

Qarşılıqlı etimada əsaslanan ilk addım

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin Aparatının birgə açıqlaması

Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası regionda çoxdan gözlənilən sülhün əldə olunması üçün tarixi fürsətin yarandığı fikrini bölüşür. İki ölkə münasibətləri normalaşdırmaq, suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə hörmət əsasında sülh sazişinə nail olmaq niyyətini bir daha təsdiq edir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin Aparatı arasında aparılmış danışıqlar nəticəsində iki ölkə arasında etimad quruculuğu istiqamətində ciddi addımların atılmasına dair razılıq əldə olub.

Humanizm dəyərlərini rəhbər tutaraq və xoşməramlı addım olaraq, Azərbaycan Respublikası 32 erməni hərbiçini azad edir.

Ermənistan Respublikası öz növbəsində humanizm dəyərlərini rəhbər tutaraq və xoşməramlı addım olaraq, 2 azərbaycanlı hərbiçini azad edir.

Xoş niyyətin təzahürü olaraq, Ermənistan Respublikası BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Cərcivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransına (COP29) evsahibliyinə öz namizədliyini geri götürürək, Azərbaycan Respublikasının namizədliyini dəstəkləyir. Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası ümid edirlər ki, Şərqi Avropa Qrupuna daxil olan digər ölkələr də Azərbaycanın namizədliyini dəstəkləyəcək. Xoş niyyətin təzahürü olaraq, Azərbaycan Respublikası Ermənistanın Şərqi Avropa Qrupundan COP-un Büro üzvlüyünə namizədliyini dəstəkləyir.

Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası yaxın gələcəkdə əlavə etimad quruculuğu tədbirlərinin həyata keçirilməsi üçün müzakirələri davam etdirəcəklər və beynəlxalq ictimaiyyəti iki ölkənin qarşılıqlı etimadın yaradılmasına töhfə verəcək, bütün Cənubi Qafqaz regionuna müsbət təsir göstərəcək söylərini dəstəkləməyə çağırırlar.

Azərbaycan ilə Ermənistan arasında razılıq əldə olundu

Azərbaycan xalqına qarşı müharibə cinayətləri törətmiş qondarma rejimin rəhbərlərinə mərhəmət olmayacaq

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin Aparatı arasında aparılmış danışıqlar nəticəsində humanizm prinsipinə sadiqlik ruhunda, xoş niyyət göstəricisi olaraq iki ölkə arasında qarşılıqlı etimad tədbiri kimi Azərbaycan tərəfindən ermənişillik 32 şəxs, Ermənistan tərəfindən isə 2 Azərbaycan hərbiçisini azad edilməsi barədə razılıq əldə edilib.

Ermənistana qaytarılması nəzərdə tutulan 32 nəfər (26 nəfər 2020-ci ilin dekabrında Hadrut istiqamətində keçirilmiş antiterror tədbirləri zamanı həbs edilmiş şəxslər, qalan 6 nəfər müxtəlif vaxtlarda sərhəddə saxlanılmış şəxslər) artıq cəzalarının böyük hissəsini çəkiblər.

Otuz iki nəfərlik siyahıya Azərbaycan xalqına qarşı müharibə cinayətləri və bəşəriyyət əleyhinə cinayətlər törətmiş qondarma rejimin rəhbərləri Araik Arutunyan, Bako Saakyan, Arkadi Qukasyan, Ruben Vardanyan, o cümlədən Vaqif Xaçaturyan, Alyoşa Xosrovyan kimi şəxslər daxil deyil və ola da bilməz.

Bu addım Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Azərbaycan insanına, ölkə vətəndaşlarına, hərbiçilərə verdiyi dəyər, əsirləkdə olan şəxslərin yaxınlarının hisslərinə şübhə olmasın bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyev bir daha sübut etdi ki, o, hər bir azərbaycanlının Prezidentidir.

Xüsusilə vurğulanmalıdır ki, bu razılıq Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikası Baş nazirinin Aparatı arasında aparılmış birbaşa danışıqlar nəticəsində əldə olundu və heç bir üçüncü ölkə tərəfindən vasitəçilik edilməyib. Bu, bir daha göstərir ki, Azərbaycan və Ermənistan vasitəçilər olmadan sülh prosesini irəli apara bilərlər.

ZƏFƏR MANDATI

Prezidenti bu dəfə ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilən bütün Azərbaycan seçəcək

Azərbaycan vətəndaşları 60 gün sonra müstəqillik dövrünün 9-cu prezident seçkisinə liderini müəyyənləşdirəcəklər.

Bu, yeni tariximizin dördüncü növbədən prezident seçkiləridir. Amma budofekə mahiyyət ilk iki seçkidən tam fərqlidir, yəni 1992 və 1993-cü illərin məlum situasiyalarının əksidir. Həmin dövrlərin növbədən prezident seçkiləri hərbi tənəzzülün, iqtisadi böhranın, siyasi tələtlərin nəticəsi olaraq meydana çıxmış, ən əsası, ölkə rəhbərlərinin öz ali postlarından qaçmaları səbəbindən zərurətə çevrilmişdi.

2018-ci ilin aprel növbədən prezident seçkiləri isə Azərbaycana tarixinin ən qüdrətli dövrünü, ən möhtəşəm inkişafını yaşadan, ümummilli etimad qazanan Prezidentin siyasi qərarı ilə gerçəkləşmişdi.

2024-cü ilin 7 fevral növbədən prezident seçkilərinə isə tariximizin ən möhtəşəm Zəfərinin yaratdığı realiaqlar fonunda ortaya çıxan siyasi, iqtisadi, hüquqi, ən əsası, global zərurətlər kontekstində gedirik...

Bu dəfə Prezidentə ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilən bütün Azərbaycan səs verəcəklər!

Prezident indi həm də savaşda qazandıqı Zəfər mandatını ümummilli etimadla möhkəmləndirəcəklər!

İlham Əliyevdən ədalət dərəsi

Prezident həqiqətləri açıqladı, realiaqları göstərdi və mövqeyinin dəyişməyəcəyini bəyan etdi

Son 20 ildə tam müstəqil siyasət yürüdərək dünyanın geosiyasi arenasında etibarlı tərəfdaş, sözüünə, vədünə sadiq lider kimi qəbul edilən İlham Əliyev dekabrın 6-da Cənubi Qafqazda yaranmış realiaqları, Azərbaycanın dəyişməz mövqeyini, qarşdakı hədəflərini dünyaya bir daha bəyan edərək hər kəsin diqqətinə çatdırdı ki, regionla bağlı istənilən

prosesin müzakirəsi Azərbaycansız mümkün deyil.

ADA Universitetinin və Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin birgə təşkilatlığı ilə keçirilən və 30 ölkənin məşhur beyin, tədqiqat mərkəzlərini təmsil edən 60-dan artıq xarici qonağın iştirak etdiyi "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər"

Forumunda İlham Əliyev son aylarda Azərbaycana qarşı arzuolunmaz kampaniyalar apararaq, ölkəmizi təhdid edən bəzi dairələrə bir daha ədalət dərəsi keçdi. Prezident hər zamankı kimi realiaqları göstərdi, həqiqəti danışdı və açıq-aşkar bə-

yan etdi ki, siyasi və iqtisadi müstəqilliyini təmin etmiş, müstəqil xarici siyasəti ilə düz düz, ayriyə ayri deyənin Azərbaycan hər zaman dostluğa, tərəfdaşlığa sadiq olub, təhdidə, şantajda, böhtana layiqli cavab verib.

Bədxahlara dəqiq və aydın mesaj

"Prezident İlham Əliyevin önəmli açıqlamalarından dünyanın müxtəlif siyasi dairələri zəruri nəticələr çıxarmalıdır"

Azərbaycan lideri postmüharibə realiaqlarının regional müstəqilliyə çərçivə verən prosesləri barədə etibarlı və dolğun məlumat verdi. Eyni zamanda hazırkı geosiyasi vəziyyətlə bağlı sualları dəqiq və səmimi şəkildə cavablandırdı. Dövlət başçısı həmçinin Avropa İttifaqı və ABŞ ilə əməkdaşlıqda Azərbayca-

nın gələcəyinə dair strateji baxışlarını açıqladı. Üç saat davam edən forumda Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın siyasi və iqtisadi müstəqilliyinə aparacaq yolda əldə olunmuş nailiyyətlər haqqında, eləcə də ölkəmizin suverenliyini bərpa etmək imkanına hazırlığı barədə danışdı.

→ 5

Erməni diversant 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib

→ 12

Qarabağ Universitetindən gənclər nə gözləyirlər?

→ 7

"Washington Post"-un 750 əməkdaşı son 48 ilin ən böyük tətilini keçirir

→ 6

Ədalətli və dürüst

"Prezident bir daha əsl həqiqətləri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırdı"

Forumda Prezident həqiqətləri bir daha dünyaya çatdırdı. Ermənilər Qarabağda yaşamaq istəyirsə, onların iki yolu var: ya Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul etməli, ya da yamaq üçün başqa ölkəni seçməlidirlər. Dövlət başçısı eyni zamanda Ermənistanın həmişə sülh danışıqlarından qaçdığını, Zəngəzur dəhlizində razılaşmaları pozduğunu da dilə

gətirdi. Prezident bəzi dairələrin ikiüzlü siyasəti, Fransa və Hindistanın Azərbaycanda oynadığı mənfəət rolunu, Ermənistanın silahlandırmaqla revanş həvəsini artırmaq cəhdlərini pisləyərək bildirdi ki, onlar Qarabağı yenidən işğal edə biləcəklərini düşünür, amma bu, xəm xəyaldır.

→ 5

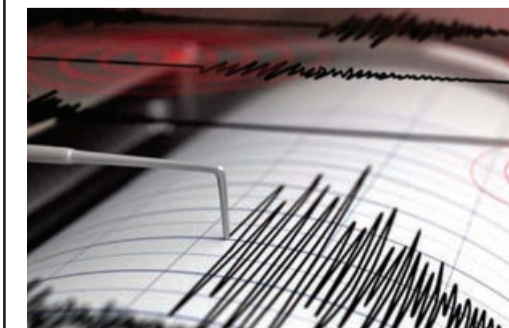
Daha 25 ailə Füzuli şəhərinə qayıtdı

Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınan, respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımqıç tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış bir qrup füzulilinin də Vətən həsrətinə son qoyulub. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 25 ailə - 80 nəfər köçürüldü. Bununla da indiyədək Füzuli şəhərində 333 ailənin (1186 nəfərin) daimi məskunlaşması təmin edilib.

→ 7

Ölkəmizdə güclü zəlzələ gözlənilmir

Azərbaycan seysmoloji baxımdan Ərəbistan və Avrasiya tektonik plitələrinin kəsişməsində yerləşdiyi üçün zəlzələ bölgəsi hesab edilir. Əslində ölkəmizdə müstəqim olaraq zəlzələlər baş versə də, onlardan çoxu kiçik təkanlar olduğu üçün hiss edilmir. Azərbaycanda qeydə alınan zəlzələlər, əsasən, tektonik plitə və blokların hərəkəti nəticəsində ortaya çıxır.

→ 12

Azərbaycanın Baş naziri Böyük Britaniyanın Dövlət katibinin müavini ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov dekabrın 7-də Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Dövlət katibinin parlament üzvü müavini, Biznes və Ticarət Departamentində icraat naziri Lord Offordla görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında iktisadi münasibətlər üzrə la inkişaf etdiyi qeyd olunub.

Dövlətlərarası münasibətlərin gündəliyinin çox geniş olduğu bildirilərək iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının dinamikasından məmnunluq ifadə edildi.

Bildirildi ki, 2022-ci ildə ticarət dövriyyəsinin həcmi 55 faizdən çox artaraq bir milyard ABŞ dollarını üstələyib.

Bununla yanaşı, ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi və şəxələndirilməsi üçün yaxşı imkanların mövcud olduğu diqqətə çatdırılıb. İqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın Bakıda keçirilən 6-cı iclasının bu istiqamətdə birgə atılan saylarla töhfə verəcəyinə əminlik

ifadə olunub. Böyük Britaniyanın 35 milyard ABŞ dollarına yaxın sərmayə yatırımı ilə Azərbaycanla ən böyük xarici investora çevrilib.

İki ölkə arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın yüksək səviyyəsi təqdir edilmişdir. Uzun illər səmərəli və qarşılıqlı etimada əsaslanan tərəfdaşlığın əhəmiyyəti xüsusi vurğulanıb.

"Cənub qaz dəhlizi" kimi enerji təhlükəsizliyi layihələrinin uğurlu enerji əməkdaşlığının nümunəsi kimi dəyərləndirilib.

Azərbaycanın 2027-ci ilə qədər Avropaya qaz təchizatının iki dəfə artırılması planları barədə məlumat verilib. Bu istiqamətdə bp şirkəti ilə əmək-

daşlığın davam edəcəyinə ümidvarlıq ifadə olunub.

Eyni zamanda iki ölkə arasında bərpaulunan enerji sahəsində əməkdaşlığın gündəliyində duran məsələlər müzakirə edilmişdir. bp ilə Cəbrayıl da həyata keçiriləcək 240 MVt gücündə günəş enerjisi layihəsinin ölkəmizin "yaşıl enerji"yə keçid istiqamətində söylərinə mühüm töhfə verəcəyi bildirilib.

Görüşdə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində aparılan bərpa və quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Hazırda həmin ərazilərdə həyata keçirilən layihələrə, xüsusilə miniatimizlə işlərinə bir neçə Böyük Britaniya şirkətinin cəlb olunduğu bildirilib.

Tərəflər nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın perspektivlərini nəzərdən keçiriblər. Azərbaycanın Avrasiyanın aparıcı nəqliyyat-tranzit qovşağına çevrildiyi bildirilib. Son vaxtlar Orta dahlizin artan aktuallığına diqqət çəkilərək beynəlxalq nəqliyyat marşrutunun Böyük Britaniya hökuməti tərəfindən də maraqla izlənməsi və dəstəklənməsi təqdir edilmişdir.

Tərəflər həmçinin humanitar əməkdaşlığı nəzərdən keçiriblər, təhsil sahəsini bu kontekstdə vacib istiqamət kimi dəyərləndiriblər.

Görüş zamanı iki ölkə arasında qarşılıqlı maraqlı doğuran müxtəlif istiqamətlərdə əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Əlaqələrin inkişafı üçün böyük potensial var

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova dekabrın 7-də Koreya Respublikasının Milli Assambleyasının Gender bərabərliyi və ailə komitəsinin sədri İn-suk Kvonun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Söhbət zamanı ölkələrimiz və parlamentlərimiz arasında münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan və Koreya arasındakı münasibətlərin mövcud vəziyyətinin məmnunluq doğurduğu qeyd olunaraq, ölkələrimiz arasında fəal siyasi dialoq və sıx iqtisadi əməkdaşlıq münasibətlərinin çoxsaylı istiqamətlər üzrə əlaqələrin inkişafına geniş perspektivlər yaratdığı diqqətə çatdırılıb. Vurğulanıb ki, münasibətlərimizin inkişafında yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər, xüsusilə dövlət başçılarının səfərləri iki-tərəfli münasibətlərin daha da genişlənməsi üçün çox mühüm zəmin yaradır.

Cari ilin noyabr ayında Koreya Respublikasına rəsmi səfəri xatırlayan Milli Məclisin Sədri səfərində münasibətlərin inkişafına geniş perspektivlər yaratdığı diqqətə çatdırılıb. Vurğulanıb ki, münasibətlərimizin inkişafında yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər, xüsusilə dövlət başçılarının səfərləri iki-tərəfli münasibətlərin daha da genişlənməsi üçün çox mühüm zəmin yaradır.

Cari ilin noyabr ayında Koreya Respublikasına rəsmi səfəri xatırlayan Milli Məclisin Sədri səfərində münasibətlərin inkişafına geniş perspektivlər yaratdığı diqqətə çatdırılıb. Vurğulanıb ki, münasibətlərimizin inkişafında yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər, xüsusilə dövlət başçılarının səfərləri iki-tərəfli münasibətlərin daha da genişlənməsi üçün çox mühüm zəmin yaradır.

vəfə komitələri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair müzakirələr aparılıb. Görüşdə hər iki ölkənin parlamentlərində fəaliyyət göstərən dostluq qruplarının parlamentlərarası münasibətlərin inkişafında xüsusi rol oynadığı da ifadə edilmişdir.

Söhbət zamanı tərəflər gender məsələlərinə dair də fikir mübadiləsi aparılıb. Milli Məclisin Sədri vurğulayıb ki, Azərbaycan qadın hüquqlarının mövcud olmasına böyük əhəmiyyət verildiyini vurğulayıb.

Azərbaycana səfərindən məmnunluğunu bildiren komitə sədri ümidvar olduğunu deyib ki, belə səfərlərin intensivliyi daha da artacaq. Ölkələrimiz və xalqlarımız arasında oxsar cəhətlərin çox olduğunu söyləyən İn-suk Kvon, münasibətlərimizin inkişafı üçün böyük potensialın mövcud olduğunu ifadə edib. O, enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın vacib rolunu diqqətə çatdırıb. Söhbət zamanı regionda mövcud olan vəziyyət barədə məlumat verilib. Görüşdə Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseyinova, Koreya Respublikası Milli Assambleyasının üzvü, Gender Bərabərliyi və Ailə Komitəsinin sədr müavini, Koreya-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun vitse-prezidenti Şin Hyun-yonq və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 438

QƏRAR

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin tətbiqi qaydalarının" təsdiq olunması haqqında" 1994-cü il 15 yanvar tarixli 10 nömrəli və "Validəymlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" 2001-ci il 7 noyabr tarixli 179 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

"Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında", "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında", "Yanğın təhlükəsizliyi haqqında", "Milli arxiv fondu haqqında", "Validəymlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 9 iyun tarixli 910-VIQD nömrəli Qanununun təbii və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Yanğın təhlükəsizliyi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii edilməsi barədə" 1997-ci il 25 iyul tarixli 619 nömrəli, "Milli arxiv fondu haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii edilməsi barədə" 1999-cu il 27 iyul tarixli 168 nömrəli, "Validəymlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii edilməsi barədə" 1999-cu il 30 avqust tarixli 188 nömrəli, "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii və "Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Döv-

let Xidməti haqqında Əsasnamə"nin təsdiqi barədə" 2012-ci il 13 fevral tarixli 593 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 24 iyul tarixli 2239 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərar** alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1994-cü il 15 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 3, maddə 191, № 6, maddə 388, № 8, maddə 534; 2002, № 3, maddə 148, № 4 (II kitab), maddə 199; 2003, № 6, maddə 342; 2006, № 5, maddə 474, № 9, maddələr 819, 830; 2008, № 2, maddə 130; 2009, № 7, maddə 604; 2010, № 3, maddə 264; 2012, № 12, maddə 1356; 2016, № 4, maddə 824, № 7, maddə 1343, № 9, maddə 1585, № 11, maddə 1976; 2017, № 2, maddə 306, № 4, maddə 610, № 5, maddə 994; 2019, № 9, maddə 1552; 2020, № 10, maddə 1295, № 11, maddə 1397; 2021, № 3, maddə 275, № 4, maddə 404, № 7, maddələr 871, 875, № 10, maddə 1164, № 12, maddələr 1518, 1535; 2022, № 1, maddə 74, № 8, maddə 974, № 11, maddə 1349;

2023, № 3, maddə 419) ilə təsdiq edilmiş "Şəhid adının əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlərin tətbiqi qaydaları"nın 2.1.6-cı yarım bəndindən ", həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında" sözləri çıxarılsın.

2. "Validəymlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 7 noyabr tarixli 179 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 11, maddə 719; 2017, № 12 (II kitab), maddə 2514; 2020, № 4, maddə 480, № 8, maddə 1122; 2021, № 1, maddə 97; 2022, № 1, maddə 71, № 6, maddə 668, № 12, maddə 1552) 2-ci hissəsinin ikinci abzasından ", həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (bundan sonra - AMEA) "və "və AMEA-nin" sözləri, üçüncü abzasından "və AMEA-ni" və "və AMEA-nin" sözləri çıxarılsın.

3. Bu Qərar 2023-cü il sentyabrın 1-dən tətbiq edilir.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 439

QƏRAR

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 20 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Torpaqların kateqoriyalara aid edilməsi və onların bir kateqoriyadan digərinə keçirilməsi Qaydaları"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Qeyri-yaşayış təyinatlı bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 14 iyun tarixli 2181 nömrəli Fərmanının 3.7-ci bəndinə əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərar** alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 20 yanvar tarixli 10 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 1, maddə 124; 2020, № 5, maddə 635; 2021, № 6 (IV kitab), maddə 676; 2022, № 2, maddə 185, № 4, maddə 416) ilə təsdiq edilmiş "Torpaqların kateqoriyalara aid edilməsi və onların bir kateqoriyadan digərinə keçirilməsi Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 2.1.13-cü yarım bənd 2.1.14-cü yarım bənd hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 2.1.13-cü yarım bənd əlavə edilsin:

"2.1.13. "Qeyri-yaşayış təyinatlı bəzi tikinti obyektlərinin istismarına icazə verilme-

si ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 14 iyun tarixli 2181 nömrəli Fərmanına (bundan sonra - Fərman) uyğun olaraq 2025-ci il yanvarın 1-dək edilən mürciətlər əsasında istismarına icazə verilməsi qeyri-yaşayış təyinatlı tikinti obyektlərinin yerləşdiyi torpaqların kateqoriyasının dəyişdirilməsi";

2. 3.6-cı və 3.7-ci bəndlər müvafiq olaraq 3.8-ci və 3.9-cu bəndlər hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda 3.6-cı və 3.7-ci bəndlər əlavə edilsin:

"3.6. Bu Qaydaların 2.1.13-cü yarım bəndində qeyd edilən əsaslara uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti istismarına icazə verilməsi qeyri-yaşayış təyinatlı obyektlər barədə məlumat daxil olduğu gündən 10 (on) iş günü müddətində, Fərman qüvvəyə minənədək və ya Fərmana uyğun olaraq istismarına icazə verilmiş qeyri-yaşayış binaları barədə məlumat daxil olduğu hallarda həmin icazə əsasında

qeyri-yaşayış binalarının yerləşdiyi torpaq sahələrinin kateqoriyasının dəyişdirilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qarşısında vəsatət qaldırıb.

3.7. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Qaydaların 3.6-cı bəndinə uyğun olaraq, vəsatətə əlavə olunan yerləşmə planında göstərilən koordinatlar daxilində istismarına icazə verilməsi qeyri-yaşayış binalarının yerləşdiyi torpaq sahələrinin kateqoriyasının dəyişdirilməsini vəsatət qaldırıldığı tarixdən 15 (on beş) gün müddətində təmin edir."

3. 4.1.7-ci yarım bəndin sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergüli işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda 4.1.8-ci yarım bənd əlavə edilsin:

"4.1.8. Bu Qaydaların 2.1.13-cü yarım bəndində qeyd edilən əsaslara uyğun olaraq, vəsatətdə Qaydaların 3.7-ci bəndində qeyd olunmuş müvafiq yerləşmə planı təqdim edilmədikdə."

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Şahin Mustafayev "China Energy International Group Co. Ltd" şirkətinin prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev dekabrın 7-də "China Energy International Group Co. Ltd" şirkətinin prezidenti Ciao Sibin ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan-Çin dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinin siyasi, ticarət-iqtisadi, qarşılıqlı investisiyalar, nəqliyyat-logistika, energetika, kənd təsərrüfatı, humanitar və bütün digər sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edilmişdir, dövlətlərarası münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq xarakterində davam etdirilməsi.

Azərbaycanın "yaşıl enerji" imkanlarının inkişaf etdirilməsi məqsədilə potensial layihələr müzakirə olunub, bu sahədə imzalanmış əməkdaşlıq sənədlərinin əhəmiyyəti vurğulanaraq görülməli işlər və gələcək hədəflər nəzərdən keçirilib. Görüşdə həmçinin işğaldan azad olunan ərazilərdə həyata

keçirilən bərpa-quruculuq işlərindən bəhs edilmişdir. "China Energy International Group Co. Ltd" şirkəti ilə bu istiqamətdə əməkdaşlıq imkanları barədə müzakirələr aparılıb.

Daxili işlər naziri Quba rayonunda vətəndaş qəbulu və sıra baxışı keçirib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına və bölgələrdə vətəndaşların qəbulu cədvəlinə uyğun olaraq daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov dekabrın 6-da və 7-də Quba Rayon Polis Şöbəsinə növbəti vətəndaş qəbulu keçirib.

Nazir övvəlcə Quba rayonundakı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək öz xatirəsinə böyük hörmət və ehtiramla yad edib.

Sonra rayon polis şöbəsinin inzibati binasında Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Siyəzən, Xızı şəhər və rayonlarından qəbul olunan 93 vətəndaşın mürciətini dinləyən nazir onların problemlərinin həlli üçün nazirliyin aidiyyəti baş idarə və idarə rəislərinə tapşırıqlar verib. Mürciətlərin əksəriyyətinin yerində həlli ilə bağlı tədbirlər görülmüşdür.

Səfər çərçivəsində general-polkovnik V.Eyvazov bölgə üzrə polis orqanlarında sırası və kiçik rəis heyətinə xidmətə qəbulu bağlı sıra baxışı keçirib.

37 Vətən müharibəsi iştirakçısının da qatıldığı sıra baxışında xidmətə qəbulun şərtlərinə uyğun gələn 133 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb.

Nəzir QAFARZADƏ, "Azərbaycan"

Prezident İlham Əliyevin "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda səsləndirdiyi fikirlər dünya mediasının diqqət mərkəzində qalmaqdadır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ADA Universitetinin və Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda səsləndirdiyi fikirlər dünya KİV-inin diqqət mərkəzində qalmaqdadır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ərəb ölkələrinin media orqanları dövlətimizin başçısının fikirlərinə geniş yer verib.

"Əxbar Əl Yom" və "Əlbatmedia" qəzetləri, "Qpress8" internet nəşri, SANA və NNA informasiya agentlikləri, həmçinin bir sıra digər saytlar Azərbaycanın dövlət başçısının məşhur beynəlxalq tədqiqat mərkəzlərini təmsil edən 60-dan artıq xarici qonağın iştirak etdiyi forumda qlobal və regional problemlərə bağlı söylədiyi fikirlərə geniş yer ayırıb.

Ərəb ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılıb ki, Azərbaycan Prezidenti 44 günlük Qarabağ müharibəsi və təxminən üç ildən sonra aparılan lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin əsas səbəbinin Ermənistanın uzun illər davam edən danışıqlar prosesində qeyri-konstruktiv mövqeyi olduğunu bildirib. Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, Azərbaycan öz gücü ilə İrəvanın məhəl qoymadığı və yerinə yetirməkdən imtina etdiyi BMT qətnamələri və digər beynəlxalq sənədlərin müddəalarını yerinə yetirib.

Azərbaycan Prezidentinin Ermənistanla sülhə nail olunması üzrə təşəbbüslər haqqında fikirlərini şərh edən ərəb mediası yazıb ki, dövlət başçısı vaxtilə Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri ilə tomaslar qura biləcəyinə ümid etdiyini də bildirib. O əlavə edib ki, lakin orada dırnaqarası hakimiyyəti inhisarə götürmüş adamlar buna imkan vermadilər.

Yazılarda vurğulan ki, Prezident İlham Əliyev Ermənistanla davamlı sülhə nail olunmasının başlıca amilinin İrəvanın öz üzərinə götürdüğü öhdəlikləri yerinə yetirməsi olduğunu bildirib.

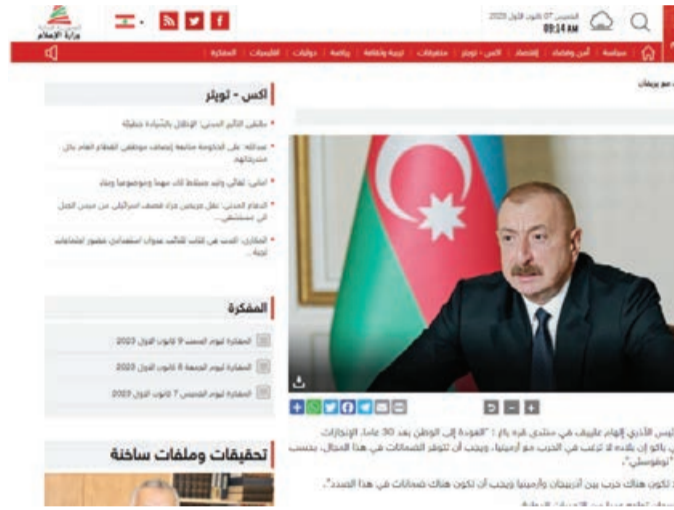
Türkiyənin "Star" saytında yayımlanan "Əliyev açıqladı: Sülh müqaviləsinin prinsipləri tərtib edilib Ermənistanla gəndoriləndirilib" sərəlvöhəli materialda dövlətimizin başçısının Fransada Hindistanın Ermənistanı silahlandırması ilə bağlı fikirləri yer alıb. Məqalədə Prezident İlham Əliyevə istinadla qeyd olunub: "Ermənistanla reallıqdan uzaq xülyalar yaradır ki, guya onlar həmin silahlardan istifadə edərək Qarabağı geri ala bilərlər. Mən həmin silahlardan keyfiyyəti ilə bağlı təfərrüatlarla vaxt keçirməyi, baxmayaraq ki, onların hansı növ silah olmasını bilərəm. Lakin hətta əgər çox müasir silahlar olsa belə, onların şansı olmayacaq, çünki müharibə və onun nəticəsi silahla deyil, insanlar və onların əzmliyi ilə həll edilir.

...İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistanın də bəyanatlarına görə, erməni ordusunda döyüş meydanında 12 min fərarı oldu". Yazıda eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin Qranada görüşünə gətirilməsi səbəbləri, Naxçıvan vasitəsilə Türkiyəyə çıxışın əldə edilməsi ilə bağlı İran arazisindən yolun çökəlməsi, Avropa Parlamentində populist insanların olması ilə bağlı fikirləri oxuculara çatdırılıb.

Dövlətimizin başçısının fikirlərinin geniş işıqlandırıldığı "Son dakika.com" saytında dərc olunan "Ermənistan indi onları qəbul etməyə daha hazır görünür" sərəlvöhəli yazıda isə Azərbaycan Prezidentinin ölkəmizin Ermənistanla təklif etdiyi beş prinsiplə bağlı fikirlərinə geniş yer verilib. Yazıda bildirilib: "...Beləliklə, biz o məşhur beş prinsipi açıqladıq ki, Ermənistan indi onları qəbul etməyə daha hazır görünür. Əgər üç il əvvəl onları qəbul etsaydılar, vaxtın əsasən qəbul etsaydılar, antiterror tədbirlərinə ehtiyac qalmaqdadır".

Məqalədə həmçinin Azərbaycan Prezidentinin "...düşünürəm, biz sülhə gətirmişik. Biz sülhə müharibə ilə gətirdik. Düşünürəm ki, bu, Qafqazda lokal vəziyyətdən daha geniş şəkildə qiymətləndirilməli olan bir məsələdir. ...biz sübut etdik ki, münaqişənin hərbi yolla həlli var. Beləliklə, münaqişə həll olundu" fikirləri oxuculara təqdim olunub.

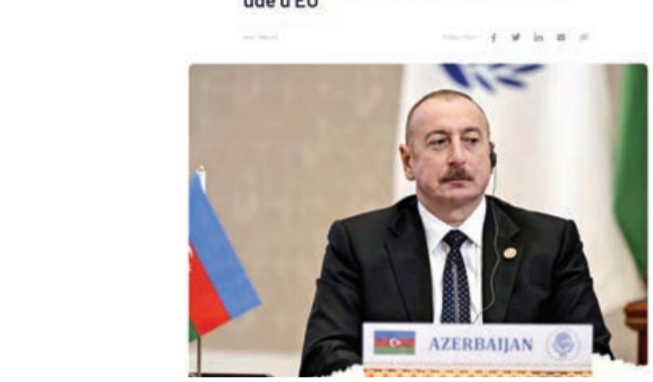
Ilham Əliyev - ჩემი ქვეყნის წარმომადგენლებს ერთიან, სტრატეგიულად მიზნულად გუნდად ერთხმად - ბრძოლა გვეძღვის საქართველოს ევროკავშირში გაწევრიანების სურვილი

Энергобезопасность Грузии полностью защищена – Алиев

Ilham Aliyev: Azerbejdžanu nije cilj da ude u EU

Алиев пожелал Грузии успехов на пути вступления в ЕС

"Sülh sazişinə gəldikdə, düşünürəm ki, hazırda biz buna yaxınlaşırıq, çünki prosesi başladığımız zaman narazılıq doğuran məsələlərdən biri erməni tərəfinin dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ respublikası"na sülh sazişində istinad etməkdən çətinliklərlə üzlənməkdir. Onlar istəyirdilər ki, həmin məsələni müxtəlif sözlərlə birləşmələri vasitəsilə sazişə salsınlar, lakin onlar yenə də təxminən eyni alırdı. Bizim yanaşmamız belədir ki, biz onu qeyd edə bilmərik və iki ölkə arasında razılığa tam qarşılıqlı olmalıdır".

Dövlətimizin başçısının bu fikirləri isə "Akdeniz gerçək" saytında yayımlanan məlumatda yer alıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin forumda çıxışı zamanı səsləndirdiyi fikirlər Serbiyanın nüfuzlu kütləvi informasiya vasitələri tərəfindən də geniş işıqlandırılıb.

Bu ölkənin "RTV", "Tanjug", "NSPM", "Novosti", "Politika", "Pravda", "Vesti", "PRVA", "b92", "Intermagazin" kimi informasiya agentlikləri və xəbər portallarında dərc olunan yazılarda Prezident İlham Əliyevin çıxışında Azərbaycan xarici siyasət konsepsiyasında Avropa İttifaqının üzvü olmağı hədəfləmədiyini vurğuladığı bildirilir.

Azərbaycan Prezidentinin çıxışına istinadla qeyd olunur ki, bu, çox praktik yanaşmadır. Çünki Azərbaycanı heç vaxt qəbul etməyəcəklər. Bunun səbəbi də budur.

Prezident İlham Əliyevin bu fikirləri sitatə gətirilib: "Düşünürəm ki, Azərbaycanın xarici siyasət konsepsiyasında çox praktik səbəblərə görə Aİ-yə üzv olmaq hədəfi yoxdur, çünki bizi heç vaxt qəbul etməyəcəklər. ...Əgər qəbul edilməyəcəksinizsə, niyə qapını döyməlisiniz? ... Biz münasibətləri necə qurmağın yolunu tapmışıq".

Yazılarda həmçinin Avropa İttifaqının Azərbaycanın əsas ticarət tərəfdaşı olduğu, ölkəmizin İttifaqın doqquz üzvü ilə strateji tərəfdaşlığa dair bəyanatları qəbul etdiyi və xarici ticarətin təqribən 50 faizini Aİ ilə apardığı bildirilir.

Gürcüstan mediası Prezident İlham Əliyevin forumdakı çıxışı zamanı səsləndirdiyi fikirlərdən xəbərlər yaymaqda davam edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "apsny.ge", "interpressnews.ge", "ambebi.ge", "realnews.ge", "kavkasia.net", "adja-

ratv.ge" portalları, "1tv.ge", "maestro.ge", "rustavi2.ge" və digər televiziya kanalları Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan-Gürcüstan münasibətlərinə dair fikirlərinə geniş yer verib.

Dövlətimizin başçısının çıxışında sitatə verilən materiallarda deyilir: "Gürcüstanın Aİ-yə üzv olmaq istəyi ilə bağlı onu dəyər bilərəm ki, biz bunu başa düşürük və Gürcüstana uğurlar arzulayırıq".

Materiallarda Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan və Gürcüstan Avropada vahid komanda kimi təmsil olunma bilmələri dair fikrinə daha çox diqqət yetirilib.

Eyni zamanda dövlətimizin başçısının istinadla bildirilib: "Gürcüstan və Azərbaycan yaxın tərəfdaşlardır. Əlbəttə ki, bizim tərəfdaşlığımız enerji sahəsində əməkdaşlıqdan daha da genişdir. Baxmayaraq ki, bu əməkdaşlıq bizə özümüzlə Avropada strateji əhəmiyyət kəsb edən güclü komanda kimi təqdim etməyə imkan verdi". Bundan başqa, materiallarda Azərbaycan Prezidentinin dövlətimizin başçısının Cənubi Qafqazda regional inteqrasiya üçün məsləhətləşmələrə başlamaq şansının olması barədə fikirləri də geniş yer alıb.

Ümumilikdə, gün ərzində Gürcüstan mediasında Azərbaycan Prezidentinin forumdakı çıxışı ilə bağlı 20-dən çox material və reportaj yayımlanıb.

"Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumu, Prezident İlham Əliyevin tədbirə səsləndirdiyi fikirlər Ukrayna mətbuatının da diqqət mərkəzində olub.

Bu ölkənin "Strana.ua", "Antikor", "Pozitsiya" xəbər portallarında nəşr olunan məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın qərb rayonları və Naxçıvan arasında bağlantı təmin edilməli və hətta yazılır ki, orada nəzərdə tutulan sülhə gətirilməsi kim təmin edəcək. Bunu cənab Paşinyanın özü imzalayıb. İndi isə o, nə bu marşrutu, nə də ki, Rusiyanın bu işdə iştirakını istəyir. Əslində, hüquqi nöq-

teyi-nəzərindən, bunun artıq mahiyyəti çox deyil. Bu, onun öhdəliyidir. Biz nə edə bilərik? Biz yalnız onu dəyər bilirik ki, onlar öhdəliyini pozurlar".

Məqalələrdə həmçinin Prezident İlham Əliyevin sülh sazişinə dair fikirləri də yer alıb. "Düşünürəm ki, sülh sazişindən danışıqların yox olması yalnız formal tərəfini fikirləşməməliyədir. Biza, əslində, no lazımdır, yəni Azərbaycana no lazımdır? Ermənistanla heç bir rəvanşizm cəhdlərinin olmayacağı ilə bağlı qəti şəkildə, təsdiqlənmiş zəmanət lazımdır. Bu, bizə niyə lazımdır? Çünki biz Ermənistanla no baş verdiyini bilirik və həmçinin bilirik ki, Ermənistanın bəzi Avropa paytaxtlarında çox pis məsləhətçilər var", - deyə dövlətimizin başçısından sitatə gətirilib.

"Bloomberg", "Financial Post" və digər mətbu orqanlarında "Azərbaycan silah tedarükünün doğurduğu müharibə riski ilə bağlı Ermənistanla xəbərdarlıq ediri" mövzulu materiallar dərc edilib.

Məqalələrdə qeyd edilir ki, Azərbaycanın dövlət başçısı öz çıxışında Fransada Hindistanın Ermənistanla təhlükə hesab etdiyi silahlarla təmin etməkdən çətinliklərlə üzlənməyə və belə tədarüklərin regionda yeni müharibəyə səbəb ola biləcəyini deyib. Eyni zamanda Ermənistanın adıçəkətilən ölkələrdən silah-sursat almağa başlayacağı təqdirdə, Azərbaycan öz əhalisini qorumaq üçün reaksiya verməli olacaq. Məqalələrdə xüsusilə diqqətə çatdırılıb ki, üç ay bundan əvvəl Qarabağda əməliyyat keçirən Azərbaycanın Ermənistanı işğal etmək niyyətində yoxdur.

Diqqətə çatdırılıb ki, Qarabağdakı uğursuzluqdan sonra Ermənistan Moskvadan uzaqlaşaraq başqa yerdə dəstək axtarır. Son aylarda İrəvan hökuməti Fransada Hindistanla hava hücumundan müdafiə sistemləri və zirehli maşınlar da daxil olmaqla silahların alınması üçün müqavilələr imzalayıb.

Azərbaycan-Yaponiya ikitərəfli münasibətlərinin inkişafı üçün böyük potensial mövcuddur

Dekabrın 7-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Yaponiyanın ölkəmizdəki fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Cüniçi Vadani diplomatik fəaliyyətinin başa çatması münasibətilə qəbul edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Yaponiya arasında ikitərəfli münasibətlərin daha da inkişafı üçün böyük potensialın mövcud olduğunu qeyd edilib. Xüsusilə iqtisadiyyat, energetika, mədəniyyət, turizm, kənd təsərrüfatı, yüksək texnologiyalar, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafının əhəmiyyəti vurğulanı. İki ölkə arasında siyasi dialoqun və yüksək səviyyəli səfərlərin vacib olduğu bildirilib.

Nazir Ceyhun Bayramov bölgənin təhlükəsizliyinə ön böyük hədə olan münaqişənin həlli və ölkəmizin suverenliyinin bərpası ilə bağlı Azərbaycanın beynəlxalq hüququn

norma və prinsiplərinə əsaslanan mövqeyini bir daha qarşı tərəfin diqqətinə çatdırıb. Bu dövrdə ölkəmizdə fəaliyyət göstərən səfirin bu tarixi proseslərin şahidi olduğu xatırlanıb. Postmünaqişə dövründə ölkəmiz tərəfindən aparılan bərpə-quruculuq işlərində, eləcə də "yaşıl enerji" zonalının yaradılmasında azad iqtisadi zonalər çərçivəsində ölkəmizin Yaponiya tərəfi ilə əməkdaşlığı üçün böyük imkanların mövcud olduğu diqqətə çatdırılıb.

Azərbaycan-Yaponiya münasibətlərinin inkişafına verdiyi töhfəyə görə səfiro minnətdarlıq bildirilib, ona gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulanıb.

Səfir Cüniçi Vada somimi qəbula görə təşəkkürünü bildirib, fəaliyyəti dövründə Azərbaycanın dövlət və hökumət qurum və təşkilatlarından aldığı dəstək üçün minnətdarlıq ifadə edib.

Görüşdə qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan və Kolumbiya XİN-ləri arasında siyasi məsləhətləşmələrin növbəti mərhələsi keçirilib

Kolumbiyaya səfər edən Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov dekabrın 6-da bu ölkənin xarici işlər naziri Alvaro Duranla görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi ilə Kolumbiya Xarici İşlər Nazirliyi arasında siyasi məsləhətləşmələrin növbəti mərhələsi keçirilib.

Siyasi məsləhətləşmələrə Azərbaycan tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Elnur Məmmədov, Kolumbiya tərəfindən isə xarici işlər nazirinin müavini Fransisko Koy rəhbərlik edilib.

Məsləhətləşmələr zamanı ikitərəfli münasibətlərin cari vəziyyəti, iqtisadi-ticarəti, enerji, humanitar miniatimizmlər, turizm, mədəniyyət, təhsil və digər sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi ətrafında müzakirələr aparılıb. E.Məmmədov qarşı tərəfə Azərbaycanın sülh gün-

dəliyi, Ermənistanla münasibətlərinin normallaşması prosesi, işğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərində aparılan genişmiqyaslı bərpə-quruculuq işləri barədə ətraflı məlumat verib.

Məsləhətləşmələrdən sonra "Azərbaycan Milli Kitabxanası ilə Kolumbiya Milli Kitabxanası arasında Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması mərasimi keçirilib.

Səfir çərçivəsində E.Məmmədov həmçinin Kolumbiya Senatının sədri İvan Name ilə görüşüb.

Görüşdə dövlətlərarası və beynəlxalq platformalarda partiyalar arasında diplomatik əlaqələrin artan

rolu, qarşılıqlı səfər mübadilələrinin intensivləşdirilməsinin əhəmiyyəti, eləcə də Qoşulmama Hərəkatı və Sakit Okean Alyansı çərçivəsində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi perspektivləri müzakirə edilib.

Eyni zamanda E.Məmmədov Amerika qitəsi üzrə fəaliyyət göstərən Kolumbiyanın aparıcı xəbər telekanalı "NTN24"-ə müsahibə verib.

Müsahibə zamanı Azərbaycanın Kolumbiya ikitərəfli münasibətləri, bu əlaqələrin gələcək inkişaf perspektivləri, eləcə də Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması prosesi barədə suallar cavablandırılıb.

Prokurorluq orqanlarına qulluğa qəbulla bağlı müsabiqənin nəticələri açıqlanıb

Azərbaycan Prezidentinin 2001-ci il 19 iyun tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında Əsasnamə"yə müvafiq olaraq prokurorluq orqanlarına işə qəbul olunmaq istəyən şəxslər üçün aprelin 11-də elan edilmiş müsabiqəyə yekun vurulub.

Baş Prokurorluqdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, müsabiqənin sonuncu mərhələsinə buraxılmış 72 namizədin dünyagörüşünü, məntiqi düşüncə qabiliyyətini, prokurorluqda işləmək üçün zəruri olan digər şəxsi keyfiyyətlərini müəyyən etmək üçün noyabrın 29-dan dekabrın 6-dək Baş Prokurorluğun Müsabiqə Komissiyası tərəfindən müsahibə keçirilib.

Müsabiqənin nəticələrinə görə yüksək nəzəri bilikləri, hüquqi aktları düzgün tətbiq etmə bacarığını və mövcud vakant ştat vahidlərinin sayı nəzərə alınmaqla, prokurorluğun kadrlarının kompleksləşdirilməsini təmin edilməsi məqsədilə müsabiqə üzrə elan olun-

muş vakant yerlərin sayı Baş Prokurorluğun Kollegiyasının 7 dekabr tarixli qərarına əsasən artırılaraq 52 ştat vahidi müəyyən edilmişdir.

Baş Prokurorluğun "İşin Təşkili Qaydaları"na əsasən müsabiqə üzrə müvəffəqiyyət qazanmış 52 namizəd dekabrın 11-dən Baş Prokurorluğun Elm-Tədris Mərkəzində (Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu) Dərnəgi yaşayış sahəsi, 21-ci Dağlıq küçəsi, 3105-ci məhəllə) icbari təlimə cəlb ediləcəklər. İcbari təlimi müvəffəqiyyətlə başa vurdudan sonra peşə fəaliyyətinə buraxılma haqqında şəhadətnamə almış gənc mütəxəssislər prokurorluq orqanlarında müvafiq vakant ştat vahidlərinə təyinat olunacaqlar.

Müvəffəqiyyət əldə etmiş namizədlərdən 3-ü Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda aparılmış Vətən müharibəsinin iştirakçısı olmaqla, müxtəlif medallarla təltif edilib.

Prokurorluq işə qəbulla əlaqədar elan edilmiş müsabiqənin müvəffəqiyyətlə keçmiş şəxslərin siyahısı Baş Prokurorluğun rəsmi internet sahifəsində (www.genprosecutor.gov.az) yerləşdirilib.

ZƏFƏR MANDATI

Prezidenti bu dəfə ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilən bütün Azərbaycan seçəcək

Azərbaycan vətəndaşları 60 gün sonra müstəqillik dövrünün 9-cu prezident seçkisinə liderini müəyyənləşdirəcəklər.

Bu, yeni tariximizin dördüncü növbədənə prezident seçkiləridir. Amma buda fəki mahiyyətə ilk iki seçkidən tam fərqlidir, yəni 1992 və 1993-cü illərin məlum situasiyalarının əksidir. Həmin dövrlərin növbədənə prezident seçkiləri hərbi tənəzzülün, iqtisadi böhranın, siyasi təlatümlərin nəticəsi olaraq meydana çıxmış, ən əsası, ölkə rəhbərlərinin öz ali postlarından qaçmaları səbəbindən zərurətə qeyri-müvafiq seçilmişdi.

2018-ci ilin aprel növbədənə seçkiləri isə Azərbaycana tarixinin ən qüdrətli dövrünü, ən möhtəşəm inkişafını yadadan, ümummilli etimad qazanan Prezidentin siyasi qərarı ilə gerçəkləşmişdi.

2024-cü ilin 7 fevral növbədənə seçkilərinə isə tariximizin ən möhtəşəm Zəfərinin yaratdığı reallıqlar fonunda ortaya çıxan siyasi, iqtisadi, hüquqi, ən əsası, global zərurətlər kontekstində gedirik...

Bu dəfə Prezidentə ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilən bütün Azərbaycan səs verəcəklər!

Prezident indi həm də savaşda qazandığı Zəfər mandatını ümummilli etimadla möhkəmləndirəcəklər!

Yeni dövrün başlanğıcı

Seçkilərin növbədənə keçirilməsini şərtləndirən amillər sırasında post-qələbə dövrünün gerçəklikləri xüsusi yer tutur. Vətən Savaşındakı qələbə və anti-terror tədbirlərinin nəticəsi Azərbaycanın bütövlüyünü və konstitusiyası quruluşunun birmənalı təsbitini yekunlaşdırmaqla yanaşı, yeni dövrün başlanğıcı oldu.

Bu hansı dövrdür? İlham Əliyev və onun şəxsinə Azərbaycanca:

- *Qafqazın birmənalı siyasi, iqtisadi, hərbi qüdrətini təmin edir;*

- *Qafqazın sülh və təhlükəsizliyinin zəmanətverici amili olmaqla yanaşı, Yaxın Şərqdən Avropaya qədər geniş arealın ehtiyac duyduğu davamlı sərbəlliyə töhfə verir;*

- *Avropanın neft, qaz, "yaşıl enerji", ən nəhayət, hidrogen təminatında etibarlı tərəfdaşa çevrilir;*

- *Avrasiyanın yeni geosiyasi və geoiktisadi "oyun qaydalarını" korreklə edir;*

- *Avrasiyada fəvqəlvüqətlərə qarşı effektiv mübarizənin əsasını qoyaraq, sıralarını daim genişləndirən hərbi-siyasi faktor kimi tanınır;*

- *Qoşulmama Hərəkətinə uğurlu təcrübəsi əsasında yeni siyasi-iqtisadi güc platforması yaradır;*

- *global nüfuz sahibi olaraq, global gücləri özü ilə hesablaşmağa məcbur edir;*

- *coğrafi xəritənin kiçik nöqtəsi, ancaq siyasi-iqtisadi xəritənin nəhəng arazisidir;*

- *Avropa ilə Asiyanın böyük təhlükə və problemlə üzlaşan iqtisadi-ticarət əlaqələri üçün səmərəli marşrutu formalaşdırır;*

- *"dünya jandarmeriyası" sayılan ABŞ və onun avropalı tərəfdaşlarının qarşısında müstəqil siyasət yürüdür, qürurlu münasibət göstərir;*

- *milli dövlətçilik, milli təhlükəsizlik, milli inkişaf kimi istiqamətlərdə dünyanın ən yaxşı modellərindən birini yaradır və s.*

Seçkilər niyə önə çəkilir

Gördüyü kimi, bütün sahələrdə İlham Əliyevin və Azərbaycanın həyata keçirdikləri siyasət, təşəbbüslər möhtəşəm global sənaye daşıyır, məmləkət miqyasından beynəlxalq səviyyəyə qədər əhəmiyyətliyi qoruyur. Dünyanın gözü indi Azərbaycanda və onun Liderindədir. Dostlarımız kimi düşmənlərimizin də sayı artıb.

Azərbaycan və onun Prezidenti ərazi bütövlüyünü heç bir kənar qüvvənin yardımından təcrid etməyə və onun onilliklərdə heç bir dövlətə qismət olmayan tarixi nailiyyətinin müəllifidir.

İlham Əliyevin və onun dövlətinin qalib, məğrur, müstəqil duruşunu nümunə-tək qəbul edənlər kimi, bundan rahatsız olub, yeni sənaye üçün bəhanə axtaranlar da var.

Azərbaycan ətrafında yeni əməkdaşlıq platforması yaranır. Bura qeyri-rəsmi müstəmləkəçilikdən hələ də əziyyət çəkən, fəvqəlvüqətlərin təsir dairəsindən çıxmağa çalışan, öz təbii sərvətlərini xaricilərin inhisarından çıxarıb millətinə qaytarmaq istəyən dövlətlər, həmçinin hətta müstəqil olsalar da, Avrasiyada sabitlik və təhlükəsizlik şəraitində iqtisadi-sosial inkişafa çalışan ölkələr aiddir. İlham Əliyev və Azərbaycanın davamlı dəstəyi bu ölkələrdə öz haqlı mübarizələrinə inam, motivasiya yaradır, onları dövlətçilik amalları ətrafında daha sıx səfərbər edir. Həm də qarşılıqlı etimad mühitində əməkdaşlığın səmərəli nəticə verəcəyi reallığı təşviq edir.

Eyni zamanda dövlətimizin və Prezidentin qarşısında daha geniş rəqib, əslində, düşmən dövlətlər şəbəkəsi formalaşmışdır. Dünyanı dəfələrlə bölüşdürüb, indi yeni paylar həvəsinə düşən fəvqəlvüqətlər həm öz maraqlarının Azərbaycan tərəfindən davamlı tapdalanmasından, həm də dünya erməniliyinin qisasını ölkəmizdən, xalqımızdan və Prezidentdən almağa cəhdlər edirlər.

Bütün bunlar nəticə etibarilə dövlətin və hakimiyyətin qarşısında çoxvektorlu hədəfləri iki istiqamətdə müəyyənləşdirir:

- *Nailiyyətlərin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri artırılmalı, inkişafın miqyası genişləndirilməli, Azərbaycanın regional liderliyinin global liderliyə transformasiyası uğurla aparılmalıdır;*

- *yeni dövrün bu tələblərlə vəzifə və proseslərinin icrasında bütün təhlükələri zərərsizləşdirmək, yaranan biləcək maneələrin qarşısını ilk həmlədə məhv edəcək dövlətçilik mexanizmi daha da təkmilləşdirilməlidir.*

Davamlı inkişaf və möhkəm təhlükəsizlik!

Yəni Zəfərin reallıqlarının yeni tarixi dövrdə bütün risklərdən qorunması və uğurlu gedişinin təminatı!

Beləliklə, İlham Əliyev bu tarixi missiyasını həyata keçirmək üçün xalqdan yeni etimad mandatı almağa qərar verir.

İslahatların yaratdığı zərurət

Növbədənə prezident seçkilərinin bir səbəbi də ölkədə aparılan genişmiqyaslı islahatların yaratdığı hüquqi, siyasi, iqtisadi tələblərlə bağlıdır.

Prezident İlham Əliyev strateji düşüncə ilə mövcud maliyyə-iqtisadi duruma adekvat olan və global çağırışlara cavab verən yeni islahatlar kursuna başlayıb. Son illər ərzində bu yönündə aparılan islahatlar ilk uğurlu nəticələrini verdi, ölkə iqtisadiyyatının bütün sahələrində, xüsusən də qeyri-neft sektorunda əsaslı canlanma yarandı və bu proseslər beynəlxalq ekspertlər tərəfindən "böhran şəraitində inkişaf" kimi dəyərləndirildi.

İlham Əliyevin yeni islahatlar kursu ölkədə köklü yeniliklərə, müasir inkişaf tendensiyalarına təkan oldu, dövlətin mövcudluq və müstəqilliyin davamlılıq şərtlərini təmin edən amilləri gücləndirdi. Prezidentin müəllifi olduğu islahatlar təkmilləşmə, modernləşmə, demokratikləşmə və davamlı inkişaf prosesinin etibarlı təminatı, həmçinin daha geniş miqyasda tətbiqinin zəmininə çevrildi.

İlham Əliyev çevik idarəçilik metodu ilə yiyələnmiş rəhbərdir. Yeni situasiya ondan islahatları daha geniş miqyasda aparmağı və vacib qərarların operativ qəbulunu tələb edir. Nəzərə alaq ki, bu gün üzərində işlənən layihələr, proqramlar böyük strateji dövr üçün nəzərdə tutulur və onların əksəriyyəti 2030-cu ilədək olan mərhələni əhatə edir.

Bu şərait Prezidentin təxirəsalınmaz vacib qərarların qəbulunu tələb edir. Seçkilərin önə çəkilməsi də yeni islahatlar kursunun vacib proqramlarının icrasını tez bir zamanda başlamaq üçün İlham Əliyevin xalqından yeni etimad mandatı alınmasına hesablanıb.

İlham Əliyevin yolu

Prezident seçkilərinin əsas məğzi vətəndaşların siyasi alternativləri arasında inam bəslədikləri namizədə səs verməsi və on üstün etimadı qazanan qalib elan olunmasıdır. Bu, həm də bir yarıdır.

Və bu yarı son üç onillikdə qalibləri möhtəşəm müstəqilliyin, dövlətçiliyin, inkişafın alternativsi təminatçısı olan siyasi kursunun təmsilçiləridir...

Prezident olan etimad ümummilli mənə kəsb edir. İlham Əliyev qarşısında prezident seçkilərinə də bu misilsiz güc və yüksək siyasi potensiala - xalqın yeganə namizədi olaraq gedir.

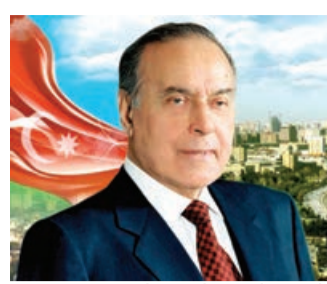
Azərbaycan vətəndaşları, əslində, iki ay sonra baş tutacaq səsvermədə prezident seçkilərdən daha çox, Heydər Əliyev siyasi kursuna və İlham Əliyevin fəaliyyətinə ümumxalq etimad referendumu kimi yanaşır. Seçicilər bu aksiyada yalnız ictimai mövqelərini bildirməyə cəhd etməklə, həm də tarixin arxivindən hələ də baş qaldırmağa çalışan məlum qüvvələrə bərdəfəlik yox deyəcəklər. Ulu Öndərin siyasi xəttinin alternativsizliyini növbəti dəfə təsdiqləyəcəklər.

Xalq gəriyö - xaosa, böhrana, fəlakətə deyil, sabaha - davamlı tərəqqiyə, yüksələn rifaha, qüdrətli dövlətə səs verəcəklər... Xalq Zəfərə səs verəcək...

Yolumuz tarixin ən qüdrətli Azərbaycanı yaradan Liderlədir...

Yolumuz İlham Əliyevlədir... Yolumuz, yolumuz daim aydın olsun, cənab PREZİDENT!..

*İxtiyar HÜSEYNLİ,
"Azərbaycan"*

Heydər Əliyev İli 2023

BMU-da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstünün açılış mərasimi və konfrans keçirilib

Bakı Mühəndislik Universitetində (BMU) Azərbaycan xalqının böyük oğlu, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstünün açılış mərasimi və Ulu Öndərin anadan olmasının 100 illik yubileyinə həsr olunmuş "Heydər Əliyev və Azərbaycan təhsilinin inkişaf mərhələləri" mövzusunda konfrans keçirilib.

Konfransdan öncə universitetin kollektivi Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarı önünə ökəl qoyub, Ulu Öndərin xatirəsini ehtiramla yad edib. Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi ehtiramla anılaraq məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Sonra universitetin inzibati binasında Ümummilli Liderin büstünün tontənəli açılış mərasimi olub. Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev, BMU-nun rektoru Yaqub Piriyev, Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Abdin Fərziyev, rəsmilər, millət vəkili, ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri büstün qarşısına ökəl və gül dəstələri qoyub. Ulu Öndərin öz xatirəsinə dərün hörmət və ehtiramını ifadə ediblər.

Büstün müəllifi, tanınmış heykəltaras, Rusiya Rəssamlıq Akademiyasının fəxri üzvü, Azərbaycanın Xalq rəssamı professor Natiq Əliyev dəyərli sənət əsəri ilə bağlı məlumat verib və ürək sözlərini çatdırıb.

Ardınca "Heydər Əliyev və Azərbaycan təhsilinin inkişaf mərhələləri" mövzusunda konfrans keçirilib. Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlayan konfransda tədbir iştirakçıları bərdəfəlik sükutla Ulu Öndərin öz xatirəsinə yad ediblər və Heydər Əliyevin mənəli ömür yolu, zəngin fəaliyyəti ilə bağlı videoları nümayiş etdirilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən rektor Yaqub Piriyev BMU-da Ulu Öndərin büstünün qoyulmasının böyük qürur, şöhrət olduğunu vurğulayaraq, bütövlükdə bu dəyərli sənət əsərinin orijinalı qorunub saxlanılmasına, milli-mənəvi dəyərlərimizin, zəngin mədəni irsimizin qorunub saxlanılmasına və təbliğinə verdiyi böyük töhfələri vurğulayıb.

Çıxışının sonunda rektor insan kapitalının, güclü vətənpərvərlik hisslərinə malik gənc nəslin formalaşdırılmasına, intellektual potensialın milli maraqların həyata keçirilməsi istiqamətində səfərbər edilməsinin, peşəkar ordu quruculuğunun Ulu Öndərin vəsiyyətinin yerini yeritməsinə, Qarabağın azadlığa qovuşmasına gətirib çıxardığını deyib. "Cənab İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, bundan sonra Azərbaycan xalqı qürur hissi ilə müzəffər xalq kimi yaşayacaq. Ulu Öndərin gücü, müdriyyəti, siyasi, bütövlükdə Heydər Əliyev amili Azərbaycanı əbədi qoruyacaq! Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan mövcuddur, bu dövlətin qurucusu və memarı tariximizdə daim yaşayacaq və əsl vətəndaş, böyük şəxsiyyət, qüdrətli milli lider ömüyü kimi xatırlanacaq", - deyə Yaqub Piriyev bildirib.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Ulu Öndərin ruhuna dərün ehtiramın rəmzi olaraq, BMU-da Heydər Əliyevin büstünün açılışını yüksək dəyərləndirib, bu addımın universitetdə çalışanlar üçün böyük mənəvi dəyər olduğunu vurğulayıb və büstün açılışında ömüyü olan şəxslərə təşəkkürünü bildirib. Konfransın aktual mövzuya həsr olunduğunu deyən nazir bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsildə də Heydər Əliyev strategiyalarına sadiq qalındığını, təhsil sahəsinə böyük həssaslıqla yanaşan Ulu Öndərin təhsilin inkişaf istiqamətində misilsiz xidmətləri gerçəkləşdirdiyini vurğulayıb. Ümummilli Liderin elm və təhsil siyasəti konsepsiyası əsasında islahatların uğurla davam etdirildiyini söyləyən nazir Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ali təhsil müəssisələrinin sayının 50-yə, təhsilalanların sayının təxminən 2 dəfədən çox artaraq 120 mindən 220 minə, ali təhsil müəssisələrinə qəbul olanların sayının isə 25 mindən 55 minə çatdığını söyləyib.

Davam edən islahatların tərkib hissəsi kimi, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Sərəncamını xüsusi vurğulayan Emin Əmrullayev Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında qurulacaq yeni təhsil müəssisəsinin regionun sosial-iqtisadi ehtiyaclarına uyğun yüksək ixtisaslı kadr tələbatının ödənilməsi və tarixən mövcud olmuş təhsil ocaqlarının yaşadılması məqsədlərinə xidmət etdiyini bildirib. 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan tarixi qələbənin təhsildə yeni mərhələnin başlanğıcı olduğunu söyləyən nazir azad olunmuş torpaqlarda istifadəyə verilən məktəblər və nəzərdə tutulan işlər barədə məlumat verib.

Nazir çıxışında tarixi yol keçən Azərbaycan təhsilinin gələcək inkişafı ilə bağlı fikirlərini paylaşmış, hazırda daha çox insana ali təhsil almaq üçün şərait yaradıldığını qeyd edib. Emin Əmrullayev ali təhsildən kənar qalan, cəmiyyətimizin bir hissəsi olan insanlarımızı da düşünməyin vacibliyini önə çəkib, bununla bağlı qarşıda duran vəzifələrə toxunub. Müvafiq statistik məlu-

matları da nəzərə çatdıran nazir çıxışında yüksək müəssisələrinin transformasiyası, təhsildə kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri arasında fərqlər, fundamental elmlərin tədrisi, elm və alim anlayışlarının təhsilalanlara düzgün təlqini, məzənlərin işlə təminatı və s. kimi vacib məsələlərə diqqət çəkib.

Emin Əmrullayev çıxışının sonunda yüksək intellektli fəxri vətənpərvər gənclərin formalaşmasının bundan sonra da təhsilin əsas məqsədlərindən biri kimi daim diqqətdə saxlanılacağını, Heydər Əliyevin zəngin irsinin, şərfəli həyat və fəaliyyətinin gənc nəsli tərəfindən davamlı olaraq öyrənilməsinin təmin ediləcəyini diqqətə çatdırıb.

Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Abdin Fərziyev bu gün təhsil sahəsində görülən irimiqyaslı işlərin və aparılan islahatların təminatını məhz Ulu Öndərin adı ilə bağlı olduğunu, Heydər Əliyevin elm və təhsildə böyük dəstəyini hazırda da davam etdirildiyini deyib. Prezident İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təhsilə qayğısını xatırladın icra hakimiyyətinin başçısı ölkədə hər il təhsil və tədris ocaqlarının inşa olunmasına, təhsilin maddi-texniki bazası və infrastrukturunun yenilənməsinə diqqət artırıldığını vurğulayıb, Abşeron rayonunda bu istiqamətdə görülən işləri qeyd edib.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu Ulu Öndərin bütün sahələr kimi, təhsil sahəsində də davamlı xidmətlərini diqqətə çatdırıb. Müasir Azərbaycan təhsilinin inkişaf meylləri ilə bağlı fikirlərini də paylaşan millət vəkili çıxışında ölkədə həyata keçirilən təhsil islahatları, təhsilin tədrisi və təşkili, kadr hazırlığı, təhsillə istehsalatın əlaqələndirilməsi kimi məsələlərə toxunub.

Universitet tələbələri adından çıxış edən BMU Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Ləman Şərifova isə gənclərin Ümummilli Liderin ideyalarına hər zaman sadiq qalacağını, eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin ətrafında gətdiklərinə daha sıx birləşmələrini vurğulayıb.

"Azərbaycan"

Antiazərbaycançı şəbəkənin qəsd planı iflasa məhkumdur

Borelin açıqlaması sülhə qarşı yönəlib

"Avropa İttifaqı Komissiyasının vitse-prezidenti Cozep Borel İnsan Hüquqları üzrə 25-ci Avropa İttifaqı-QHT Forumunda məntiqsiz və mənasız açıqlamalar verib. Bildirib ki, guya Qarabağda yaşayan 150 min erməni evlərini məcburi şəkildə tərk edib. Borel məlum həqiqətləri elə tərkib edib ki, sanki Avropa İttifaqının bu məsələlərlə bağlı doğrudan da heç bir bilgiləri yoxdur. Əslində, Avropa İttifaqı çox gözəl bilir ki, Qarabağda yaşayan dinc əhəlinin sayı bu rəqəmdən dəfələrlə azdır və onlar evlərini könüllü şəkildə tərk ediblər".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa deyib. Deputat bildirib ki, Qarabağı tərk edən ermənilərin hər biri Laçın dəhlizində qeydiyyatdan keçib. Ermənistan və havadarları 150 min yalanı Azərbaycanla qarşı planlaşdırdıqları hansısa tozluq mexanizminin bir hissəsi kimi uydurublar. Ermənilərin güc təbiiyi ilə çıxarılması fikri ağ yalandır. Hər kəsə məlumdur ki, ermənilərin Qarabağı tərk etməsinə hansısa təsir olmayıb. Ona görə də belə saxta və sifarişli açıqlamalar heç bir əhəmiyyət kəsb etmir.

Deputat deyib ki, Azərbaycanın suveren ərazisində

yaşayan ermənilərin etnik təmizləməyə məruz qoyulması, əslində, bəzi qüvvələrin marağındadır: "Çünki bəzi xarici siyasi dairələr ölkəmizin öleyhinə çıxmaq üçün bəhanə axtarırlar. Lakin nə qədər gözləyirlər gözlənsinlər, etnik təmizləmə olmayacaq. Biz dəfələrlə bəyan etmişik ki, Azərbaycan vətəndaşlığının qəbulu ermənilərə Qarabağda təhlükəsiz yaşamaq hüququ verəcək. Ümumiyyətlə, onlar heç bir məhdudiyətlə üzləşmədən digər vətəndaşları ilə eyni hüquqlara malik olacaqlar".

Fazil Mustafa qeyd edib ki, belə absurd açıqlamalar Azərbaycanla Ermənistan ara-

sında normallaşma prosesinə mane olur. Həmçinin regionda sülhə əngəl törədir. Qərb heç də ermənilərin rahat və təhlükəsiz yaşaması üçün çalışmır. Onların əsas məqsədi regionda öz maraqlarını təmin etməkdir. Revansizmi və erməni millətçiliyini qızışdıraraq bu davranışlara son qoyulmalıdır. Nəzərə almalıdır ki, bu, Azərbaycanla yox, elə həmin dövlətlərin özlərinə ziyan verəcək. Ölkəmizi belə əsasız ittihamlarla üz-üzə qoymaq məntiqsizdir və bunun heç bir əsası yoxdur.

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Vaşinqton başa düşdü...

"Son aylar özünün mürəkkəb dövrünü yaşayan ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşması hər iki tərəfin maraqlarına xidmət edir. Azərbaycan ümumbəşəri dəyərlərə sadiq olaraq bütün dünya xalqları ilə, o cümlədən ABŞ ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamağı və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərməyi arzu edir. Bakı Vaşinqtonla münasibətlərinin beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulan prinsiplər əsasında qurulmasını tərəfdardır. Lakin son aylar, xüsusən də antiterorr tədbirlərinin ardınca ABŞ öz maraqlarını heç bir əsas olmadan Ermənistanın beynəlxalq hüquqazidd maraqları ilə uzlaşdıraraq beynəlxalq normaları ikinci plana keçirib və aqressiv ritorikaya üstünlük verib".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Bəhrüz Məhərrəmov deyib. Deputat bildirib ki, ABŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, sərhəd toxunulmazlığını və bütün ərazilərində konstitusiyaya quruluşunu bərpə etməsinə sığınaraq qarşılaşıb. Lakin Azərbaycan Prezidentinin yaratdığı yeni geosiyasi konfiqurasiya Vaşinqtondan hücumları neytrallaşdırmaq üçün, həm də ABŞ-nin Cənubi Qafqazda yeni reallıqları qəbul etməsinə və əlaqələrimizin tədricən müsbət məcraya qaytmasına səbəb oldu. Bu prosesdə dönmüş nöqtəsi Prezident İlham Əliyevin Entoni Blinkenlə telefon danışıqıdır. Dövlət başçısı həmin müzakirələrdə öz prinsiplərini ortaya qoydu və Vaşinqtonun artıq başa düşdüyü ki, Azərbaycanla münasibətləri bu tərzdə davam etdirmək mümkün deyil.

Bəhrüz Məhərrəmovun sözlərinə görə, regionda real sülh və sabitlik mülahitə Azərbaycanın suverenliyini bərpə etməsi ilə formalaşdır. Ona görə də ABŞ işğalçı və təcavüzkarın əsas iddialarını yox, beynəlxalq hüquq əsaslanan mövqeyi dəstəkləməlidir.

Deputat vurğulayıb ki, Ceyms O'Braynın Bakı səfəri bu xüsusda çox önəm daşıyır: "O'Brayn Dövlət Departamentinin rəhbər heyətində təmsil olunması və ABŞ-nin regionla bağlı siyasətinə rəhbərlik etməsinə baxmayaraq Senatda kifayət qədər radikal və ədalət-siz mövqə tutmuş əsaslı diplomatlardan idi. O, hətta Bakı münasibətlərinin əvvəlki kimi olmayacağına dair bəyanatlarla

təhdid edirdi. Lakin son notədə proseslərin gedişatı göstərdi ki, O'Brayn, əslində, Bakının yox, Vaşinqtonun özünün növbəti Azərbaycanla, bütövlükdə Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyadakı mövqelərini təhdid edib. Aydın ki, bu gedişat heç bir tərəfə sərf etməz".

Bəhrüz Məhərrəmov qeyd edib ki, ABŞ bu ritorika ilə situasiyadan uduzmuş şəkildə çıxacağını anladır: "Nöticə etibarilə Dövlət katibinin özünün cənab İlham Əliyevə zəng edərək prosesləri yoluna qoymağa çalışması, təhdidlərini geri götürməsi, Azərbaycan rəsmilərinin ABŞ-yə səfəri ilə bağlı güllə "sanksiyaların" qüvvəyə minmədən aradan qaldırılması, "Azərbaycanla münasibətlərin əvvəlki kimi ola bilməyəcəyini" iddia edən O'Braynın Prezident İlham Əliyevin icazəsi ilə regiona gəlməsi və dövlət başçısı tərəfindən qəbul edilmiş münasibətlərin bərpası, əlaqələrin müsbət məcrada davam etdirilməsi üçün vacib gedişlər oldu. Biz Vaşinqtonun uğunsuz mövqeyindən geri çəkilməsini alqışlayırıq".

Deputat həmçinin söyləyib ki, münasibətlərin siyasi və diplomatik səviyyədə normallaşmasını müşahidə etdiyimiz bir zamanda 50 konqresmen və 10 senatorun Nümayəndələr Palatasının spikeri və Senatdakı demokrat və respublikaçı çoxluq və azlıqların rəhbərlərinə müraciət ünvanlanması ABŞ-də lobb maraqlarının bəzi hallarda dövlət maraqlarını üstələdiyini göstərir. Erməni milyarderlərin əsirinə çevrilmiş konqresmenlərin budəfəki tələbi Ermənistanla ABŞ-nin yardımının

zəruriliyi ilə bağlıdır. Məktubun müəllifləri heç bir ciddi mənbəyə istinad etmədən, Azərbaycanın guya Ermənistanın ərazisinə qarşı "təcavüzünü davam etdirəcəyi" ilə bağlı narahatlıqlarını ifadə edərək ABŞ və Ermənistan arasında təhlükəsizlik tərəfdaşlığının gücləndirilməsini tələb edirlər.

Müəhəbbətimizin sözlərinə görə, global mənada super güc olan bir subyektin qanunvericilik səviyyəsində bu cür cılız insanlarla təmsil olunması həqiqətən təəccüb doğurur. Bu konqresmenlərin bir çoxu, ümumiyyətlə, Cənubi Qafqazın xəritədəki yerini belə bilmir. Sadəcə ortada lobb maraqları var və görünür odur ki, bu konqresmenləri yalnız öz mənfəətləri maraqlandırır.

Bəhrüz Məhərrəmov deyib ki, məlum məktubda diqqət çəkən digər məqam Qərbi Azərbaycanla bağlı namatam iddialardır. Konqresmenlərin ittihamları ikrar doğursa da, görünür, İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan Konsepsiyası dünya erməniliyini lərzəyə salıb. "ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin yenidən rəvan məcraya qədəm qoymağa olduğu bir dövrdə bu kimi arzuolunmaz hallar proseslərin gedişatına mənfi təsir edir. Bu baxımdan hesab edirik ki, rəsmi Vaşinqton ABŞ-nin dövlət maraqlarını Ermənistanla Ermənistanın real mövqelərini satılmış konqresmenlərə çatdırmalıdır", - deyərək deputat əlavə edib.

N.QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Münasibətlərin normallaşması məhz ABŞ-yə lazımdır

Ağ Ev Azərbaycanla əlaqələrində səmimi olmasa, bölgədə bütün siyasəti iflasa uğrayacaq

Prezident İlham Əliyevin ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Asiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Braynı qəbul etməsi həm də son zamanlar iktidarı əlaqələrində gərginlik yaşayan Vaşinqton-Bakı münasibətlərinin yeni müstəviyəyə qədəm qoymasından xəbər verdi.

Bu görüş həm də o baxımdan vacib əhəmiyyətə malik idi ki, qarşdakı mərhələdə biz ABŞ-nin Azərbaycanla siyasi əlaqələrində nə dərəcədə səmimi olduğunu açıq şəkildə görmüş olacağıq.

Düzdür, dekabrın 6-da C.O'Brayn Dövlət başçısı ilə görüşdə ABŞ ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin dərin köklərə malik olduğunu və ölkələrimizin yaxşı tərəfdaş olduqlarını vurğuladı, Azərbaycan enerji resurslarının dünya bazarlarına çıxarılmasında ABŞ-nin roluna toxundu, ölkəmizin regionda sülh gündəliyini, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşmasını, sülh müqaviləsi üzrə danışıqları dəstəklədiyini dedi və bu xüsusda danışıqların Vaşinqtonda davam etdirilməsi üçün ölkəmizin hazır olduğunu diqqətə çatdırdı.

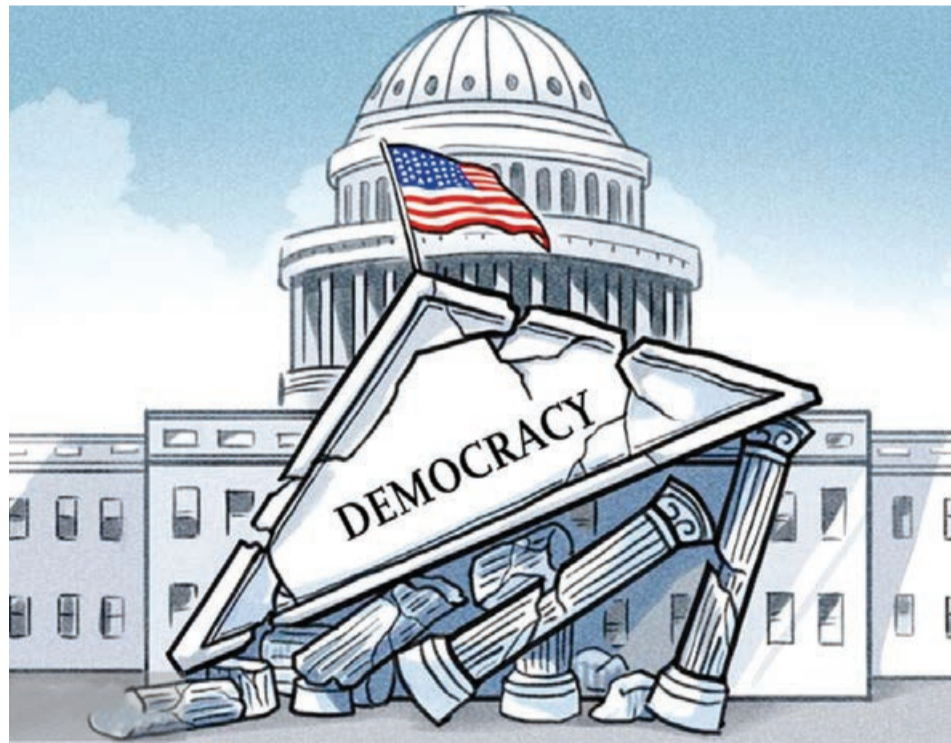
Lakin çox yox, elə son bir ayda ABŞ-nin Azərbaycanla bağlı siyasətində müxtəlif trayektoriyalar cızması, dilə bir söz deyib, əməldə başqa fəaliyyət göstərməsini göz önünə götürərək, Ağ Ev rəsmisinin iktidarı əlaqələrimizlə bağlı sözlərinin nə dərəcədə özüni doğruldaçağına şübhə ilə yanaşmaq da mümkün deyil.

Ağ Evə inanmaq olarmı?!

Cəmi 23 gün əvvəl - noyabrın 15-də Ceyms O'Brayn Xarici İşlər Komitəsinin keçirilən dinləmədə Azərbaycanla birbaşa yardımları qadağan edən 907-ci düzəlişdən imtina etməsinin müddətini uzadılmayacağını, həmçinin ABŞ-nin Azərbaycanla münasibətdə yüksək səviyyəli iktidarı görüş və təmasları təxirə saldıqlarını bəyan etmişdi.

Həmin vaxt rəsmi Bakının təcavüzkar Ermənistanla açıq dəstək verən ABŞ-nin bu haqsız qərarlarına qarşı ciddi etiraz etməsi, eyni zamanda siyasi prinsiplilik nümayiş etdirərək adekvat addım atması, yəni ABŞ ilə yüksək səviyyəli iktidarı görüş və təmasları təxirə salması Vaşinqtonun geri addım atması ilə nəticələndi.

Bəli ki, noyabrın sonuna doğru Vaşinqton yüksək səviyyəli rəsmisinin təmsilində Azərbaycan Prezidentindən münasibətlərin

ri normallaşdırmağı xahiş etdi və bu ricasına müsbət cavab aldı.

Ancaq yenə də Ağ Ev Azərbaycanla qarşı qarşılaşma kampaniyası dayandırılmadı, tanınmış mətbu nəşrində ölkəmizlə bağlı yalan və böhtan xarakterli məqalə yayımlandı.

Səbəbsiz yerə ölkəmizə qarşı qərəzli davranış nümayiş etdirən ABŞ bu dəfə də Azərbaycanı cəmiyyətinin, siyasi dairələrinin böyük qnağına, təpəsinə tuş gəldi.

Çünki Azərbaycan 2001-ci il 11 sentyabr hücumlarından sonra ABŞ-nin terrora qarşı mübarizə söylərini dəstəkləyib. Məhz ölkəmiz hava məkanı marşrutlarını və logistika imkanlarını, Şimali Paylayıcı Şəbəkəsinin açılması ABŞ tərəfinə yardım olmağı üzə çıxarıb. Əfqanıstanda terrorizmə qarşı ABŞ ilə çiyin-çiyinə mübarizə aparılan illərdən bəri Azərbaycan eyni zamanda Əfqanıstanı tərk edən sonuncu tərəfdar ölkə olub.

Sadaladığımız bütün bu faktlar da göstərir ki, Azərbaycanın ABŞ ilə iktidarı əməkdaşlığa böyük önəm verməsinin, global məsələlərdə ona göstərdiyi dəstəyin fonunda zaman-zaman Ağ Evin ikili siyasəti ilə qarşı-qarşıya qalmışdır. Və təəssüf ki, bütün bunlar ABŞ-nin Azərbaycanla dost münasibətdə olmadığını göstərən faktlardır.

ABŞ-yə növbəti fürsət

BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə öz gücü ilə yerinə yetirərək torpaqlarını işğaldan qurtaran, suverenliyini bərpa

edən və ərazisindəki separatizm yuvasını dağıdan Azərbaycana qarşı təcavüzkar Ermənistanın mövqeyindən çıxış etməsi, özünü bəxş etməsi elan edən qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın müdafiə etməsi ilə ABŞ Yaxın Şərq, Qafqaz siyasətinin yetərsiz olduğunu bir daha ortaya qoyur.

Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider ölkəsidir və regionla bağlı yürüdülmə istənilən siyasətin, gerçəkləşdirilən hər hansı iqtisadi layihənin ölkəmizin mövqeyi nəzərə alınmadan həyata keçirilməsi mümkün deyildir.

Görünür, elə uzaq Amerika da yaxın Şərqdəki, Qafqazdakı siyasətini həyata keçirmək üçün Azərbaycanla münasibətlərinin normallaşdırmaqdan başqa çıxış yolu olmadığını yaxşı anlayır.

O'Braynın noyabrın 15-nə nəzərən, dekabrın 6-da Prezident İlham Əliyevlə görüşdə ölkəmizin mövqeyi ilə bağlı 180 dərəcə dəyişmiş fikirlər səsləndirməsi, ABŞ-Azərbaycan münasibətlərində gələcəyə baxışın vacibliyini vurğulanması da məhz bu mətləblərdən xəbər verir.

Gerçəklik bundan ibarətdir ki, eger Ağ Ev Azərbaycanla əlaqələrində səmimi olmasa, bölgədə bütün siyasəti iflasa uğrayacaq...

Bu baxımdan Azərbaycan ABŞ-yə fürsət verir. Bu fürsətdən yararlanıb, yarıllanmaq isə Ağ Ev öz seçimidir...

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Washington Post"un 750 əməkdaşı son 48 ilin ən böyük tətilini keçirir

Dünya "Washington Post" qəzetinin 750-dən çox əməkdaşı 24 saatlıq tətillərini keçirir. Nəşr yazır ki, bu, şirkətdə son 48 ildə ən böyük işçi etirazıdır.

Həmkarlar ittifaqı üzvləri işçilərinin 18 aydır müqaviləsiz qoyan bir media şirkəti ilə uğursuz danışıqlara etiraz olaraq işi dayandırdıqlarını bildirib. Bundan əlavə, ittifaq rəhbərliyinin bəzi əməkdaşlarına təminat müqabilində "öz istəyi" ilə işdən çıxarmaq təklifinə qarşı çıxıb. Məlumat əsasən, əməkdaşlar işdən çıxarıla təhlükəsi altında könüllü olaraq işdən getməyə məcbur edilib.

Qəzet yazır ki, tətillər nəşrin həm daxili rəhbər dəyişiklikləri, həm də dünyada media sənayesinin sarsıdan eyni iqtisadi problemlərlə üzləşdiyi bir vaxta təsadüf edir. Şirkət satış həcmi azalmaq niyyətindədir, çünki nişin maliyyə proqnozları özünü doğrultmayıb.

Şirkətin bu il 100 milyon dollar itirəcəyi gözlənilir və rəhbərlik pula qənaət etmək üçün "könüllü olaraq" 240 nəfəri işdən çıxarmaq niyyətindədir.

Qəzet yazır ki, bu, indiki heyətin təxminən 10 faizini təşkil edir. Üstəlik, bu işçilərin təxminən yarısının redaksiya heyətində aparılacağı planlaşdırılır.

Bu arada media şirkətinin rəhbərliyi "pis niyyətlə" danışıqlar apardıqları barədə həmkarlar ittifaqının iddiası ilə razılaşmayıb və ayın sonuna qədər

müqavilənin bağlanacağına ümid etdiyini bildirir.

Media şirkətinin nümayəndələrindən biri tətillə bağlı deyib: "Biz həmkarlarımızın bir günlük tətildə iştirak etmək hüquqlarına hörmət edirik. Biz çalışacağıq ki, oxucularımız və müştərilərimiz mümkün qədər əziyyət çəkməsinlər".

Şirkət rəhbərliyi həmçinin "web" saytını işlək və aktiv saxlamaqla həzramanki kimi, cümlə axtarışı və cümlə günləri qəzetləri çap edib oxuculara çatdırma biləcəyinə əmin olduğunu bildirir.

Bu halda istehsal, gündəlik xəbər buraxılışı və məqalələrin yazılması ilə bağlı tapşırıqların icrasına digər redaksiyalardan götürüləcək redaktorlar və menecerlərin üzünə düşəcək.

Nəşrin əməkdaşları dünyanın işə gəlməyiblər və Vaşinqtonun mərkəzində qəzetin ofisi yaxınlığında piket və mitinq planlaşdırıblar.

Bundan əlavə, etirazçılar oxuculara da müraciət ünvanlayaraq, "həmrəylik əlaməti olaraq gün ərzində qəzeti və saytı oxumağdan çəkinməyi" xahiş ediblər.

Xatırladaq ki, 2022-ci ilin dekabrında Amerikanın başqa bir böyük mətbu nəşri "New York Times"ın əməkdaşları da bir günlük tətillər keçirmişdilər. Bu, qəzetin işçilərinin 40 ildən artıq müddətdə ilk belə tətillər oldu.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Qədim və yeni tarix də sübut edir ki, Qərbdən ədalət gözləmək əbəsdir

Dövlətlər də insanlar kimidir. Bəzən sözləri düz gəlmir, münasibətləri pozulur, aralarında soyuqluq yaranır. Bu soyuqluq da müəyyən müddət ərzində davam edir. Çox keçir ki, korlan münasibətlər düzəlir, işlər əvvəlki qaydasına düşür.

Azərbaycanla ABŞ arasında olan münasibətləri pozmağa çalışan qüvvələr həmişə olub. İki ölkə arasında qarşılıqlı əlaqələrə zərər vurmağa çalışanlar sırasında birinci yerdə ABŞ-dəki erməni lobbisi durur. Erməni lobbisi həqiqətdən çox-çox uzaq olan müxtəlif bəhanələrlə əsas gətirərək çalışır ki, ABŞ ilə Azərbaycanın arasını soyutsun, iki ölkənin qarşılıqlı əməkdaşlığına əngəl törətsin. ABŞ-nin də böyük səhvi odur ki, erməni lobbisinin dedikləri ilə oturmaq durur. Araşdırmalar göstərir ki, 1992-ci ildə Birləşmiş Ştatlar Konqresində "Azadlığa dəstək haqqında" akta əlavə edilən və Vaşinqtonun Bakıya birbaşa dövlət yardımını yasaqlayan 907-ci düzəliş erməni lobbisinin uydurduğu yalanlar əsasında qəbul olub.

Dünyanın supergücünün Senatında yenidən sözləndirən sanksiyaların tətbiqinə dair qərar qəbul etməsi, habelə Azərbaycan

canın bir sıra dövlət rəsmilərinin ABŞ-yə səfərinə qadağalar qoyması və s. bu kimi addımların atılmasına səbəkkar yenə də erməni lobbisidir. Erməni lobbisi sanki ABŞ üçün sağalmayan qarayadır. Amma deyəsən, Amerikanın da bu yaranı "müalicə etmək" fikri yoxdur. Əgər olsaydı, indiyə qədər bir çarə tapardı.

ABŞ-nin erməni lobbisinin mövqeyinə əsasən qərar qəbul etməsi, qərəz doğuran açıqlamalar yaymasını Dövlət Departamenti və Konqresin dövlətçilik ənənəsinə xeyanət kimi də qiymətləndirmək olar. Məlumdur ki, demokratiyanın başlıca prinsipi müzakirədir. Bu qurumların həmin prinsipi gözləməməsi iki ölkə arasında münasibətlərə ciddi zərər vurur.

Azərbaycan Cənubi Qafqazda ABŞ başda olmaqla Qərbin etibarlı tərəfdaşı olub. Bunu tərəflər arasında müxtəlif istiqamətlərdə icra edilən layihələr də sübut edir. Amma təəssüflər olsun ki, ABŞ erməni lobbisinin "əsarətindən" çıxma bilmədiyinə görə bu həqiqətə göz yummağa məcbur qalır.

Göz yummaq deməkdir. Vaşinqton uzun illər erməni terroruna göz yummaqla, Qarabağdakı separatçı rejimə maddi dəstək verməklə ədalət prinsipinə xeyanət edib. Həç bir əsaslı səbəb olmadan Azərbaycana qarşı qərəzli və birtərəfli mövqə nümayiş etdir-

məsi, torpaqlarımızın 30 ilə yaxın Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altında olduğu dövrdə susqun qalması və heç bir təsiredici addım atmaması, 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfərdən sonra bizə qarşı qərəzli münasibət sərgiləməsi ABŞ-nin ədalətsiz mövqeyini ortalığa qoyur. Əgər əvvəlki illəri xatırlasaq, görürük ki, müstəqilliyini bərpa edəndən sonra da ABŞ-nin Azərbaycanla münasibəti birmənalı olmayıb. Müstəqilliyinin ilk illərindən ərazi bütövlüyünü qorumaq istəyən, demokratik inkişaf yolunu seçən, Qərbe inteqrasiyaya üstünlük verən ölkəmizə qarşı heç bir əsas olmadan məlum sanksiyaları tətbiq edib.

ABŞ-nin Azərbaycana qarşı bu qərəzli mövqeyi dünyada beynəlxalq hüququn maraqlı güclərini və lobbilərinin alətinə çevrilmişin açıq-aydın göstəricisidir. ABŞ başqa dövlətlərin daxili işlərinə müdaxilə etməklə, əslində, təkəvlə sülh və təhlükəsizliyə deyil, həm də qanlı qarşıdurmalara şərait yaradır. İllər boyu dünya siyasi və hərbi tarixində ABŞ-nin rəhbərliyi altında imperiyanın müdaxiləsi noticosində ölkələrin üzlaşdiyi fəlakətlər təsdiq edir ki, Qərbdən ədalət gözləmək əbəsdir.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

QARABAĞ VƏ ŞƏRQİ ZƏNGƏZUR dirçəliş yolundadır

Prezident İlham Əliyevin 28 noyabr 2023-cü il tarixli sərəncamı ilə Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxsin yaradılmasından irəli gələrək, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi gənclərin qərarə münasibətini öyrənmək, bu barədə gözləntiləri və prioritetləri tədqiq etmək məqsədilə ictimai rəy sorğusu həyata keçirib.

Sorğular 2023-cü ilin 30 noyabr - 2 dekabr tarixlərində, 18-29 yaş qrupuna mənsub 390 respondent arasında kompüter dəstəklili telefonla müsahibə üsulundan (CATI) istifadə olunmuşdur. Topladan nümunənin (seçmənin) müəyyən edilməsində ehtimalı seçmənin sistemli üsulundan istifadə olunub. Seçmə çərçivəsi ölkə üzrə əhalinin paylanmasına proporsional müəyyən edilmiş gəndər balansı qorunub. Naxçıvan və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları istisna olmaqla, 12 iqtisadi rayon seçmə çərçivəsində əhatə olunub. Təsədüflü təmin etmək məqsədilə sözügedən iqtisadi rayonlar üzrə inzibati rayon və şəhərlərdə yaşayan hədəf qruplara aid telefon nömrələri müvafiq məlumat bazasından xüsusi program vasitəsilə sistemli üsulla seçilərək zənglər olunub.

Sorğu anketi 12 əsas sual və 5 sosial-demografik sualdan ibarət olmaqla hazırlanıb, intervilyerlər sahə işinə başlamamışdan əvvəl təlimatlandırılıb. Sorğularada anonimlik təmin olunub. Respondentlərə sorğunun könlülü iştirak əsasında aparıldığı və nəticələrin yalnız ümumiləşdirilmiş formada istifadə olunacağı barədə zəruri məlumatlar çatdırılıb. Sorğuda əhatə edilmiş respondent sayına əsasən, nəticələrin xəta əmsali 95% əminlik intervallında 5% təşkil edir.

Respondentlərin 51.5%-i kişi, 48.5%-i qadın olub. Yaş qrupları üzrə bölgüyə görə, respondentlərin 21.8%-i 18-21 yaş qrupuna, 31.7%-i 22-25 yaş qrupuna, 46.5%-i 26-29 yaş qrupuna mənsub olub. Sorğuda iştirak edənlərin orta yaşı 24-ə bərabərdir.

Məzun olunan ən yüksək təhsil səviyyəsinə görə, respondentlərin 0.3%-i ibtidai təhsilə, 12.5%-i ümumi orta təhsilə, 39.7%-i tam orta təhsilə, 16.1%-i peşə-ixtisas təhsilinə, 31.4%-i ali təhsilə malik olduqlarını bildirdilər. Ailə vəziyyətinə görə, iştirakçıların 56.1%-i subay, 42.3%-i evli, 1%-i boşanmış və 0.6%-i dul olduğunu bildirdilər. Yaşayış məntəqəsinin növünə görə, respondentlərin 46.2%-i şəhərdə, 17.4%-i qəsəbədə, 36.4%-i kənddə yaşadığını qeyd edib.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı əsasında Qarabağ Universitetinin yaradılması ərəzələrin bərpası və yenidən qurulması, milli köklərə və tarixi torpaqlara qayıdış, regionların inkişafı, idarəetmə sistemi, geosiyasət, mədəniyyət, nəqliyyat-logistika kimi müxtəlif istiqamətlərin birləşdiriləyən vahid quruculuq xəttində elm və təhsilin, onun ideoloji bazasının və texnoloji imkanlarının inkişafına istiqamətlənmiş tarixi qərarədir.

Keçirilmiş rəy sorğusu ali təhsil müəssisəsi ilə birbaşa əlaqəli qrupların, gənclərin, o cümlədən təhsil alanların işğaldan azad olmuş ərəzələrdə yaradılan ilk universitet barədə məlumatlılıq səviyyəsini, onun strateji əhəmiyyətini və əsas gözləntiləri müəyyən etməyə imkan verib.

Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında məlumatlılıq

"Prezidentin sərəncamı ilə Xankəndidə Qarabağ Universitetinin yaradılması barədə məlumatınız varmı?" sualına cavab olaraq, respondentlərin 54.5%-i bu barədə məlumatlı olduğunu, 45.5%-i məlumatlı olmadığını bildirdi.

Respondentlər arasında kişilərin 53.3%-i, qadınlardan 56%-i Qarabağ Universitetinin yaradılması barədə məlumatlı olub.

18-21 yaş qrupu respondentlərin 60.7%-i, 22-25 yaş qrupu üzrə 54.9%-i və 26-29 yaş qrupu üzrə 51.4%-i bu barədə məlumatlı olduğunu qeyd edib.

Təhsil səviyyəsinə görə, məlumatlı olanlar orta təhsillilər üzrə 46.4%-ə, ali təhsillilər üzrə 69.4%-ə bərabər olub.

Qarabağ Universitetindən gənclər nə gözləyirlər?

Məşğulluq vəziyyətinə görə, ən çox məlumatlı olanlar dövlət sektorunda işləyənlər (72.8%) və tələbələr (63.9%), ən az məlumatlı qrup isə işsizlər (43.5%) və evdar qadınlar (43.8%) olublar.

Qarabağ Universitetinin yaradılmasının əhəmiyyəti

Sorğunun nəticələrinə əsasən, respondentlərin 82.6%-i Qarabağ Universitetinin yaradılmasını çox əhəmiyyətli hadisə kimi qiymətləndirib. Onların 16.4%-i universitetin yaradılmasının müəyyən qədər əhəmiyyətli olduğunu, cəmi 1.0%-i əhəmiyyətli olmadığını ifadə edib.

Nəticələrdən gördüyü kimi, Qarabağ Universitetinin yaradılması respondentlərin sosial-demografik profilərindən asılı olmayaraq, onların əksəriyyəti tərəfindən əhəmiyyətli hadisə kimi qiymətləndirilib.

Tələbələrin 85.2%-i və ali təhsillilərin 85%-i Qarabağ Universitetinin yaradılmasını çox əhəmiyyətli hadisə kimi xarakterizə edib.

Qarabağ Universitetinin yaradılmasının əhəmiyyətli hadisə kimi qiymətləndiriləndən bunun əhəmiyyətini necə xarakterizə etdikləri soruşulub və bir neçə cavab variantı qeyd etmək imkanı verilib. Ümumi nəticələrə görə, respondentlərin 47.2%-i sözügedən universitetin yaradılmasını Qarabağda qayıdış və qalıcı məskunlaşmanın təmin olunması, 39.1%-i Qarabağda tarixi təhsil önəmlərinin yaşadılmasını, 37.8%-i Qarabağın tarixi hıqqıqlarının və mədəniyyətinin öyrənilməsi və təbliği baxımından əhəmiyyətli hesab edib. Eyni zamanda sorğuda iştirak edənlərin 31.2%-i universitetin Qarabağda ixtisaslı kadr hazırlığı təmin edəcəyi, 29.9%-i bu çərçivədə Qarabağın elmi-tədqiqat məkanına çevriləcəyi, 26%-i "Qarabağ" adının təhsil sistemində daşınacağı və təhsil brendinə çevriləcəyi, 12%-i elmi-tədqiqat mərkəzi kimi regionda inteqrasiya və təhlükəsizliyə təsir imkanları baxımından əhəmiyyətli hadisə kimi dəyərləndirib.

Nəticələrin respondentlərin bu barədə ilk cavab variantları üzrə nəzərdən keçirildikdə, birinci sırada hər dörd nəfərdən birinin rəyində "Qarabağ" adının təhsil sistemində daşınacağı və təhsil brendinə çevriləcəyi (26%), növbəti sıralarda Qarabağda tarixi təhsil önəmlərinin yaşadılması (20.2%) və Qarabağın elmi-tədqiqat mərkəzinə çevriləcəyi (19.7%) mövqeyi qararlaşmış.

Qarabağ Universiteti barədə gənclərin prioritetləri

Sorğu çərçivəsində gənclərin yeni yaradılan universitetdə təhsil almaq arzuların, təhsil almaq istədikləri proqramlar və universitetin ixtisaslaşma istiqamətləri barədə prioritetləri öyrənilib. "Əgər fürsət olarsa, Qarabağ Universitetində təhsil almaq istərdinizmi?" sualı gənclərin ümumilikdə 74.5%-i müsbət cavablandırdı. Belə ki, onların 35.3%-i "bəli, mütləq istərdim", 39.2%-i "bəli, yəqin ki, istərdim" cavabını verib. Sorğuda iştirak edənlərin 13%-i "xeyr, yəqin ki, istəməzdim" və 12.5%-i "xeyr, heç istəməzdim" mövqeyini ifadə edib.

Bu barədə müsbət mövqə müqayisə etibarilə ən çox tam orta təhsilə malik olanlar (77.8%) arasında, ən az ali təhsilə malik olanlar (68.6%) arasında müəyyən olunub. Tam orta təhsillilərin 39.2%-i, ali təhsillilərin 24.8%-i "bəli, mütləq istərdim" cavabını verib. Tələbələrin 75.4%-i belə bir təklifi müsbət qarşılayacağını bildirdi.

Bu suala müsbət cavab verənlər "Hansı ixtisas üzrə təhsil almaq istərdiniz?" açıq sualı ünvanlanıb. Cavabları ixtisas qruplarına görə nəzərdən keçirildikdə, onların 22.6%-i təhsil (pedaqoji) ixtisasları üzrə, 17.1%-i texniki və texnoloji ixtisaslar üzrə, 12.2%-i iqtisadiyyat və idarəetmə ixtisasları

üzrə, 8%-i tibb üzrə, 7.6%-i humanitar və sosial elmlər ixtisasları üzrə, 24.8%-i digər ixtisaslar üzrə təhsil almaq istədiyini bildirib, 7.7%-i bu barədə fikir bildirməkdə çətinlik çəkib.

Sözügedən universitetdə təhsil almağın üstünlükləri ilə bağlı respondentlərə açıq sual ünvanlanıb. Əldə olunan nəticələrin təhlilinə əsasən, onların 19.5%-i əsas üstünlük kimi yeni yaradılan universitetin "Qarabağ" adına layiq keyfiyyətli təhsil verməsi və təhsil sistemində yeniliklər etməsi, 17.8%-i universitetin işğaldan azad olmuş şəhərdə yaradılması və burada təhsilin prestijli olması, 15.7%-i Qarabağda yaşamaq, onun tarixini və mədəniyyətini öyrənmək baxımından, 8%-i Qarabağın yenidən qurulması, bərpası prosesi üçün ixtisaslı kadr hazırlığı və işlə təminat məsələlərinin baxımından, 6.6%-i universitetin dünyada tanınması və perspektiv imkanları ilə əlaqələndirib. Respondentlərin 9.4%-i digər cavabları səsləndirib, 23%-i bu barədə fikir bildirməkdə çətinlik çəkib.

Gənclərin 64.4%-i yeni yaradılan universiteti modern və innovativ, yəni "smart" universitet modelində, 34.5%-i ənənəvi universitet modelində görmək istədiyini bildirdi. Onların 1.0%-i bu barədə rəy bildirməkdə çətinlik çəkib.

Yeni yaradılan universitetin növü, yoxsa müasir və innovativ modeldə qurulması ilə bağlı rəylərdə respondentlərin gəndər mənsubiyyəti və yaş qrupları üzrə əhəmiyyətli fərq qeydə alınmayıb. Ali təhsillilərin 70.2%-i, tam orta təhsilə malik olanların 62.1%-i, ümumi orta təhsilə malik olanların 52.1%-i universiteti modern və innovativ (smart) modeldə qurulmasını üstün hesab edib. Həminçin bu mövqə ən çox tələbələrin rəyində (73.8%) özünü göstərib.

Qarabağ Universitetinin gələcəkdə ixtisaslaşma istiqamətləri ilə bağlı gənclərin arzuları da öyrənilib və onlara bu barədə prioritet hesab etdikləri bir neçə istiqaməti səsləndirməsi təklif olunub. Ümumi nəticələrə əsasən, rəy sorğusunda iştirak edənlərin 37.9%-i yaradılan universitetin kənd təsərrüfatı, 37.1%-i mədəniyyət və incəsənət, 35.1%-i iqtisadiyyat və idarəetmə, 33.8%-i texnologiya və mühəndislik, 31.2%-i tibb, 23.4%-i pedaqoji, 16.6%-i sosial və humanitar elmlər sahəsində ixtisaslaşmasını üstün tutduğunu bildirdi. İştirakçıların 3.6%-i digər cavab variantlarını səsləndirib.

Nəticələrin respondentlərin bu suala verdikləri ilk cavab variantları üzrə nəzərdən keçirildikdə, birinci sırada texnologiya və mühəndislik (33.8%), növbəti sıralarda mədəniyyət və incəsənət (19.2%), tibb (17.7%), iqtisadiyyat və idarəetmə (10.1%), sosial və humanitar elmlər (8.3%), kənd təsərrüfatı (7.5%), pedaqoji (3.1%) və digər (0.3%) cavab variantları qararlaşmış.

Tələbələrin əsas hissəsi, yəni 50.8%-i, ali təhsillilərin isə 43.8%-i yeni universitetin iqtisadiyyat və idarəetmə istiqaməti üzrə ixtisaslaşmasını üstün hesab etdiyini bildirdi.

Qarabağ Universitetinin gənclər üçün cəlb ediciliyinin artırılması məqsədilə onların universitet seçimində prioritet hesab etdikləri amillər öyrənilib. Bu barədə respondentlərin rəylərindən noticəsinə əsasən, ilk yerdə 60.3% respondent tərəfindən karyerə və iş imkanları mövqeyi qararlaşmış. Növbəti cavabları nəzərdən keçirdikdə sorğuda iştirak edənlərin 34.5%-i müəllim heyətini, 32.5%-i müasir tədris proqramlarının mövcudluğunu, 27.0%-i beynəlxalq əlaqələrin olması zəruri amillər kimi qiymətləndirib. Eyni zamanda respondentlərin 22.9%-i təqaüd imkanlarının olması, 21.0%-i kampus və texniki imkanlarının mövcudluğunu, 17.9%-i təhsil xərcini, 17.9%-i yerləşdiyi məkan və sosial mühiti, 1.6%-i digər cavab variantlarını səsləndirib.

Respondentlərin bu barədə səsləndirdikləri ilk cavabları təhlil etdikdə, birinci sırada müəllim heyəti (34.5%), növbəti yerdə iş və karyerə imkanları (22.9%), müasir tədris proqramları (18.7%), təqaüd imkanları (9.4%), beynəlxalq əlaqələr (7.8%), təhsil xərci (3.1%), yerləşdiyi məkan və sosial mühit (1.6%), kampus və texniki imkanlar (1.3%) və digər cavablar (0.8%) yer alıb.

Tələbələrin universitet seçimində ən vacib üç amil iş və karyerə imkanları (62.3%), universitetin müəllim heyəti (42.6%), kampus və texniki imkanlarıdır (36.1%).

Ali təhsillilər isə ilk üç prioritet kimi iş və karyerə imkanlarını (61.2%), müasir tədris proqramlarını (48.8%) və müəllim heyətini (46.3%) qeyd ediblər.

Qarabağ Universitetindən gənclərin gözləntiləri

Qarabağ Universitetinin ölkənin təhsil məkanındakı gələcək statusu ilə bağlı gənclərin gözləntiləri öyrənilib. Onların 62.9%-i Qarabağ Universitetinin ölkənin aparıcı təhsil müəssisəsi olacağına tam inandığını, 33.8%-i əsasən inandığını bildirib. Respondentlərin cəmi 2.8%-i bu və ya digər dərəcədə inandığını ifadə edib. 0.5%-i fikir bildirməkdə çətinlik çəkib.

Kişilərin 65.7%-i, qadınlardan 59.4%-i yeni yaradılan universitetin ölkənin aparıcı təhsil müəssisəsi olacağına inamının tam olduğunu bildirdi. Onların 30.0%-i və 38.3%-i buna əsasən inandığını qeyd edib.

18-21 yaş qrupu respondentlərin 50%-i, 22-25 yaş qrupu üzrə 67.2%-i, 26-29 yaş qrupu üzrə 65.9%-i Qarabağ Universitetinin ölkənin aparıcı təhsil müəssisəsi olacağına tam inandığını bildirdi.

Respondentlərin təqribən yarısı, yəni 49.9%-i Qarabağ Universitetinin

gələcəkdə beynəlxalq miqyaslı elmi-tədqiqat mərkəzinə çevriləcəyi gözləntisini bölüşüb. Onların 20.5%-i universitetin regional miqyaslı, yəni Cənubi Qafqaz miqyasında, 28.8%-i ölkə miqyaslı aparıcı elmi-tədqiqat mərkəzinə çevriləcəyini gözlədiyini bildirdi. İştirakçıların 0.8%-i fikir bildirməkdə çətinlik çəkib.

Respondentlər arasında tələbələrin 49.2%-i və ali təhsillilərin 51.2%-i yeni yaradılan universitetin beynəlxalq miqyaslı elmi-tədqiqat mərkəzinə çevriləcəyi gözləntisini bölüşüb.

Bu mövqə 18-21 yaş qrupu respondentlərin rəyində 47.6%-ə, 22-25 yaş qrupu üzrə 54.1%-ə və 26-29 yaş qrupu üzrə 48.0%-ə bərabər olub.

İşğaldan azad olunmuş digər ərəzilər barədə gənclərin gözlənti və prioritetləri

"Qarabağda hansı sahələr üzrə ixtisaslaşmış ali məktəblərin qurulması zəruri hesab edirsiniz?" sualına cavab olaraq, respondentlərin bir neçə sahə, yaxud istiqaməti qeyd etməsinə imkan verilib. Nəticələrə əsasən, respondentlərin 42.6%-i hərbi sahədə, 40.5%-i tibb sahəsində, 39.5%-i kənd təsərrüfatı sahəsində, 39.0%-i mədəniyyət və incəsənət sahəsində ixtisaslaşmış ali məktəblərin yaradılmasını zəruri hesab edib. Respondentlərin rəylərində növbəti sıralarda texnologiya və mühəndislik (31.9%), iqtisadiyyat və idarəetmə (29.9%), pedaqoji (25.7%), sosial və humanitar elmlər (22.9%) istiqamətləri sıralandı. İştirakçıların 1.0%-i digər cavab variantlarını səsləndirib.

Nəticələrin respondentlərin səsləndirdikləri ilk cavabları üzrə nəzərdən keçirildikdə, birinci sırada texnologiya və mühəndislik (31.9%), tibb (21.3%), mədəniyyət və incəsənət (14%), sosial və humanitar elmlər (12.7%), iqtisadiyyat və idarəetmə (6.5%), kənd təsərrüfatı (6.2%), hərbi (4.2%), pedaqoji (2.9%) və digər (0.3%) istiqamətlər qararlaşmış.

Ali təhsillilərin bu barədə rəylərində ilk sıralarda kənd təsərrüfatı (49.6%), tibb (41.3%), mədəniyyət və incəsənət (41.3%) cavabları yer alıb.

Tələbələrin bu sahədə prioritetləri mədəniyyət və incəsənət (42.6%), tibb (42.6%), iqtisadiyyat və idarəetmə (39.3%) istiqamətlərdir.

Respondentlərə "Yeni universitetlərin, yaxud mövcud universitetlərin filiallarının işğaldan azad olunmuş hansı rayon və şəhərlərdə yaradılması istərdiniz?" açıq sualı ünvanlanıb və onlara bir neçə cavab səsləndirmək imkanı verilib. Nəticələrə əsasən, gənclərin 71.6%-i Şuşa şəhərində, 34.4%-i Ağdam şəhərində, 33%-i Laçın şəhərində, 30.0%-i Kəlbəcər şəhərində, 24.1%-i Füzuli şəhərində, 14.7%-i Zəngilan, 10.2%-i Cəbrayıl, 9.7%-i Xocalı, 8%-i Qubadlı, 6.7%-i Xocavənd şəhərində açılmasını arzu etdiyini bildirdi.

Respondentlərin bu barədə səsləndirdikləri ilk cavabları təhlil etdikdə, ilk sıralarda Şuşa (49.3%), Füzuli (20.3%), Ağdam (18.6%), Zəngilan (7.5%), cavabları qeyd olunub.

Tələbələrin 70.5%-i yeni universitetlərin Şuşa, 29.5%-i Ağdam, 29.5%-i Füzuli şəhərində yaradılmasını arzu etdiyini bildirdi. Analoji ardıcılıq ali təhsillilərin mövqeyində də keçərlidir.

Respondentlərin "Azad edilmiş ərəzələrin yenidən qurulması və qayıdış proqramı çərçivəsində təhsillə yanaşı, ölkə rəhbərliyinin digər hansı sahələrdə qararlar vermesini istərdiniz?" açıq sualı ünvanlanıb və bir neçə cavab səsləndirmək imkanı verilib. Nəticələrə əsasən, respondentlərin 36.7%-i ilk növbədə işğaldan azad olunmuş ərəzələrdə sosial rifahın yüksəldilməsi, məşğulluğun təmin olunması və yeni istehsalat müəssisələrinin yaradılması tədbirləri barədə qararlar verilməsini arzuladığını bildirdi. Respondentlərin 15.9%-i abadlıq, turizm və asudə vaxtın təşkili sahəsində, 11.4%-i təhsil sahəsində, 10.9%-i sənaye sahəsində infrastrukturun yaradılması gözləntilərini bölüşüb. Növbəti sıralarda kənd təsərrüfatı (7.5%), mədəniyyət və incəsənət obyektlərinin açılması (4.9%), idarəetmə strukturlarının yaradılması (2.3%) və digər (10.6%) cavablar yer alıb.

Respondentlərin təqribən yarısı, yəni 49.9%-i Qarabağ Universitetinin

Daha 25 ailə Füzuli şəhərinə qayıtdı

"Biz ölimizdən gələnə edirik ki, keçmiş məcburi köçkünlər üçün ən yaxşı şərait yaradılıb. Onlar buna layiqdirlər, çünki onlar 30 il ərzində cətin şəraitdə yaşayıblar". Prezident İlham Əliyevin dekabrın 6-da keçirilmiş "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda səsləndirdiyi bu fikirlər hər ötən gün öz təsdiqini tapır.

İşğaldan azad edilmiş ərəzələrdə məskun olmaq, hər ay bir neçə dəfə köçlərin təşkil olunması sübut edir ki, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma el-oba nisgəlinə son qoymaq üçün dövlət tərəfindən bütün zəruri addımlar atılır.

Elə dünən Füzuli şəhərinə növbəti köç karvanının yola salınması da bu istiqamətdə atılan mühüm addımların davamıdır. Belə ki, dekabrın 7-də Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınan, respublikanın müxtəlif ərəzələrində yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımçıq tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış bir qrup füzulilərin də Vətən həsrətinə son qoyulub. Bu mərhələdə Füzuli şəhərinə daha 25 ailə - 80 nəfər köçürülüb. Bununla da indiyədək Füzuli şəhərində 333 ailənin (1186 nəfərin) daimi məskunlaşması təmin edilmişdir.

Ötən üç il ərzində işğaldan azad edilmiş bütün ərəzələr kimi, Füzuli şəhərində də genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri həyata keçirilib. Dayanıqlı sülhə, tərəqqiyə əsaslanan və bir çox ölkə üçün nümunə olan yeni mərhələyə qədəm qoyaraq rayonların sürətlə dirçəlməsinə, əhalinin dayanıqlı məskunlaşmasına və davamlı iqtisadi aktivliyinin təmin olunmasına xidmət edən layihələrin icrasına başlanılıb.

Qısa müddət ərzində yüksək beynəlxalq standartlara cavab verən Qarabağın ilk hava limanı müasir səviyyədə inşa olunaraq istismara verilib. Zəfər yolunun çəkilişi yekunlaşıb, Füzuli yarımstansiyası və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzi tikilib. Baş plana əsasən, 2040-cı ilədək Füzuli şəhərinin inzibati ərazisinin 1943 hektara, əhalisinin 50 min nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulur. Bu şəhərdə rahat və müasir həyat şəraitinin təmin edilməsi üçün orta və azmərtəbli yaşayış binaları, həyotəyini torpaq sahələri olan fərdi evlər inşa ediləcək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, istehsalat müəssisələri yaradılacaq.

Məşğulluğun və sosial xidmətlərin təmini üçün Füzuli şəhərində 9 ümumi və orta təhsil müəssisəsi, 13 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, peşə təhsil müəssisəsi, internat tipli musiqi məktəbi, xəstəxana, idman və sağlamlıq mərkəzi, mədəniyyət mərkəzi, inzibati mərkəz, idman kompleksinin inşası, Qələbə və Memorial parkının, 6 məhəllə parkı və şəhər meydanının, ərazisi 150 hektardan çox olan ekoparkın salınması planlaşdırılıb.

Digər bir önəmli məqam isə yurdlarına qovuşan ailələrin işlə təminatıdır. Bunu diqqət mərkəzində saxlayan Prezident İlham Əliyev qeyd edir ki, əsas məsələ keçmiş məcburi köçkünlər üçün yaxşı şərait və iş yerləri yaratmaqdır: "Yeri gəlmişkən, onu da deyim ki, iş yerlərinin yaradılması da vacib sahələrdəndir və biz qayıdış prosesini planlaşdırarkən diqqətimizi buna yönəldirik. Beləliklə, geri qayıdan insanların əksəriyyəti artıq işlə təmin ediləcək və bu, bir daha onu nümayiş etdirir ki, bizim yanaşmamız hərtərəflidir".

Xatırladaq ki, indiyədək 175 ailə (871 nəfər) Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə, 20 ailə (90 nəfər) Tərtər rayonunun Talış kəndinə, 363 ailə (1389 nəfər) Laçın şəhərinə, 333 ailə (1186 nəfər) Füzuli şəhərinə, 121 ailə (475 nəfər) Laçın rayonunun Zabux kəndinə köçürülüb. Ümumilikdə 1012 ailə - 4012 nəfər keçmiş məcburi köçkün dədə-baba yurduna qovuşub.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

QƏRAR

Bakı şəhəri, 6 dekabr 2023-cü il

№ 437

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 12 dekabr tarixli 499 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Reklam qurğularına Texniki Tələblər"də dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 12 dekabr tarixli 499 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 12, maddə 2218; 2018, № 7 (II kitab), maddə 1631; 2019, № 7, maddə 1322, № 12, maddə 2102; 2022, № 11, maddə 1347) ilə təsdiq edilmiş "Reklam qurğularına Texniki Tələblər"də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Aşağıdakı məzmununda 1.2-1-ci və 2.2-1-ci bəndlər əlavə edilsin:

"1.2-1. Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda yerləşdirilən reklam qurğularına dair xüsusi tələblər bu Texniki Tələblərin 3-1-ci hissəsi ilə müəyyən edilir.

2.2-1. Reklam qurğuları (reklam) tarix və mədəniyyət abidələrinin ərazilərində və mühafizə zonalarında, memarlıq abidələrinin (binalarının) fasadlarında (divarlarında, hasarlarında) və dam örtüklərində "Reklam haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 26.3-cü maddəsinin, həmçinin "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 1-ci maddəsinin 7-ci hissəsinin tələbləri nəzərə alınmaqla yerləşdirilir."

2. Aşağıdakı məzmununda 3-1-ci hissə əlavə edilsin:

"3-1. Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda yerləşdirilən reklam qurğularına dair xüsusi tələblər

3-1.1. Bu Texniki Tələblərin 3-1-ci hissəsinin məqsədləri üçün binalar dedikdə birbaşa aid olduğu ticarət, ictimai işə, məişət və digər növ xidmətlərin göstərildiyi obyektlərin yerləşdiyi yaşayış və qeyri-yasayış binaları, habelə onlarla sıx bağlı və ya ona bitişik olan tikililər (çəpirlər, tentlər, məhəccərlər və hasarlar) nəzərdə tutulur.

3-1.2. Bu Texniki Tələblərin 3.1.1-ci, 3.1.4-cü, 3.1.5-ci və 3.1.7-ci bəndləri ilə müəyyən edilmiş parametrlərinin istisna olmaqla, Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda yalnız bu Texniki Tələblərin 3-1-ci hissəsində nəzərdə tutulmuş reklam qurğularının yerləşdirilməsinə yol verilir.

3-1.3. Reklam qurğularının yerləşmə yerlərində qaz, istilik, su (kanalizasiya) və elektrik təchizatı sistemlərinin elementlərinin olduğu halda qurğuların yerləşdirilməsi həmin sistemlərin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi şərtlərinə uyğun keçirilir.

3-1.4. Reklam qurğularının yerləşdirilməsi zamanı aşağıdakılara yol verilmir:

3-1.4.1. reklam qurğularının bu Texniki Tələblərin 3-1-ci hissəsi ilə müəyyən edilmiş parametrlərinin (ölçülərinin), eləcə də yerləşdirilmə yerləri ilə bağlı müəyyən edilmiş tələblərin pozulmasına;

3-1.4.2. bu Texniki Tələblərin 3-1.5.1-ci, 3-1.5.6-cı, 3-1.7.1-ci və 3-1.9.1-ci bəndlərində nəzərdə tutulan hallarda reklam qurğularının saqulu yerləşdirilməsinə;

3-1.4.3. bu Texniki Tələblərin 3-1.5.7-ci bəndində müəyyən edilmiş hal istisna olmaqla, reklam qurğularının binaların günlüklərində yerləşdirilməsinə;

3-1.4.4. reklam qurğusunun binanın fasadının tirlərində yerləşdirilməsinə;

3-1.4.5. reklam qurğusunun binanın fasadının memarlıq detallarında (o cümlədən sütunlarda, ornamentlərdə, bözklərdə və s.) yerləşdirilməsinə;

3-1.4.6. reklam qurğusunun memorial lövhələrə, həmçinin memarlıq abidələrinin (binalarının) məlumat lövhələrinə 1 metrə yaxın məsafədə yerləşdirilməsinə;

3-1.4.7. ünvan məlumatlarının yerləşdiyi lövhələrin üzərində yerləşdirilməsinə;

3-1.4.8. fasaddakı bir reklam qurğusunun digərinin üzərində yerləşdirilməsinə;

3-1.4.9. bir kroştəyn panel qurğusunun digərinin üzərində yerləşdirilməsinə;

3-1.4.10. reklamın binanın fasadında dekorativ-bədii və (və ya) mətn təsvirinin bilavasitə çəkilməsi yolu ilə (boyama, yapışdırma və digər metodlarla) yerləşdirilməsinə;

3-1.4.11. reklam məqsədilə pəncərə və divar oyuqlarının, həmçinin onların çərçivələrinin (impostlarının) bağlanması, boyanması və dekorativ plynkalarla örtülməsinə;

3-1.4.12. elektron daşıyıcının vitrin şüşəsinin bütün hündürlüyü və (və ya) uzunluğu boyunca quraşdırılmasına;

3-1.4.13. reklam qurğusunun lociya, balkon və cavanlarda yerləşdirilməsinə;

3-1.4.14. reklam qurğusunun məhəccərlər və hasarlar istisna olmaqla, digər çərçivəli qurğularda (şlaqbaunlar, çəpərlər və s.) yerləşdirilməsinə;

3-1.4.15. memarlıq abidələrində (binalarında) eyni obyektə aid 1-dən çox fasad reklamının yerləşdirilməsinə;

3-1.4.16. memarlıq abidələrində (binalarında) yerləşdirilən fasad reklamlarında daxili işıqlandırmadan istifadə olunmasına;

3-1.4.17. memarlıq abidələrinin (binalarının) üzərində kroştəyn panel qurğusunun yerləşdirilməsinə.

3-1.5. Fasad reklamları bu Texniki Tələblərin 1 nömrəli əlavəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun yerləşdirilir. Fasad reklamları yerləşdirilərkən aşağıdakılara riayət olunmalıdır:

3-1.5.1. fasad reklamları hərfli, rəqəmlər, bədii-dekorativ elementlər (loqotiplər, nişanlar, simvollar və s.) şəklində olmaqla ticarət, ictimai işə, məişət və digər növ xidmət obyektlərinin birinci və ikinci mərtəbələrinin pəncərələri arasındakı mərkəzi sahədə, giriş hissələrinin və ya pəncərələrinin (vitrinlərinin) yuxarısında, həmçinin obyektlərin pəncərələri arasındakı aralıq divarlarında yerləşdirilir. Binanın üzərində eyni zamanda bir neçə fasad reklamı yerləşdirildikdə, qeyd edilən reklam qurğularının vahid üfqi xətt boyunca (eyni səviyyədə) bir hündürlük səviyyəsində olmalıdır (əlavə 1, şəkil 1);

3-1.5.2. fasad reklamlarının binanın çöl tərəfinin ölçülərinə uyğun olan sahəsi çərçivəsində fasadın memarlıq

elementlərindən azad hamar hissələrində yerləşdirilir. Fasad reklamları bərkidici və (və ya) altlıq elementlərindən istifadə edilməklə yerləşdirilə bilər. Fasad reklamları, habelə onun bərkidici və altlıq elementləri ərazinin və binanın bədii-memarlıq üslubuna uyğun olmalıdır. Fasad reklamları tək qurğuda (vahid qurğu) və ya qarşılıqlı əlaqəli elementlərin əks olunduğu qurğulardan ibarətdir;

3-1.5.3. fasad reklamları binaların zirzəmi və ya kürsülük mərtəbəsinin giriş hissələrinin və ya pəncərələrinin yuxarısında yerləşdirilə bilər. Bu zaman reklam qurğusu bərkidildiyi yerdən 0,10 metrədən çox çıxıntı əmələ gətirməməlidir (əlavə 1, şəkil 2);

3-1.5.4. fasad reklamlarının ölçüləri (əlavə 1, şəkil 3):

1. hündürlüyünə görə - qurğusunun frizdə yerləşdirilməsi istisna olmaqla 0,50 metrədən;

2. uzunluğuna görə - tək qurğu üçün 10 metrədən, lakin obyektin uzunluğunun 70 faizindən;

3. fasad reklamları qarşılıqlı əlaqəli elementlərdən istifadə edilməklə hazırlanıqda onun maksimal ölçüsü uzunluğuna görə 15 metrədən, lakin obyektin uzunluğu 70 faizindən çox olmamalıdır;

3-1.5.5. bu Texniki Tələblərin 3-1.5.3-cü bəndində istisna olmaqla, fasad reklamları bərkidildiyi yerdən 0,20 metrədən (memarlıq abidələrinə (binalarına) münasibətə isə 0,10 metrədən) artıq çıxıntı əmələ gətirməməlidir (əlavə 1, şəkil 4);

3-1.5.6. frizdə yerləşdirilən fasad reklamında altlıqdan istifadə edildiyi halda, həmin altlıq frizin ölçülərinə uyğun yerləşdirilir. Reklam qurğusunun frizdə yerləşdirilməsi üçün istifadə edilən altlıq hündürlüyü frizin hündürlüyünə bərabər olmalıdır. Frizdəki fasad reklamları vahid üfqi ox üzrə yerləşdirilməlidir. Bir frizdə bir neçə fasad reklamı yerləşdirildikdə onlar üçün vahid altlıq təşkil edilməlidir (əlavə 1, şəkil 5);

3-1.5.7. binanın günlüyündə frizin olduğu halda fasad reklamı frizin qabarıqları daxilində yerləşdirilə bilər (əlavə 1, şəkil 6);

3-1.5.8. fasad reklamları memarlıq abidələrinin (binalarının) üzərində həmin abidələrin (binaların) fasadlarının səthinə uyğun bərkidici elementlərdən istifadə edilməklə yerləşdirilməlidir;

3-1.5.9. fasad reklamları memarlıq abidələrinin (binalarının) kompozisiyasına, üslubuna, ornament və ya naqışlarına, o cümlədən fasadlarının dekorasiyasına xələf gətirmədən, rənglərin və rəng birləşmələrinin məhdud istifadəsi, fasadın rəngi ilə harmoniyasına nəzərə alınmaqla yerləşdirilməlidir;

3-1.5.10. yerləşdirilmiş fasad reklamlarına əlavə olaraq binanın girişində (sağda və ya solda olmaqla), qapı oyuğundan yüksəkədə olmamaq şərtlə fasadın memarlıq elementlərindən azad hamar hissələrində bir addad reklam qurğusu yerləşdirilə bilər. Bu zaman reklam qurğusu hündürlüyünə görə 0,80 metrədən, uzunluğuna görə isə 0,60 metrədən çox olmamalıdır (əlavə 1, şəkil 7).

3-1.6. Vitrin üzərində reklam qurğuları bu Texniki Tələblərin 2 nömrəli əlavəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun yerləşdirilir. Vitrin üzərində reklam qurğuları yerləşdirilərkən aşağıdakılara riayət olunmalıdır:

3-1.6.1. vitrin üzərində reklam qurğusu vitrin şüşəsinin xarici və (və ya) daxili tərəfində yerləşdirilir;

3-1.6.2. vitrin üzərində reklam qurğusu hərfli, rəqəmlər, bədii-dekorativ elementlər (loqotiplər, nişanlar, simvollar və s.), təsvirlər şəklində və ya elektron daşıyıcı vasitəsilə yerləşdirilir;

3-1.6.3. vitrin şüşəsində reklam səthinin sahəsi vitrinin ümumi sahəsinin 50 faizindən çox olmamalıdır. Vitrin üzərində reklam qurğusu bərkidici və (və ya) altlıq elementlərdən istifadə etməklə yerləşdirilə bilər (əlavə 2, şəkil 1);

3-1.6.4. vitrin şüşəsində yerləşdirilən reklam qurğusu çərçivələrin, impostların olduqda onların sərhədləri daxilində yerləşdirilməlidir. Vitrin şüşəsinin xarici tərəfinə yerləşdirilən reklam qurğusu binanın fasadının müstəvisindən kənara çıxmamalı, reklam qurğusunun uzunluğu vitrin şüşəsinin uzunluğundan çox olmamalıdır. Vitrin çərçivəli formaya malik olduğu halda reklam qurğusu onun hər üçünə paralel şəkildə, konstruktiv elementlərinə (impostlarına) bərkidilmə mümkünlüyü təmin edilməklə yerləşdirilə bilər (əlavə 2, şəkil 2);

3-1.6.5. reklam qurğularının binaların pəncərələrində (pəncərə altlıqlarında) və qapılarnın şüşələrində yerləşdirilməsi onların vitrinlərdə yerləşdirilməsi ilə bağlı müəyyən edilmiş tələblərə müvafiq olaraq həyata keçirilir.

3-1.7. Kroştəyn panel qurğuları bu Texniki Tələblərin 3 nömrəli əlavəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun yerləşdirilir. Kroştəyn panel qurğuları yerləşdirilərkən aşağıdakılara riayət olunmalıdır:

3-1.7.1. kroştəyn panel qurğusu birinci və ikinci mərtəbələrin pəncərələri arasındakı mərkəzi sahədə, kroştəyn panel qurğusunun aşağıda yerləşdirilməsi üçün mərkəzi sahədə məsafə on azı 2,20 metr olmalıdır. Kroştəyn panel qurğuları arasındakı məsafə 3 metrədən az ola bilməz. Binada eyni obyektə aid yalnız 1 kroştəyn panel qurğusu yerləşdirilə bilər. Binanın üzərində eyni zamanda bir neçə kroştəyn panel qurğusu quraşdırıldıqda, qeyd edilən reklam qurğularının vahid üfqi xətt boyunca bir hündürlük səviyyəsində (reklam qurğusunun aşağı kənarlarına münasibətə) olmalıdır (əlavə 3, şəkil 1);

3-1.7.2. kroştəyn panel qurğusunun bərkidici elementləri binanın fasadının müstəvisindən 0,20 metrədən çox məsafədə, onun üz tərəfinin kənar nöqtəsi isə fasadın müstəvisindən 1 metrədən çox məsafədə yerləşməməlidir. Kroştəyn panel qurğusunun hündürlüyü 1 metrədən, eni isə 0,20 metrədən çox olmamalıdır (əlavə 3, şəkil 2);

3-1.7.3. tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizə zonalarındakı binalarda yerləşdirilən kroştəyn panel qurğusu hündürlüyünə və uzunluğuna görə 0,50 metrədən çox olmamalıdır (əlavə 3, şəkil 3);

3-1.7.4. kroştəyn panel qurğusu tarix və mədəniyyət abidələrinin mühafizə zonalarındakı binalarda binanın bədii memarlıq üslubuna uyğun dizayn edildikdə yerləşdirilə bilər.

3-1.8. Asma panel qurğuları bu Texniki Tələblərin 4 nömrəli əlavəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun yerləşdirilir. Asma panel qurğuları yerləşdirilərkən aşağıdakılara riayət olunmalıdır:

3-1.8.1. asma panel qurğusu piyadaların qalereya məkanında, yerləşdirmə yerinin estetik görkəminə və ölçülərinə uyğun olaraq yerləşdirilir;

3-1.8.2. yer səviyyəsindən asma panel qurğusunun aşağı kənarına məsafə 2,5 metrədən az olmamalıdır;

3-1.8.3. asma panel reklam qurğusunun hündürlüyü 0,75 metrədən çox olmamalıdır.

3-1.9. Binalarda digər reklam qurğuları bu Texniki Tələblərin 5 nömrəli əlavəsi ilə müəyyən edilmiş tələblərə uyğun yerləşdirilir. Binalarda digər reklam qurğuları yerləşdirilərkən aşağıdakılara riayət olunmalıdır:

3-1.9.1. binaların vitrinlərinin, qapı və pəncərələrinin üzərinə quraşdırılan tentlərə, o cümlədən stasionar ticarət, ictimai işə, məişət və digər növ xidmət obyektlərinin bitişik sahələrdə istifadə edilən çəpirlərə reklamların yerləşdirilməsinə yol verilir. Bu zaman reklamların hündürlüyü 0,30 metrədən çox olmamalıdır. Tent və çəpirlərdə reklamlar vahid üfqi ox üzərində yerləşdirilməlidir (əlavə 5, şəkil 1);

3-1.9.2. zirzəmi mərtəbəsinin giriş hissələrinin və ya pəncərələrinin yuxarısında reklam yerləşdirmək mümkün olmadığı və ya yerləşdirilmiş reklamlar qarşısından baxılarkən görünmədikdə məhəccərə reklam yerləşdirmək mümkündür. Məhəccər metal konstruksiya şəklində və ya memarlıq elementlərdən ibarət olduqda onun tutacaq hissəsi istisna olmaqla, səthində reklam qurğusunun yerləşdirilməsinə yol verilmir. Məhəccərin tutacaq hissəsində quraşdırılan reklam qurğusunun reklam yerləşdirilən səthi 0,50 x 0,50 metrədən, yer səviyyəsindən yuxarı kənarına məsafə maksimum 1,50 metrədən çox olmamalıdır, digər hallarda isə reklam məhəccərin ümumi ölçüsünün 50 faizindən çox olmayaraq tam mərkəzdə yerləşdirilir (əlavə 5, şəkil 2).

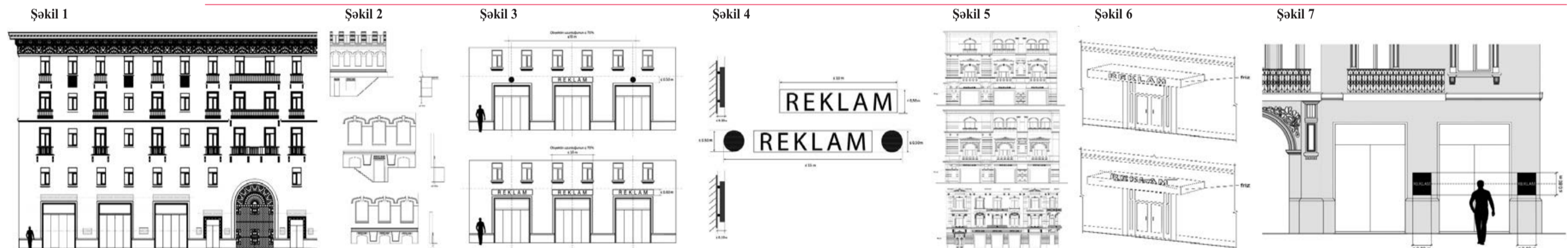
3-1.10. Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda elektron ekranın, divar panosunun (brandmauer), binaların damında hərfli və loqotiplər şəklində yerləşdirilən, habelə fərdi layihələr əsasında hazırlanmış reklam qurğularının yerləşdirilməsi xüsusiyyətləri bu Texniki Tələblərin müvafiq olaraq 3.1.1-ci, 3.1.4-cü, 3.1.5-ci və 3.1.7-ci bəndləri ilə tənzimlənir."

3. "Reklam qurğularına Texniki Tələblər" in 3-1-ci hissəsinin müddəaları bu Qərar qüvvəyə mindiyi tarixdə müddəti bitməmiş açıq məkanda reklam yerləşdirilməsinə verilən icazə əsasında Bakı şəhərinin ərazisində olan binalarda yerləşdirilən reklam qurğularına şamil olunmur.

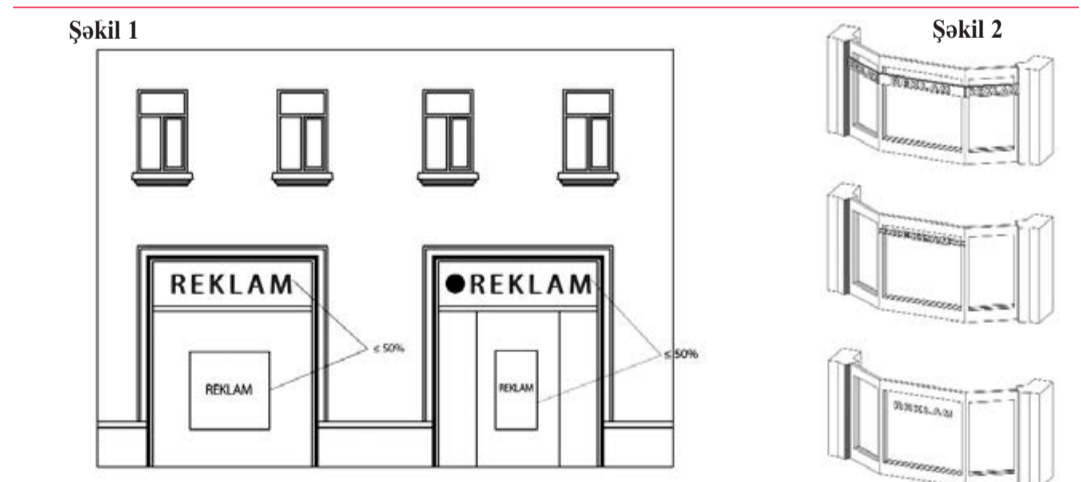
Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 437 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. 1 nömrəli əlavə

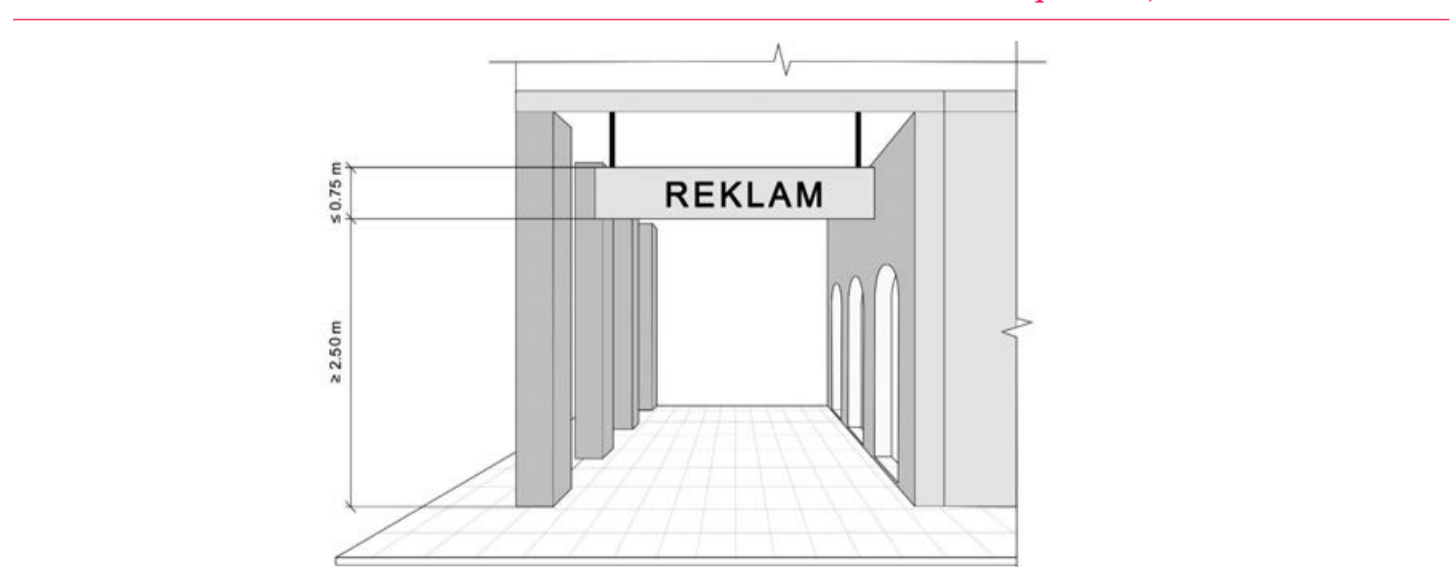
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 437 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. 2 nömrəli əlavə

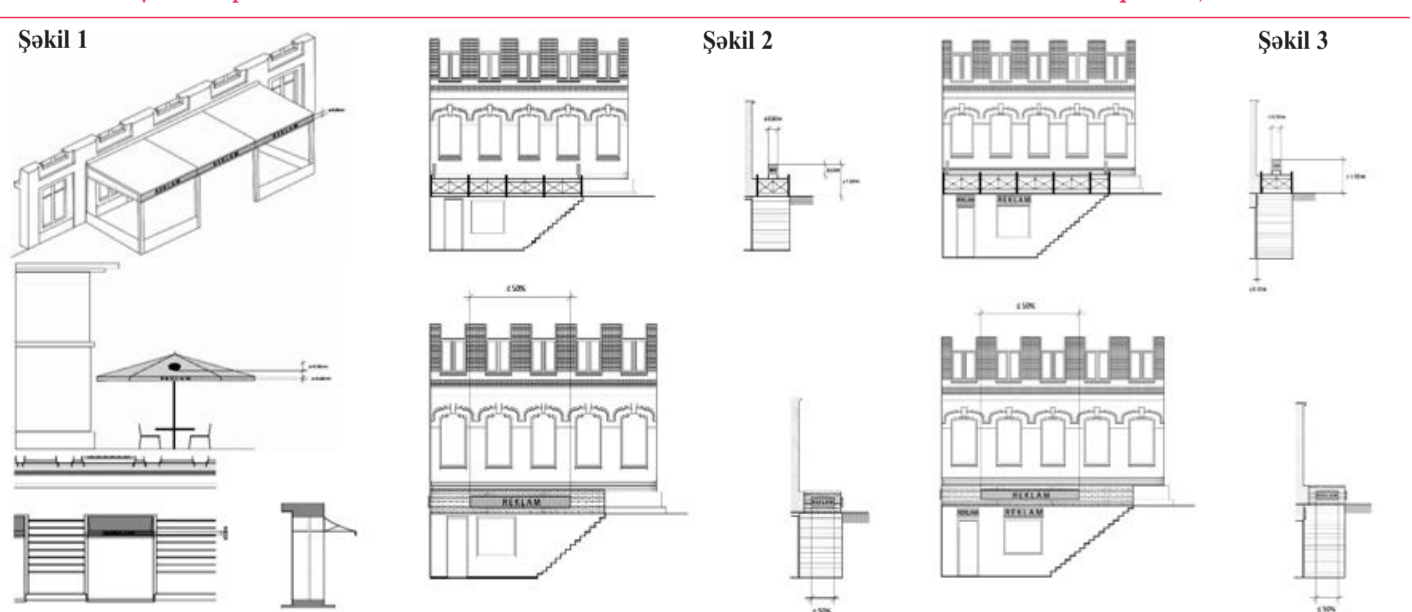
Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 437 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. 3 nömrəli əlavə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 437 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. 4 nömrəli əlavə

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 437 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir. 5 nömrəli əlavə

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Azərbaycan bundan sonra da qlobal enerji layihələrini gerçəkləşdirəcək

"Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönüş. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunun mövzusu, məqsəd və məramı adından da aydın görünürdü. Bir neçə saat davam edən tədbirdə söhbət əsasən Qarabağa və Şərqi Zəngəzura "Böyük qayıdış"dan getməyə, həmçinin Azərbaycanın iqtisadiyyatına, dünyanın bir çox ölkəsi ilə əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq əlaqələrinə aid məsələlər özünə geniş yer aldı. Məşhur beyin və tədqiqat mərkəzlərini təmsil edən 60-dan artıq xarici qonağın iştirak etdiyi belə bir forumda bu, əlbəttə ki, təbii idi.

Tədbirdə Prezident İlham Əliyevə ünvanlanan çoxsaylı suallarda məhz enerji məsələlərinə, ölkəmizin regionun və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında oynadığı mühüm rola da toxunuldu. Məlumdur ki, bu sahədə ən yaxın tərəfdaşımız qonşu və dost Gürcüstandır. Azərbaycan neftinin və qazının dünyaya yolu bu ölkənin ərazisindən keçir. Məşhur "Şahdəniz"imizdən çıxarılan qaz da ilk dəfə, yəni 2006-cı ilin sonunda Cənubi Qafqaz Boru Kəməri ilə buraya nəql edilmişdir. Bəs Gürcüstanın Avropa İttifaqına doğru daha çox yaxınlaşması Azərbaycanla münasibətlərimizə necə təsir edəcək? İki mehriban qonşu və etibarlı tərəfdaş arasında münasibətlər hər sahədə, o cümlədən enerji əməkdaşlığında oldu-ğu kimi də qalacaq! Prezidentimiz məhz belə boyan etdi: "Gürcüstan və Azərbaycan yaxın tərəfdaşlardır. Əlbəttə ki, bizim tərəfdaşlığımız enerji sahəsində əməkdaşlıqdan daha da genişdir. Baxmayaraq

ki, bu əməkdaşlıq bizə özümüzü Avropada strateji əhəmiyyət kəşb edən güclü komanda kimi təqdim etməyə imkan verdi...Çünki siz bilirsiniz ki, Avropa bizim enerji ehtiyatlarımızın əsas istiqamətidir, istər neft, istərsə də qaz olsun. Avropa Enerji Komissiyası Azərbaycanı artıq ümumavropa qaz tədarüklüyü adlandırır, bu doğrudur. Deməli, artıq bir çox ölkələr bizim qazımızı alır. Onların əksəriyyəti Avropa ölkələridir və digərləri də alacaq. Çünki biz indinölkəni danışıqlar prosesindəyik, həm də Avropa ölkələri arasında fiziki əlaqələr qurur və bəziləri ilə danışıqlar aparırıq, ona görə də heç nə dəyişməyəcək".

Artıq "yaşıl enerji" sahəsində də uğurlu əməkdaşlığa başlanıb. Məlumdur ki, keçən il dekabrın 17-də Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzala-

ndı. Prezidentimizin sözləri ilə desək, bu, Gürcüstan, Azərbaycan, Rumıniya və Macarıstanı daha sıx bağlayan bir layihə olacaq.

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, cari ilin fevral ayında Bakıda "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində 9-cu toplantı ilə yanaşı, "Yaşıl Enerji" Məşvərət Şurasının 1-ci iclası da keçirilib. ADA-da bu günlərdə keçirilən forumda dövlətimizin başçısı enerji ilə bağlı sualları cavablandırarkən bu məsələyə də toxundu: "Avropa Komissiyası ilə biz müxtəlif sahələrdə işləyirik. Biri genişlənmə komissiyasıdır, burada çox fəal əməkdaşlığımız var, digəri isə enerji komissiyasıdır. Avropa Enerji Komissiyasının və Azərbaycanın energetika nazirinin sədrliyi ilə "Cənub qaz dəhlizi" üzrə müttəmədi olaraq Məşvərət Şurasının iclasları təşkil edilir. Növbəti görüş 2-3 aydan sonra yenidən Bakıda olacaq. Enerji qitələrinin nəzərə alınaraq Avropa Komissiyasından Avropaya qaz tədarükünün artırılması ilə bağlı bizə xahiş daxil oldu. Biz mövcud qaz yataqlarının hasilatını artırmaq üçün böyük hələlərdə - demək olar ki, yüz milyonlarla, hətta milyardlarla avro vəsait ayırırdıq".

Avropaya daha çox qaz tədarük etməyə kömək göstərəcək amillərdən biri də enerji səmərəli-

liyi və bərpaulunan mənbələrdir. Bərpaulunan enerji mənbələrinin çox olması isə o deməkdir ki, elektrik enerjisi istehsalı üçün istifadə edilən qaza bir o qədər qənaət mümkündür. Tezliklə Serbiya və Bolqarıstan arasında yeni mühüm bir qaz interkonnektoru olacaq, o, artıq hazırdır. Beləliklə, Serbiya da Azərbaycan qazını qəbul edə biləcək, Macarıstan və Rumıniya artıq Azərbaycan qazını qəbul edir. Azərbaycan tərəfindən Albaniyada maliyyələşdirilən qazlaşdırma layihəsi başa çatdıqda, bu ölkə də bizdən qaz alacaq. Avropa İttifaqının üzvü olan ölkələrdən İtaliya, Bolqarıstan, Yunanıstana isə Azərbaycan qazı artıq üç ildir ixrac edilir.

Ölkəmiz 2,6 trilyon kubmetr həcmində təbii qaz ehtiyatı, mövcud boru kəmərləri şəbəkəsi və neft yataqları sayəsində enerji təhlükəsizliyini tam təmin etdiyinə baxmayaraq, bərpaulunan enerji mənbələrinə sərmayə qoymağı da qərara alıb. Bu, böyük praktiki təsiri olacaq. Çünki Prezidentimizin dediyi kimi, əgər biz elektrik enerjisi istehsalı üçün təbii qaz istehlakını yalnız bərpaulunan enerji resursları hesabına 50 faiz azaltsaq, daha 2,5-3 milyard kubmetr qazı bu saat ehtiyacı olan Avropaya göndərə bilərik. Bu da hər iki tərəf üçün faydalı bir və-

ziyyətdir. Bunların hamısı çox müsbət amillərdir.

Qaldı ki, Avropa Parlamentinin sədri xanım Metsolanın bizim lokal xarakterli antiteror tədbirlərindən sonra səsləndirdiyi "Azərbaycanla qaz sahəsində olan münasibətlərə və qaz müqavilələrinə xitam verilməlidir" sözlərinə, Azərbaycan Prezidenti ADA-da bununla bağlı fikrini qısa və konkret izah etdi: "Yəqin o, bu işlərin necə idarə olunduğunu bilmir. Çünki tərəflərdən biri müqaviləni ləğv edərsə, o, cərimə ödəməlidir. Birincisi, o, Avropa İttifaqının enerji siyasətinə cavabdeh olanları soruşmalıdır ki, Rusiyadan tədarükün kəsilməsinə görə keçən il Avropa İttifaqı Azərbaycandan Avropa üçün daha çox qazla kömək göstərməsini necə xahiş edib və biz buna necə cavab verdik? Təəssüf ki, belə insanlar var. Deyərdim ki, Avropada liderlər arasında cənab Borrel, xanım Metsola kimi populist insanlar var. Mən həmişə açıq danışmağa üstünlük verirəm, çünki onların yürütdüyü siyasətlə və Azərbaycana olan münasibəti ilə tamamilə razı deyiləm. Çünki bu, ədalətli deyil və bu, Avropa İttifaqının və Avropa institutlarının maraqlarına uyğun deyil. Ancaq ümumilikdə Avropa Komissiyası haqqında danışanda bizim çox gözəl münasibətlərimiz var. Biz buna böyük əhəmiyyət veririk, onlar strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu, təkcə enerji və neft-qaz sahəsinə əhatə etmir".

Hazırda Azərbaycan Mərkəzi Asiya ölkələrinə, ilk növbədə, Qazaxıstana və Türkmənistan tranzit xidməti göstərir. Xəzərin şərq hissəsindən gələn tranzit yüklərin böyük hissəsi bu iki ölkədən, həmçinin Mərkəzi Asiyadan digər ölkələrə, qismən də Çindən gəlir. Uzun illərdir Türkmənistan nefti Azərbaycanca məxsus tankerlərlə nəql edilərkən Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) neft kəmərinə qoşulur. Bu ildən Qazaxıstan nefti-

ni də neqlinə başlanıb. Az həcmdə olsa da, yəni 1,5 milyon ton neftin daşınması üzrə müqavilə imzalanıb. Bu da Azərbaycana gətirilərkən BTC kəmərinə vurulur. Dövlətimizin başçısı bunun çox yaxşı bir layihə olduğunu qeyd etdi: "Həm də ona görə ki, BTC-nin əvvəlkindən daha böyük həcmdə doldurulmasına imkan verir. Xəzərin tərəfdaşlığımız üçün bu, həmçinin tədarük marşrutlarını şaxələndirmək imkanı yaradır ki, bu da tamamilə anlaşılmalıdır".

"Neft və qaz layihələri tamamlananda, indi artıq nəhəng "yaşıl hidrogen" və "yaşıl enerji" layihələrinə start verildikdə, Avropaya nəql etmə və ixrac imkanları, həmçinin Mərkəzi Asiya ilə potensial bağlantı imkanı nəzərə alınmalıdır. Çünki Mərkəzi Asiya ölkələrində "yaşıl enerji"ni istehsal etmək üçün çoxsaylı investisiya layihələri mövcuddur. Biz hətta Xəzər dənizinin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilişi haqqında düşünürük", - deyərək Prezidentimiz sözügedən tədbirdə belə bir layihə haqqında da məlumat verdi: "Bununla yanaşı, Xəzər dənizinin dibi ilə Avropaya gedəcək fiber-optik xətt də çəkiləcək. Azərbaycanın coğrafiyası böyük bir imkandır. Lakin bu coğrafiyada infrastruktur olmayanda bu, sadəcə, xəritə üzərində bir yerdirdir. Beləliklə, biz onu doldurmaliyq və biz ixtiraçılar tərəfindən yaradılan prosesləri qabaqlamalıyıq. İndi ola bilsin Azərbaycanı çox müasir texnoloji innovasiyalar yaradan ölkə kimi təsəvvür etmək real görünür. Lakin zaman gələcək və biz bunu edəcəyik".

İlham Əliyev belə deyibse, heç şübhəsiz ki, bu layihəni də gərçəyə çevirəcəyik! Həyat belə göstərir, zaman belə göstərir, Prezidentinin, xalqın iradə və təcrübəsi ilə Azərbaycanı indiyədək gördüyü misilsiz işlər bundan xeyir verir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Pirallahı Sənaye Parkında yeni zavodun təməli qoyulub

Pirallahı Sənaye Parkında "Gen Pharma Caucasus Manufacturing Operations" MMC-nin dərman vasitələrinin istehsalı müəssisəsinin təməli qoyulması mərasimi keçirilib.

Tədbirdə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı, "Gen Pharma Caucasus Manufacturing Operations" şirkətinin rəhbəri Abidin Gülmüş, eləcə də rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Təməli qoyulması mərasimində diqqətə çatdırılıb ki, ölkəmizdə müasir, yüksəkkeyfiyyətli və rəqəbatqabiliyyətli məhsullar istehsal edən sənaye zonaları fəaliyyət göstərir ki, bu da aparılan sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafına xidmət edir. Bildirilib ki, 2023-cü il iyulun 31-də Azərbaycan Investisiya Şirkəti, Türkiyənin "GEN İlaç və Sağlq Ürənləri Sənaye və Ticarət A.Ş." şirkəti və "SIA Pharmaceutical" MMC arasında Pirallahı Sənaye Parkında özcaçılıq zavodunun yaradılması üzrə Tərəfdaşlıq və Birgə İştirak Müqaviləsi imzalanıb. Sənədə əsasən, görülmə işlər nəticəsində bu gün "Gen Pharma Caucasus Manufacturing Operations" MMC tərəfindən Pirallahı Sənaye Parkının 7,8 hektar ərazisində dərman istehsalı zavodunun təməli qoyulub.

Müəssisədə Türkiyənin qabaqcıl texnologiyalarının tətbiqi ilə yüksəkkeyfiyyətli 42 adda müxtəlif doz və qablaşdırma dərman məhsulları istehsal olunacaq. İnşa ediləcək zavodun investisiya dəyəri 59,3 milyon manatdır. Müəssisədə 165 nəfər daimi işlə təmin ediləcək. Zavodun fəaliyyətə başlamasından sonra ölkədə bir sıra özcaçılıq məhsullarına tələbat yerli istehsal hesabına ödəniləcək, idxaldan asılılıq azaldılacaq.

İllik istehsal gücü 50 milyon quət nəzərdə tutulan zavodda istehsal edilən məhsulların daxili bazara satılması ilə yanaşı, "Made in Azerbaijan" brendi ilə region ölkələrinə də ixracat planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, dövlət başçısının müvafiq sərəncamı ilə 2016-cı ildə yaradılmış Pirallahı Sənaye Parkının fəaliyyəti özcaçılıq sənayesinin inkişafına, əhalinin dərman vasitələrinə olan tələbatının ödənilməsinə, istehsalın lokallaşdırılmasına və məşğulluğun təşviqinə töhfə verir. Parkda ümumi investisiyaların həcmi təqribən 115 milyon manatdan çox 6 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib. İndiyədək sənaye parkına rezidentlər tərəfindən 37 milyon manata yaxın investisiya yatırılıb. 120-dən çox daimi iş yeri yaradılıb. Artıq qeydiyyatda alınmış 6 rezidentdən 2-si fəaliyyət göstərir.

larından istifadə etməklə şəbəkənin gücləndirilməsi, "yaşıl hidrogen" in istehsalı, saxlanması və nəqli, eləcə də karbon emissiyalarının tutulması və saxlanması, elektrik doldurma infrastruktur sahələrində əməkdaşlıq imkanları diqqətə çatdırılıb. Qeyd edək ki, Azərbaycan pavilyonunda bağ tutan tədbirdə 17 enerji şirkəti və təşkilat təmsil olunub.

Energetika Nazirliyindən verilən xəbərdə deyilir ki, P.Şahbazov COP 28-ə sədrlik edən Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin və Avropa İttifaqının təşkilatçılığı ilə keçirilən "Bərpaulunan enerji və Enerji səmərəliliyi Nazirləri"nin "dəyirmi masa"sında iştirak edib. 35 ölkə, 13 şirkət və təşkilatın təmsil olunduğu bu tədbirdə P.Şahbazov vurğulayıb ki, Azərbaycan Xəzər dənizinin 157 QVt-lıq külək enerjisi potensialı və növbəti 10 ildə reallaşdıracağı 10 QVt "yaşıl enerji" layihələri, "yaşıl enerji dəhlizi", həmçinin Qarabağ, Şərqi Zəngəzur və Naxçıvan "yaşıl enerji" zonalarına çevirməsi, enerji səmərəliliyi sahəsində islahat tədbirləri ilə bu qlobal təşəbbüsə əhəmiyyətli töhfələr verəcək. "2027-ci ilədək 2 QVt həcmində "yaşıl güc"lərin enerji sistemimizə inteqrasiyası bərpaulunan enerjinin payını 33 faizə yüksəldəcək. Nəticədə 2030-cu ilə 30 faizlik hədəfimizi daha erkən və artıqlaması ilə yerinə yetirə biləcəyik. Azərbaycan bərpaulunan enerjisi həm də avropalı tərəfdaşların enerji təchizatını şaxələndirəcək. Hesab edirik ki, Xəzər regionu Avropanın enerji keçidinin əsas mərkəzlərindən birinə çevrilir", - deyərək nazir bildirdi.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan "yaşıl keçid" platformasının fəal üzvüdür

2027-ci ilədək 2 QVt həcmində "yaşıl güc"lər enerji sistemimizə inteqrasiya olunacaq və bununla 2030-cu il üçün 30 faizlik hədəfə çatacağıq

Dubayda BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 28-ci sessiyası (COP 28) işini davam etdirir. Azərbaycan COP 28-də böyük nümayəndə heyəti ilə təmsil olunur ki, bu da ölkəmizə ekoloji cəhətdən təmiz və enerjiyə qonaq edən "yaşıl texnologiya"lardan istifadə perspektivlərini müzakirə etmək imkanı yaradır.

Azərbaycan ilk dəfə belə sərgidə ayrıca pavilyonla təmsil olunur. 254 kvadratmetr sahədə quraşdırılan pavilyonda müxtəlif yerli, regional və beynəlxalq təşkilatlarla birgə tədbirlər və seminarlar keçirilir. Eyni zamanda burada ölkəmizin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və onun təsirinə azaldılması istiqamətində gördüyü işləri əks etdirən virtual eksponatlar nümayiş olunur. Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin COP 28-də iştirakı tədbirin ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyətindən xəbər verir.

Xatırladaq ki, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının tərəflər konfransı 1995-ci ildən etibarən hər il keçirilir. Konfransın əsas məqsədi dünya ölkələrinin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsində həyata keçirdikləri tədbirləri qiymətləndirməkdir. 1995-ci ildə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına qoşulan Azərbaycan qlobal iqlim dəyişmələrinin mənfə təsirlərini yumşaldılması üzrə beynəlxalq səylərə qoşulub. 2015-ci ildə qəbul edilən və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə ən mühüm beynəlxalq sən-

nəd hesab olunan Paris sazişini 2016-cı ildə ratifikasiya edən ölkəmiz "yaşıl keçid" platformasının fəal üzvüdür.

Bu mühüm beynəlxalq platformada ötən bir həftə ərzində çoxlu sayda məsələ müzakirə olunub, tədbirlər keçirilib. Azərbaycan nümayəndə heyətinin keçirdiyi tədbirlərdə müzakirə olunan məsələlərin "yaşıl enerji" istehsalı üçün ölkəmizdə hərtərəfli imkanların mövcudluğundan bəhs edib. Energetika naziri Pərviz Şahbazovun BƏƏ-nin "Masdar" şirkətinin icraçı direktoru Məhəmməd Comil Əl Rəməhi ilə görüşündə Azərbaycanın "yaşıl enerji"nin inkişafı və karbon emissiyalarının azaldılması hədəflərinə çatmaq üçün adıçəkilən şirkətlə 10 QVt-lıq bərpaulunan enerji layihələri üzrə əməkdaşlığın əhəmiyyəti vurğulanıb. Söhbət zamanı şirkətlə ilkin mərhələdə quruda və dənizdə 4 QVt "yaşıl enerji" layihələrinin icrası, bu çərçivədə ümumi gücü 1 QVt olan günəş və külək-elektrik stansiyaları üzrə oktyabrda imzalanmış investisiya müqavilələrindən irəli gələn məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi də aparılıb. Bildirilib ki, hazırda quruda və dənizdə bərpaulunan enerji mənbələrinin sahələrinin müəyyən edilməsi və müvafiq

qurumlarla razılaşdırılması prosesi həyata keçirilir. "Yaşıl hidrogen" və "yaşıl ammonyak"la bağlı bazar araşdırmaları isə davam edir.

Nazir Pakistanın keçid hökumətinin energetika və neft naziri Məhəmməd Əli, Rumıniya Parlamentinin ətraf mühit və ekoloji təmizlik komissiyasının prezidenti Virgil-Daniel Popesku, Danimarkanın "Vestas" şirkətinin vitse-prezidenti Morten Dyrholmla keçirdiyi görüşlərdə isə enerji tərəfdaşlığı çərçivəsində Azərbaycanın "yaşıl enerji" kursu və külək turbinlərinin istehsalı üzrə əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə ediblər.

COP 28 platformasında "Azərbaycanda bərpaulunan enerji investisiyaları üçün imkanlar" mövzusunda keçirilən digər bir tədbirdə çıxış edən P.Şahbazov dayanıqlı, təhlükəsiz enerji güclərinin yaradılmasında, "yaşıl güc"ün qurulmasında milli səviyyələrdə mühüm töhfələrin verilməsində beynəlxalq enerji şirkətləri ilə əməkdaşlığın müstəsna rol oynadığını və Azərbaycanın artıq 7 beynəlxalq şirkətlə "yaşıl enerji" tərəfdaşlığına başladığını qeyd edib. Bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin bərpaulunan enerjinin xarici investisiya hesabına inkişafını, azad edilmiş ərazilərin "boz zona"dən "yaşıl enerji" zonasına,

Xəzərin "yaşıl enerji"nin istehsalı və ixracının mərkəzinə çevrilməsini prioritet sayan siyasəti "yaşıl sərmayə" axınına yol açır: "Oktyabrda ilk xarici sərmayə əsaslı və MDB, Xəzər regionunun ən böyük günəş-elektrik stansiyasını "Masdar" şirkəti ilə istifadəyə verdik. 2027-ci ilədək 230 MVt-lıq bu stansiyadan əlavə "Masdar", "ACWA Power", "bp", "China Gezhouba", "Nobel Energy" və "Baltech" tərəfindən 1,6 QVt-dan çox gücə 8 günəş və külək-elektrik stansiyası inşa olunacaq. 2030-cu ilədək daxili istehlak, iqtisadiyyatın dekarbonizasiyası və ixrac məqsədilə quruda və dənizdə 8 QVt-dan çox "yaşıl enerji" layihələri məhz xarici investisiya hesabına reallaşdırılacaq. Həmçinin 2031-2037-ci illərdə "yaşıl enerji", hidrogen, "yaşıl ammonyak" in istehsalı və ixracı məqsədilə təxminən 19 QVt həcmində güclərin də yaradılmasını beynəlxalq enerji şirkətləri ilə planlaşdırırıq".

Tədbirdə ilkin mərhələdə "yaşıl enerji"nin 4 QVt-nın "Xəzər-Qara dəniz-Avropa İttifaqı Yaşıl Enerji Dəhlizi" və 1 QVt-dan çoxunun isə Azərbaycan-Türkiyə-Avropa marşrutu ilə ixracı üzrə investisiyaların aparılmasından da danışılıb. Şirkətlər üçün külək turbinləri, günəş panellərinin yerli istehsalının qurulması, enerji saxlama sistemlərinin yaradılması, həmçinin enerjinin səmərəli paylanması üçün qabaqcıl şəbəkə texnologiya-

● Qarabağ Azərbaycandır!

Qarabağ Universitetinin yaradılması "Heydər Əliyev İli" nə ən yaxşı töhfədir

Bu gün Qarabağda və Şərqi Zəngəzürdə böyük quruculuq və bərpə işləri aparılır. Dövlət başçısı bu işlərin daha da sürətləndirilməsi, yeni struktur və müəssisələrin yaradılması ilə bağlı müvafiq sərəncamlar imzalayıb, göstərişlər verir.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu il noyabrın 28-də Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında sərəncam imzalamışdır. Sərəncama əsasən, əvvəlki illər Xankəndi şəhərində fəaliyyət göstərmiş ali təhsil müəssisəsinin əsasında Qarabağ Universiteti yaradılır. Xatırladaq ki, Qarabağda ilk ali təhsil ocağı 1969-cu ildə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun filialı kimi qurulub. Filial 1973-cü ildən 1988-ci ilədək ali təhsil müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Qarabağ Universitetinin yaradılmasını ölkə vətəndaşları çox böyük sevgi ilə qarşıladı. Həmsöhbət olduğumuz Xocalı qəhrəmanını Səriyyə Müslümqızı deyir ki, o, 1978-1982-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Xankəndi şöhrindəki filialında təhsil alıb.

1978-ci ildə orta təhsilimi başa vuran sonra Xankəndidə yerləşən Pedaqoji İnstituta üz tutdum. Ali təhsil ocağının Fizika-riyaziyyat fakültəsinə qəbul oldum. Hələ sovet hökuməti dövründə biz azərbaycanlı tələbələr hər addımda ermənilərin nifrətini öz üzərində hiss edirdik. Düzüldür, qorxulardan bir nifrəti açıq-aşın biruzə vermirdilər. Bütün işləriniz gəzincə, pərdə arxasında görürdülər. İnstitutun böyük foyesində hamının baxması üçün tələbələr qoyulmuşdu. Həmin günlər televiziyalarda yalnız Moskvanın və Azərbaycanın verilişləri yayımlanırdı. Ermənilər bizə Azərbaycan televiziyasının poqramlarına baxmağa imkan vermirdilər. Biz kanalı Azərbaycan televiziyasının üstünə kökləyəndə, erməni tələbələr onu Moskva televiziyasına çevirirdilər. Biz bu münasibəti təkcə tələbələrə deyil, erməni müəllimlərində də görürükdü. 1982-ci

Səriyyə Müslümqızı

ildə ali təhsilimi başa vurub riyaziyyat müəllimi kimi Xocalıya - bir vaxtlar oxuduğum orta məktəbə qayıtdım. 10 ildən sonra - 1992-ci il fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə erməni işğalçıları faciəli surətdə bizi dogma ocaqlarımızdan qovdular. Məcəzə nəticəsində sağ qaldım. 31 il Xocalının həsrətini çəkə-çəkə yaşadım. Çox şükürlər olsun ki, Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad etdi. Xocalının azad olunmasını eşidəndə elə bil dünyanı mənə verirdilər. Aman Allah, deməli, qismətimizdə Xocalıya dönüşümün xoşbəxtliyini yaşamaq da var imiş. O qədər həyəcanlıyam ki, sevincimi sözlərlə ifadə etməyə çətinlik çəkirəm. Yaşadığım bu sevinc və xoşbəxtlik dolu anlara görə Ali Baş Komandan və Azərbaycan əsgərinə minnətdəm. Ordumuzun 8 noyabr 2023-cü ildə Xankəndidə keçirdiyi hərbi paradı böyük sevincə izlədim. Nə yaxşı ki, çoxdan arzusunda olduğumuz günləri gördük. Azərbaycan Ordusu arzuladığımızı gerçəkləşdirdi. Sözlün haqiqi mənasında zabit və əsgərlərimiz fəxr edilən tarix yazdılar. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Qarabağ Universitetinin yaradılması xəbərini də böyük sevinc hissi ilə qarşıladıq. Deməli, yaxın zamanlarda bir vaxtlar mənim də oxuduğum təhsil ocağına yeni heyət, yeni nəfəs gələcək. İnənirəm ki, Xankəndidə müstəqil ali təhsil müəssisəsinin

Emeliya Əliyeva

yaradılması Qarabağın gələcək inkişafına böyük töhfə verəcək.

Digər müsahibim əvvəl Xankəndidəki Pedaqoji İnstitutun məzunu olmuş, hazırda Şuşa rayonu Xankəndi şəhər Nizami Gəncəvi adına 4 nömrəli tam orta məktəbdə ibtidai sinif müəllimi işləyən Emeliya Əliyeva söhbətimizə qoşuldu.

- Ağdam rayonunun Əfətli kəndində dünyaya göz açmışam. 1976-1980-ci illərdə Xankəndi Pedaqoji İnstitutunda təhsil almışam. Sonra da Xankəndidə yaşamışam. Tələbəlik illəri ömrümün xatirələrində doluluq olan unudulmaz çağlardır. Ömrümün dörd ilü bu ali təhsil ocağına keçib. Yaxşı xatırlayıram ki, hələ o vaxtlar ermənilər bizimlə yola getməmişdilər. Hər addımda azərbaycanlı tələbələr sıxışdırılmağa çalışırdılar. Üzdə ed bilmədiklərimizi şərait yarananda gizləndirirdilər. Təkcə tələbələr deyil, erməni müəllimlər də azərbaycanlıları sevmirdilər. Onlar bizə nifrətlə baxırdılar. Amma biz onların gəzincə əməllərini ara-sıra ifşa edirdik, bacardığımız qədər müqavimət göstərirdik. Məlum hadisələrə bağlı olaraq Pedaqoji İnstitut 1988-ci ildə fəaliyyətini dayandırdı. Bir müddət Gəncədə, Şuşada və

Ağcabədidə fəaliyyət göstərməyə başladı. Təkcə insanlar deyil, təhsil aldığı Xankəndi Pedaqoji İnstitutu da 35 ildir ki, Ağcabədidə qaçqınlıq həyatı yaşayır. Hər bir Xankəndi sakininin arzusu dogma ocağına qayıtmaq idi. İllərdən bəri həsrətə, intizarla o xoşbəxt günü gözlüyürdük. Çox şükürlər olsun ki, Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Qarabağı, həmçinin başqa şəhər və rayonlarımızı erməni işğalçılarından azad etdi. Azərbaycan müasir tarixinin ən möhtəşəm günlərini yaşayır. 8 noyabr 2023-cü ildə uzun illərdən bəri həsrətini çəkdiyimiz Xankəndi şəhərində hərbi parad keçirildi. Zəfərimizin 3 illiyinə həsr olunmuş hərbi paradı sevincə dolu göz yaşları ilə izlədik. Ali Baş Komandanın çıxışı böyük məmnunluqla dinlədik. Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Qarabağ Universitetinin yaradılması isə hamımız sevincə qarşıladıq. Bu münasibətlə mənim bütün Azərbaycan xalqını, Xankəndi sakinlərini, Pedaqoji İnstitutun məzurlarını təbrik edirəm. İnənirəm ki, Qarabağ Universiteti təhsilimizin inkişafında mühüm rol oynayacaq. Qarabağ Universitetinin yaradılmasını, ümumiyyətlə, Azərbaycan təhsilində göstərilmiş diqqət və qayğıya görə bütün homkarlarım adından Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Xankəndidə Qarabağ Universitetinin yaradılması "Heydər Əliyev İli" nə çox mühüm bir töhfədir. Əminlik hissi ilə deyə bilərəm ki, yeni tədris illərdə məzurlarını qəbul edəcək Qarabağ Universiteti ölkəmiz üçün ixtisaslı, peşəkar kadrlar hazırlayacaq, türk dünyasına ən qabaqcıl təhsil ocaqlarından biri olacaq.

Vahid MƏHƏRƏMOV,
"Azərbaycan"

● Ovqat

Hərbi marşların tarixdən gələn səsi

Musiqinin insana güc verməsi, damarlarında axan qanı coşdurub düşmən üzərinə aparması, qələbəyə ruhlandırması yaxın keçmişimizin söhbəti deyil. Tarixin saralması səhifələrini vərəqlədikcə görürük ki, ötən əsrlərdə döyüş sirlərinə az-çox vaxit olan sərkərdələr də əsgərlərinin düşmən üzərinə vətənpərvorlik məhnlərinin sədalərini altında göndərmişlər.

Əgər bu hərbi marş və məhnlər daim döyüşçülərin qanlarını coşdurub qələbələrini rıqqətə gətirməyirdi, babalarımız onları yaratmazdılar, qanlı savaşlardan əvvəl insana güc verən marşları səsləndirməzdilər. Deməli, müharibənin hər özünü görmüş təcürbəli sərkərdələr hərbi marşlara əsgərlərinə cəsərat və igidlik aşılayan, qələbənin təmin edən vacib mədəni amillərdən biri kimi baxmışlar. Buna görə də döyüş əvəzində yeri-göyü yerindən oynadan marş və məhnləri səsləndirərək, əsgərlərinin qələbəyə ruhlandırılmışdılar.

Böyük maraqla tamaşa etdiyimiz tarixi filmlərdə biz belə səhnələri çox seyr etmişik: döyüş zamanı musiqi ilə silah qoşa qanad kimi birləşəndə düşmən daha asan məhv edilir, uğur tez qazanılır. Qələbə rıqqətə gətirən marş sədaləri yağı üzərinə gedən əsgərləri uğurlara səsləyir, zəfərə qovuşdurur. Musiqi sədalərindən güc alan döyüşçülər dogma yurdu azad edərək xalqına qələbə sevinci yaşadırdılar.

Tez-tez dinlədiyimiz marş və məhnlər qələbimizə açılan sirlə-schirli qarıya bənzəyir. Tarixin pozulmayan, daim parlaq qalan aynası göstərir ki, ərənlərimiz hərbi marş və məhnlərin gücünü, onun əsgərə ruh verib qələbəyə kökləyən ritmini çox gözəl duyublar, onun məğlub-edicilməzliyini dərindən hiss ediblər. Musiqi ritmlərində gizlənən gücün incəliklərini aşkarlayıb,

onun sirlərlə dolu möcüzəli qarpasına ələ möcüzəli də açar tapıblar. Buna görə də qələbənə itikisiz və asan qazanıblar.

Böyük Nizami Gəncəvi "İsgəndərnamə" poemasında döyüşlərdən əvvəl əsgərləri vəcdə gətirən məhni və marşların ifa edilməsini böyük məharətlə təsvir edir. Dahi ustadın əsərlərində də məhni və marşların əsgərlərə necə güclü təsir göstərdiyini aydın görürük. Şeyrullardan çıxan səsləri aslan nərsinə bənzəndən böyük Nizami yazır:

*Şeyrullar qoparı aslan nərsi,
Dimağı doyurur neyin nəfəsi,
Türk nəyi qopardı elə bir şivən,
İgidlər coşaraq qopdu yerindən.*

Əsərin yazıldığı zamandan səkkiz əsrdən çox vaxt keçməsinə baxmayaraq, təkcə hərbi marş və məhnlər deyil, elə bu misralar da vətənin müdafiəsində dayanacaq əsgərləri qalibiyyətə gətirir. Çünki musiqi ilə bərabər, elə bu misralar da vətənin müdafiəsində dayanacaq əsgərləri qalibiyyətə gətirir. Çünki musiqi ilə bərabər, elə bu misralar da vətənin müdafiəsində dayanacaq əsgərləri qalibiyyətə gətirir.

Zamanlara qalib gələn dəyərlər fikirlər, musiqilər yəni də dündən-bugünümüzdə boylanmaqdadır.

Ölməz şairin yazdığı bu misraları oxuduqca gözümüzün önündə qanlı döyüşlər, geniş çöllərdə üz-üzə dayanmış qoşunlar və bu gün muzeylərdə gördüyümüz ox-

la, qılıncla, əmudla, nizə ilə silahlanmış əsgərlər canlanır. Səkkiz əsr əvvəl yazılmış böyük əsərdən nümunə gətirdiyimiz kiçik parçalar bu gün yenə də bizə güc-qüvvət verib düşmən üzərində zəfərə ruhlandırır. Döyüşdən əvvəl musiqi dinləyən əsgər yalnız qələbə barədə düşünür, nəyin bahasına olursa-olsun yağlıları məhv edib uğur qazanmağa çalışır.

Dəfələrlə şahidi olmuşuq ki, məhni və marşları dinləyən əsgərlərin baxışından cəsərat yağır, qəhrəmanlıq süzülür. Bu anlarda onlar özlərini həm fiziki, həm də mədəni cəhətdən güclü və yenilməz hiss edirlər. Bax, budur hərbi marş və məhnlərin yenilməz gücü, insan qəlbindəki qüdrət və tənənəsi! Musiqi döyüşçülərə güc verərək onları uğurlara səsləyir, düşmən üzərinə daha da cəsəratlə şığımağa həvəsləndirir.

Vahid MƏMMƏDQULUOĞLU,
"Azərbaycan"

● Klassik dünyamız

O, bir həyat şairi idi

Mirzə Şəfi Vəzeh XIX əsrin ortalarında ədəbi əlaqələrin o qədər də inkişaf etmədiyi çağlarda sözü ilə Azərbaycanın hüddullarından çox-çox kənarında tanınan əsərdə şəxsiyyət-lərimizdir. Lirik-fəlsəfi şeirləri Qərbi Avropada, Rusiyada çox böyük şöhrət qazanmışdır. Xəyyamın üslubunda yazdığı şeirlər vətəndən uzaqlarda rəğbətə qarşılanır, Mirzə Şəfini ondan nəçə əsr əvvəl yaşayıb-yaratmış Şərq klassikləri ilə eyni səviyyəyə yüksəltdirdi.

Mirzə Şəfi Vəzeh 1794-cü ildə Gəncədə dünyaya gəlmişdir. Atası Kərbəlayi Sadiq bəna idi. Gələcəyin böyük şairi atasını çox erkən itirmişdi. Həmin vaxt Gəncədə yaşayan Hacı Abdulla adlı imkanlı bir şəxs Mirzə Şəfini hi-mayəsinə götürür. Bu xeyirxahlığın onun şəxsiyyət kimi formalaşmasında da çox böyük rol olur. Şəfinin düşüncələrindəki kəskin dəyişikliklər özünü açıq şəkildə biruzə verməkdə idi. Bunu duyan və yetərinco sət qarşılayan Gəncə ruhaniləri artıq ona dars verməkdən imtina edirlər. Gəncə Şəfi mədrəsəni tərk etməli olur. Amma o, mədrəsədə fərs dilini mükəmməl, ərəb dilini isə müəyyən səviyyədə öyrənmişdi, şəriət biliklərini də yitirmişdi.

Müəllim, xəttat, şair

XIX əsrin 30-cu illərində Mirzə Şəfi Vəzeh Gəncədə müəllim, xəttat və şair kimi tanınmağa başlayır. 1840-cı ildə isə Gəncəni tərk edərək Tiflisə məskunlaşır. Onda Mirzə Fətəli Axundzadə artıq xeyli müddət idi ki, bu şəhərdə yaşayıb çalışırdı. Onun köməyi ilə Vəzeh Tiflis qəza məktəbində Azərbaycan və fərs dilini müəllimi vəzifəsinə təyinat alır. 1846-cı ildə qədər bu şəhərdə yaşayır.

Tiflisin özəmənkə qaynar mühtəvi Mirzə Şəfi Vəzehin yaradıcılığında çox mühüm rol oynayır. Burada yaşadığı il ərzində o, dövrünün qabaqcıl ziyalıları ilə tanış olur. A.A.Bakıxanov, M.F.Axundzadə və başqa tanınmış maarifçilərlə tez-tez görüşüb ünsiyyət qurur, ədəbi-ictimai müzakirələrdə iştirak edir. 1844-cü ildə o, Tiflisdə hətta "Divani-hikmət" ("Mühtəlik dörməyi") adlı ədəbi məclis də təşkil etmişdi. Bu, əslində, ədəbi-fəlsəfi məclis idi. Mirzə Şəfinin Tiflisdəki şagirdləri arasında Azərbaycan və fərs dillərində, Şərq dünyasına maraqlı göstərən əsərlər də vardı və onlar "Divani-hikmət" məclislərində həvəslə iştirak edirdilər. Onlardan biri alman şairi Fridrix Bodēnstedt idi.

1850-ci ilin yanvarında onun həyatında yenidən Tiflis dövrü başlandı. Vəzeh Tiflisdəki zədənganlar gimnaziyasına Azərbaycan dili müəllimi vəzifəsinə təyinat olunur və ömrünün sonuna qədər bu vəzifədə çalışır. Həmin dövr Azərbaycan dili tədrisində çox böyük əhəmiyyətə malikdir. Mirzə Şəfi bunu nəzərə alaraq ölməyindən fərs əvvəl Tiflis gimnaziyasının fərs dili müəllimi İ.Qriqoryevlə birlikdə müntəxəbat tərtib etmək qərarına gəlir. Onun 1852-ci ilin aprelinde "Kitabi-türki" adlı belə bir tədris kitabını tamamlayırlar. Müntəxəbatda Azərbaycan,

ərəb və fərs ədəbiyyatından hikmətli sözlər, lətifə və məzhəkələr, torbiyəvi təmsillər, hekayələr, eləcə də Füzulidən seçmə lirik şeirlər, qəzəl və qəsidələr, "Leyli və Məcnun" poeməsindən müəyyən parçalar toplanır. Burada Şərq tarixi, "Qarabağnamə" və "Dərbəndnamə"dan parçalar da verilir. Dərsliyini oylaymasında Mirzə Şəfi özü nəsx, nəstəliq, şikəstə-nəstəliq və şikəstə xətti ilə yazmışdı.

Mirzə Şəfi Vəzeh 1852-ci il noyabrın 28-də Tiflisdə vəfat edir, şəhərdəki müsəlman qəbiristanlığında dəfn olunur.

Dünyanı dolayan şərqilər

Mirzə Şəfi Vəzehin Azərbaycan və fərs dillərində yazdığı şeirləri özləmələri F.Bodenstedt ondan alaraq Almaniyaya apardığından bu şeirlərin orijinalları ölməyib yoxdur. O, Tiflisdə olarkən Mirzə Şəfinin şeirlərini toplayıb və 1846-cı ildə onları Almaniyaya aparır. Burada həmin şeirləri alman dilinə çevirərək dərc etdirir.

Mirzə Şəfinin şeirləri 1851-ci ildə Berliində kiçik bir kitabçə şəklində buraxılıb. Alman dilində çapdan çıxan kitabçə "Mirzə Şəfinin şeirləri" adı ilə təqdim olunur və qısa müddətdə çox sürətlə yayılıb müəllifinə böyük şöhrət qazandırır. Az sonra Vəzehin əsərləri başqa ölkələrin də səhifələrində yayıldı. Ümumən Qərbi Avropada geniş yayılıb rəğbətə qarşılanır. Alman dilindən başqa, ingilis, fransız, italyan, İsveç, holland, Norveç, Danimarka, polyak, çex, hətta qədim yəhudi dilinə də tərcümə olunub nəşr edilir.

F.Bodenstedt Mirzə Şəfi Vəzehin dünyada tanınmasında böyük rol oynadı, o, əfsuslar olsun ki, sonrakı dövrlərdə onun əsərləri qəzəbləndirən əsərlərini dəfələrlə tərcümə etməyə başlayır. Bu, nə qədər də təəssüfvericidir.

Özünü Hafizin şagirdi adlandıran Mirzə Şəfi klassik şeirdəki mənzum hekayyəçiliyi də davam etdirir, bu mənadə onun yaradıcılığı müasirlərindən A.A.Bakıxanovla əhəmiyyətli.

Sevgi və reallıq şairi

Vəzeh şeirinin əsas məzmunu saf, təmiz məhəbbət təronn müəndən ibarətdir. Şair eşqi və gözəli hər şeydən uca tutur. İnsanlara eşqdən başqa yolla getməməyi tələp edir. Bu baxımdan Mirzə Şəfinin "Süsun" rədifli müxəmməsi, eləcə də fərsə nəzm və nəsrə yazılmış əsərləri çox maraqlıdır. Bu əsərləri ilə Vəzeh müəyyən qədər də sələfi

Vaqifi xatırladı. Fərsə qəzəllərindən bəzilərinə onun müjərrədləy qapılıb vəhdəti-vücut şairlərinə bənzədiyini də görürük. Amma Vəzəhdə bu hal keçiricidir. Mirzə Şəfi bu şairlərdən fərqli olaraq şərəbi və gözəli ilahi məhəbbətin rəmzi kimi deyil, haqiqi mənadə görür, onları dünya nemətləri kimi qəbul edir. O, klassik şeirin ən yaxşı örnələrini davam etdirərək müjərrəd, platonik məhəbbəti deyil, həyatla bağlı olan haqiqi sevgini təronn müəndir.

Şeirlərində Mirzə Şəfi tam bir həyat şairidir. Qəbli sevgi və sevinc hissi ilə doludur. Özü ilə bərabər, bütün təbiəti, kainatı şad-xürəm, sevgiyə aludə görür. "Təbiətdəki bütün gözəlliklər, xoş nəsim, rəyihəli çiçəklər, ulduzlar, ağacların pıçılısı sanki bizim sevgimizdir". Bu duyğular həyat dolu şairin ruh halını büsbütün təsvir edir.

Onun dünyəvi nemətləri təronn müəndən bütün şeirlərində niqbin ruh hakimdir. Bu şeirlərində Mirzə Şəfi oxucularını həyatı toz basmış kitablardan deyil, təbiətdən, saf dağ bulaqlarından, meşələrdən, qızılqıldırn ötrindən, bəşirli xoş əvazından geynəməyə səsləyir.

Dini ehkam, mövhumatçı ruhanilər, mütləqiyyət oleyhinə yazdığı satırlar da Mirzə Şəfinin yaradıcılığında xüsusi yer tutur. Satırlarında o, şeytan, cənnət, cəhənnəm kimi məfhumları rədd edir, bir maarifçi kimi dini xurafat və cəhəllətə qarşı çıxır. Vəzehin satırlarında həyatı aydın, ayaz, realist münasibət var. Böyük mütləqçilik itiməyi eynilərlə fəal tənqidi münasibət bəsləyir, məhəbbəti aşırı dini ehkamlara qarşı qoyaraq mövhumatın mənavi əsərlərindən etiraz edir. Hələ erkən yaşlarından azadlıq dövrünü anlayan, özünü bütün ehkamlardan xali görmək istəyən, buna can atan şair azadlıq isor əgacına bənzədir. Onun buadaqları yerə yətilir, göyə qalxır, onun nəzərləri də yüksəklərə dirənmişdir. Mirzə Şəfinin "Sədi və Şah", "Teymur", "Dərviş", "Şah Abbas" və s. kimi süjetli şeirləri, mənzum hekayyəli demokratik məzmunu ilə fərqlənir, bu əsərlərdə xəlqiyyət ruhu aşkar nəzərə çarpır.

Özünü Hafizin şagirdi adlandıran Mirzə Şəfi klassik şeirdəki mənzum hekayyəçiliyi də davam etdirir, bu mənadə onun yaradıcılığı müasirlərindən A.A.Bakıxanovla əhəmiyyətli.

Sovet dövründə aparılan tədqiqatlar nəticəsində Mirzə Şəfi Vəzehin azərbaycanca və fərsə şeirlərindən bir neçəsi tapılıb üzə çıxarılmışdır. Böyük şairin yaradıcılığının çox məhdud bir hissəsinə ilk dəfə gərkəmlə ədəbiyyatşünas Salman Mümtəz üzə çıxarmış və 1926-cı ildə "Mirzə Şəfi Vəzeh" adı altında nəşr etdirmişdir.

İradə ƏLİYeva,
"Azərbaycan"

● Xəbər

Azərbaycanın ilk qadın pianoçusu Xədicə Qayıbovanın 130 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində Azərbaycanın ilk qadın pianoçusu Xədicə Qayıbovanın 130 illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

Tədbir Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının birgə təşkilatlığı ilə keçirilib. Muzeyin elmi kütləvi işlər şöbəsinin müdiri Xanmambacı Abdinova Azərbaycanın ilk qadın pianoçularından olan Xədicə Qayıbovanın həyat və yaradıcılıq yolumu, onun musiqi mədəniyyətimizin inkişafında fəal iştirakı, maarifpərvər, pedaqoji fəaliyyəti haqqında çıxış edib.

Xədicə Qayıbova Tiflisdə ünlü ruhanilərdən Osman bəy Müftizadənin ailəsində dünyaya gəlib. Şəhərdəki "Müqəddəs Nina" qızlar məktəbində oxuyub, burada mükəmməl musiqi dərsləri də alıb. O həm Şərq, həm də Avropa musiqisinin gözəl bilicisi kimi Azərbaycanın mədəni həyatında fəal iştirak edib. Onun təşəbbüsü ilə "Qismüddətli Şərq musiqi kursları" təşkil edilmiş, uşaq xoru yaradılıb. Dövrünün gərkəmlə sonatkarları ilə çalışaraq Azərbaycan folklorunun

toplanması istiqamətində də səylərini əsirməyən Xədicə Qayıbova repressiya qurbanı olub.

Tədbirdə "Ömür sonatası" sənədli filmi nümayiş olunub. Azərbaycan Televiziyasının "Sabah" studiyası tərəfindən Xədicə Qayıbovanın 130 illik yubileyi münasibətilə çəkilmiş "Ömür sonatası" sənədli filmi bu il geniş tamaşaçı auditoriyasına təqdim olunub. Filmin rejissorları Namiq Ağayev, Anaxanım Abdullayeva, ideya müəllifi və prodüseri Xalq artisti Ramiz Həsənoğludur.

Filmin nümayişindən əvvəl Xədicə Qayıbovanın rolunu ifa etmiş pianoçu, Ü.Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının dosenti, sonatşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Nərgiz Salmanlı, filmin məsləhətçisi, Bakı Musiqi Akademiyasının prorektoru, professor, Xalq artisti Yegəna Axundova yaradıcılıq prosesi haqqında təəssürlərini bölüşüldü.

Oxucu məktubları

ANIM Lənkəranın mərd oğlu

Müqəddəs Qarabağın erməni quldurlarından təmizlənməsi uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman oğullarımızdan biri də 1983-cü ildə Lənkəran rayonu Veravul kəndində dünyaya göz açan gizir Yusif Məmmədza oğlu Xəlilovdur.

Doğma Azərbaycana, xalqına böyük sevgisi olan Yusif Xəlilov 18 il orduda xidmət edib. Vətəni göz bəbəyi kimi qoruyub, məqamı gələndə onun yolunda canından keçməyi özünə şərafət bilib. 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində iştirak edib, ağır yaralayıb. Sağaldıqdan sonra tank komandiri kimi Vətənin keşiyində durub. Lokal antiterror tədbirlərnə qoşulan igid döyüşçü son damla qanına qədər vuruşaraq əbədiyyətə qovuşub. Doğulub boya-başa çatdığı Veravul kəndində

torpağa tapşırılb.

Şərəfli ölümü ilə ölümsüzlüyə qovuşan Yusif Xəlilovun oxuduğu Veravul kənd məktəbində xatira lövhəsi vurulub. Məktəbdə Yusif Xəlilov adına sinif otağı da fəaliyyət göstərir.

Böli, doğma Azərbaycanın müqəddəsliyinə tapınaraq ömrünü ona sərf edən Yusif kimi mərd oğlanlar heç zaman unudulmur.

ZƏLİYEV

MİNNƏTDARLIQ

Ailəmiz üçün yeni ev tikildi

Müstəqil Azərbaycanın hər b tarixində şanlı səhifə açan 44 günlük Vətən müharibəsindən 3 il keçsə də, o qanlı-qadali günlər bu gün də xatırlanır.

Mən də həmin qürurlu günlərin birbaşa iştirakçısıyam. Döyüşlərin birində ağır yaralandım. "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", eləcə də "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medalları ilə təltif olundum.

Hörmətli redaksiya! Fəxr edirəm ki, qazanılan qələbədə mənim də payım var. Rayon rəhbərliyi tez-tez məni yada salır və qayğılarla maraqlanır. Bu yaxınlarda yaşayış şəraitimizi yaxşılaşdırmaq üçün bizə ev də inşa edildi. İndi geniş və hər bir şəraitə olan evdə yaşayırıq. Bu işdə əməyi olan hər kəsə minnətdarlığımızı bildiririk.

Fəqan RƏHİMOV,
Qazax rayonu Qazaxbəyli kənd sakini, 3-cü dərəcəli Vətən müharibəsi əli

GÜZƏRAN

Məhəllənin səliqə-sahmanı sakinlərdən də asılıdır

Sumqayıt son illər səliqəli küçələri, abad parkları və təmiz məhəllələri ilə diqqəti cəlb edir. Yaşadığımız 2-ci mikrorayon belə yaşayış sahələrindəndir.

Şəhərin ilk nümunəvi ərazilərindən olan məhəlləmizdə hər il abadlıq işləri görülür. Hazırda yaşayış binalarının ətrafında qısa hazırlıqla bağlı təmir işləri sona çatmaq üzrədir. Həmin işlər çərçivəsində həyətdəki park yerləri ağardılaraq normal halda gətirilib. Bu işdə kommunalçılara mikrorayon sakinləri də yaxından kömək edirlər. Hamı yaxşı bilir ki, məhəllənin abad və təmizliyi öncə sakinləri məmnun edir.

Xanbala MƏHMƏDOV,
Sumqayıt şəhəri 2-ci mikrorayon sakini

GİLEY

Yeni uşaq bağçasına ehtiyacımız var

Novuz rayonunun ən böyük kəndlərindən biri də Aşağı Öysüzlüdür. Son illər kənddə aparılan abadlıq və yenidənqurma işləri kəndin simasını tamamilə dəyişmişdir, illərlə yığılıb qalmış problemlər demək olar ki, aradan qaldırılmışdır.

Bununla belə kənddə uşaq bağçası problemi hələ də qalmaqdadır. Kənddəki 1 saylı uşaq bağçasının yerləşdiyi bina tamamilə qəzalı vəziyyətə düşmüşdür. Uzun müddət təmir işləri aparılmadığından pəncərələr, qapılar, döşəmə, dam örtüyü demək olar ki, yarasız vəziyyətdədir. Qışda binanın isidil-

rilmədiyi üçün pəncərələr, qapılar, döşəmə, dam örtüyü demək olar ki, yarasız vəziyyətdədir. Qışda binanın isidil-

məsində odundan istifadə edilir. Bu isə birbaşa yanğın təhlükəsidir. Onu da deyək ki, uşaq bağçasının yarım əsrdən çox yaşı var. Bir az da belə getsə, uşaqlarımızı bağçaya verməkdən imtina edəcəyik.

Hörmətli redaksiya! Xahiş edirik, sosisimizi kənddə yeni uşaq bağçasının tikilməsinə qərar verən qurumlara çatdırasınız.

Ceyran VƏLİYEV,
Tovuz rayonu
Aşağı Öysüzlü kənd sakini

MƏMNUULUQ

Qədim məktəbin yeni binası

Şorsulu Salyan rayonunun ən böyük kəndlərindən biridir. Kənddə hələ sovetlərdən əvvəl də məktəb fəaliyyət göstərmişdir. Sovet hökuməti isə onu yeni tədris ocağı ilə əvəz etmişdir.

Bir müddət dərslər kənddəki evlərdən birində aparılmışdır. 1926-cı ildə kəndlilərin öz iştirakı ilə "aybalası" adlanan çiy körpiclər kəsilərək o vaxt üçün böyük hesab olunan 6-7 otaq və dahlizdən ibarət məktəb binası tikilmişdir. Rayonun kəndləri arasında Salyan şəhəri istisna olmaqla kəndlərin heç birində tam orta məktəb olmayanda Şorsulu məktəbi region üzrə tək təhsil ocağı idi.

Sonralar kontingent böyüyündən məktəb uyğunlaşdırılmış digər binaya köçürülmüşdür. Əsrin əvvəllərində

inşa olunan bina yenə əvvəl ibtidai, sonra ümumi orta məktəb kimi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Yeri gəlmişkən, onu da deyək ki, keçən əsrin 60-cı illərinin sonlarına qədər tam orta təhsil almaq üçün Qızılqadın başlanmış Qarabucağa qədər bütün kəndlərdən olan gənclərin üz tutduğu yeganə məktəb Şorsulu kəndində idi. Burada uzaqdan gələn uşaqlar üçün yataqxana da fəaliyyət göstərirdi. İllər ötdükə kənd böyümüş, ətraf kəndlərin də əhali-

mərtəbəli, 3 korpusdan ibarət yeni, müasir, yaraşqlı bina tikilib istifadəyə verilib.

Şəhid Namiq İbrahimovun adı daşıyan 300 sagirdlik məktəbdə 13 sinif otağı, kimya, fizika, biologiya laboratoriyaları, informatika və hərbi təlim kabinetləri, qızlar və oğlanlar üçün ayrıca otaq təlimi emalxanaları, akt və idman zalı, kitabxana, yeməlxana, həyətdə açıq idman meydançası vardır. Məktəb hər cür avadanlıq və təlim vasitələri ilə təchiz edilmişdir. İndi Salyanın müasir kəndi, şəhərə oxşayan yaşayış məntəqəsi, ziyalıları ilə qədimdən məşhur olan Şorsulu bu hadisənin sevincini yaşayır. Uğurların bol olsun, doğma kəndim, öz məktəbim!

Gülzar HÜSEYNOVA,
Salyan şəhər sakini,
taqəddü müəllim

"Müvafiq ünvanlara məktub göndərilməmişdir"

"Azərbaycan" qəzetinin 29 sentyabr 2023-cü il tarixli sayında dərc edilmiş "Parklanmadakı özbaşnalıq ərazini keçilməz edib" sərəlvhəli oxucu məktubunda qaldırılmış problemin həlli barədə rayon icra hakimiyyətinə ünvanlanmış məktuba tərəfimizdən baxılmışdır.

Məlumat üçün bildiririk ki, müraciətlə bağlı müvafiq tədbirlər görülməsi üçün rayon icra hakimiyyəti tərəfindən aidiyyəti üzrə Quba Rayon Polis Şöbəsinə və Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinin Quba Regional İdarəsinə məktublər ünvanlanmışdır.

İlqar MAHMUDOV,
Quba Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

FOTOFAKT

Abseron rayon Hökməli qəsəbəsinin "beton yol" adlandırılan ərazisindən keçərək bir sıra neqativ hallarla qarşılaşdıq. Bunlardan biri qəsəbənin bir neçə yerində qalaqlanmış zibilliklərdir. Həmin yerlərdə konteynerlər olmadıqından zibillər yerə tökülür və vaxtında daşınmadığına görə sakinlər tərəfindən yandırılır. Yandırılmış zibillərdən yaranan qoxu, çürümüş zibillərdən ətrafa yayılan ifunət real infeksiya mənbəyidir. Divardakı his qalıqlarından, qurumuş heyvan sümüklərindən aydın olur ki, konteynerlərin olmaması bir yana, zibillərin daşınmasında da problem var və bu problem uzun müddətdir davam edir.

Azayış uşaqların ərazidə oynamaları, qəsəbə sakinlərinə məxsus mal-qaranın zibilliklərdə qidalanması da gözümüzü də yandırmadı. Yaranmış antisənitar vəziyyət əlaqədar qurumların diqqətindən bəs niyə yayılır? Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin müvafiq orqanlarının yaxın zamanda iman və vicdanlarının ürəklərinə hökm edib Hökməli sakinlərinin problemləri ilə maraqlanacaqlarına ümid edirik.

Fotolar İlham BABAYEVİNDİR

NARAZILIQ

Qəsəbəmizin subarteziyanı fasilələrlə işləyir

Qızılhacılı qəsəbəsi rayon mərkəzindən o qədər də uzaq deyil. Qəsəbə magistral yolun kənarında yerləşir. Qəsəbədə bütün infrastruktur yaradılıb.

ziyan vurur. Soruşanda deyirlər ki, nasos sıradan çıxıb.

Qənifə MƏMMƏDOVA,
Goranboy rayonu Qızılhacılı qəsəbə sakini

PROBLEM

Binaqədiyə işləyən ictimai nəqliyyata nəzarət edən yoxdur

Binaqədi qəsəbəsində yaşayırıq. İş yerim şəhərdə olduğundan ictimai nəqliyyatdan istifadə edirik.

Amma hamı kimi mənə də paytaxtın ictimai nəqliyyatının fəaliyyəti, yumşaq desəm, qane etmir. Götürək Binaqədiyə işləyən 133, 165, 108B nömrəli marşrutları. Evə dönrəkən həmin marşrutlarda işləyən avtobuslar uzun müddət gözləməli oluram. Avtobusların bu intervalla işləməsi təbii ki, basabasa səbəb olur. Birtəhər mənzil başına çatanda isə görürük ki, sadələşmiş marşrutlarda işləyən avtobuslar son dayanacaqda bir-birinin ardınca düzülüblər. Dolmamış yerlərdən tərpoyməyən bu avtobusların qrafikinə nə baxan var, nə də nəzarət edən. Probleminizi kimə deyək, bilirsiniz.

B.MİRZƏYEV,
Binaqədi qəsəbə sakini

NÖQSAN

Yasamal rayonu A.Şərifzadə küçəsi sanki bazarı xatırladır. Bu, bir tərəfdən yaxşıdır. İstədiyimiz vaxt istənilən məhsulu bazara gəlmədən yaşadığımız evin yaxınlığından rahat ala bilirik. Çeşid çoxdur, qiymətlər münasib.

Amma bu, küçə ticarətinin görünən tərəfidir. Görünməyən tərəfi isə odur ki, evimizə bu şərhadə satılan məhsulları alıb aparmağımız vəziyyətimizi yüngülləşdirməkdən çox ağırlaşdırır. Sakinlərin küçə alverçiləri tərəfindən zəbt olunaraq gigiyenik qaydalarla əməl etmədən ərzaq məhsulları satmaları bizi ciddi narahat edir. A.Şərifzadə küçəsi gediş-gəlişin sıx olduğu yerdir. Hər gün buradan keçən sayızsız hesab-sız insanın ayaqaltından qalxan toz-torpaq, yaxınlıqdan keçən maşınlardan çıxan zərərli qazlar küçədə satılan ərzaqların üstünə hopur. Hələ küçə ticarətinin hərəketə mane olması, antisənitar vəziyyət yaratmasını demirik. Dəfələrlə əraziyə nəzarət

RAZILIQ

Səyyar görüşdə qaldırdığımız problem həllini tapdı

Son vaxtlar rayon rəhbərliyinin keçirdiyi səyyar görüşlər mövcud problemlərin həll edilməsində mühüm rol oynayır. Belə görüşlərdən biri bu yaxınlarda yaşadığımız Göygöl rayonunun Pənahlılar kəndində keçirildi.

Rayon icra hakimiyyətinin başçısı Elvin Paşayev kənd sakinlərini dinləyərək onların problemləri ilə maraqlandı. Biz kəndin ərazisindən keçən Çaylı-Pənahlılar avtomobil yolunun sel suları nəticəsində dağıldığını və bununla bağlı kənd əhəlinin əziyyət çəkdiyini bildirdik. Rayon rəhbəri elə yerində aidiyyəti təşkilatların rəhbərlərinə tapşırıq verdi. Bir neçə gündən sonra problem öz həllini tapdı. Daxili imkanlar hesabına Pənahlılar kəndi ərazisindən keçən Çaylı-Pənahlılar avtomobil yolunda sel sularının törətdiyi fəsadlar aradan qaldırıldı.

Hörmətli redaksiya! İndi kənd sakinləri heç bir əziyyət çəkmədən həmin yoldan rahatlıqla istifadə edirlər. Bu işdə əməyi keçən hər kəsə kənd sakinləri adından minnətdarlığımızı bildiririk.

Tofiq ABBASOV,
Göygöl rayonu Pənahlılar kənd sakini

Küçə ticarəti bizi narahat edir

edən polislərlə satıcılar arasında mübahisələrin də şahidi olmuşuq. Müəyyən vaxta piştaxtalar götürülsə də, bir müddət sonra yenidən işlərinə davam edirlər. Küçə ticarətinin qarşısının alınması

sanki qarşısıalmaz problemə çevrilib. Xahiş edirik, bu məsələnin həllini tapmasında bizə kömək edəsiniz.

Xaliq FEYZİYEV,
Bakı şəhər sakini

Bakıda Qərbi Azərbaycan əsilli rəssamların əsərlərindən ibarət sərgi açılıb

Dekabrın 7-də Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının Vəcihə Səmədova adına Sərgi Salonunda Qərbi Azərbaycan əsilli rəssamların əsərlərindən ibarət sərgi açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının və Qərbi Azərbaycan İcmasının təşkilatlığı ilə keçirilən sərgidə Xalq rəssamları Hüseyin Əliyevin, Kamil Əliyevin, Arif Qazıyevin, İsmət Axundovun, Əməkdar rəssamlar Rza Avşarovun, İsa Məmmədovun, Nağdəli Xəlilovun, Sabir Hüseyinovun, Saleh Məmmədovun, Akif Quliyevin, Xuday İb-

rahimovun, Pərvin Quliyevanın, Sevil Əhmədovanın, Əli İsmayılın, ümumilikdə 25 müəllifin 40-dək rəngkarlıq və rəsm əsəri nümayiş olunur.

Qonaqları salamlayan Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov sərginin keçirilməsinin böyük əhəmiyyətə malik olduğunu vurğulayıb.

Çıxış edən Qərbi Azərbaycan İcmasının İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərlili bildirib ki, Qərbi Azərbaycandan son 200 ildə deportasiya edilmiş, etnik təmizləməyə məruz qalmış yüz minlərlə azərbaycanlı öz tarixi torpaqlarına qayıtmış hətta beynəlxalq

səviyyədə təmsil olunduğu böyük önəm daşıyır.

"Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun işğaldan azad edilməsi ilə məcburi köçkünlərin öz ata-baba yurdlarına qayıdışı özlüyündə tarixi və siyasi hadisədir. Eyni zamanda yaradıcı insanlar və rəssamlar üçün də bir ilham qaynağı, yaradıcılıq mövzudur.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva zəngin irsimizin qorunmasına, inkişafına, təbliğinə böyük diqqət və qayğı göstərirlər. Qərbi Azərbaycan əsilli incəsənət xadimlərinin, eləcə də rəssamların müxtəlif dövlət təltiflərinə layiq görülmələri bu qayğının bariz nümunəsidir", - deyir icmanın sədri bildirib.

O diqqətə çatdırıb ki, Qərbi Azərbaycan incəsənətinin ən maraqlı nümunələri divar rəngkarlığı sahəsində öz əksini tapıb. Qərbi Azərbaycan əsilli rəssamların yaradıcılığında Vətənə məhəbbət əsas mövzularından biridir. Sərgidə nümayiş olunan əsərlər mövzu etibarilə Vətənin gözəlliyini, tarixi abidələrini, insanların mənəvi saflığını özündə əks etdirir.

Qərbi Azərbaycan əsilli rəssamların əsərlərindən ibarət sərginin açılışında dövlət və hökumət nümayəndələri, Qərbi Azərbaycandan olan ziyalılar, elm və incəsənət xadimləri iştirak ediblər.

Ölkəmizdə güclü zəlzələ gözlənilmir

Azərbaycan seysmoloji baxımdan Ərəbistan və Avrasiya tektonik plitələrinin kəsişməsində yerləşdiyi üçün zəlzələ bölgəsi hesab edilir. Əslində ölkəmizdə müəmməd olaraq zəlzələlər baş verə bilər, onlardan çoxu kiçik təkanlar olduğu üçün hiss edilmir. Azərbaycan qeydə alınan zəlzələlər, əsasən, tektonik plitə və blokların hərəkəti nəticəsində ortaya çıxır.

Bu təbii fəlakət insan həyatı üçün təhdid olsa da, ona qarşı insan hələ də gücsüzdür. Texnologiyaların inkişafına baxmayaraq, bu prosesa təmiz nəzarət etmək, zəlzələnin yeri və gücü barədə öncədən məlumat almaq mümkün deyil. Zəlzələ adətən dağdıcı gücə malik olur. Lakin güc nisbətində görə bir çoxu insan həyatı üçün təhlükə törətmir.

Qeyd etmək lazımdır ki, ötən il ərzində ölkədə 12 min 762 yeraltı təkan qeydə alınıb ki, onlardan yalnız 17-si hiss olunub. Baş verən yeraltı təkanlardan 2949-u yerli, 4645-i regional, 3776-sı isə uzaq zəlzələlərdir.

Zəlzələnin maqnitudası 5,6 olub

Dünən saat 08:16-da Xəzər dənizində zəlzələ qeydə alınıb. Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzindən bildirilib ki, zəlzələnin maqnitudası 5,6, dərinliyi isə 70 km olub. Yeraltı təkanlar Altağac, Siyozən, Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran, Qobustan, Ağsəon yarımadasında 5-3 bala qədər hiss olunub. Mərkəzin baş direktoru Qurban Yetirmişli bildirib ki, iyulun 4-də baş

vermiş zəlzələdən sonra tam enerji boşalması olmadığı üçün bu, gözlənilən zəlzələ idi: "Bugünkü zəlzələ 51 saniyə davam edib. Zəlzələnin hiss olunması isə 47 saniyəyə qədər olub. Zəlzələdən sonra 6 aftershok qeydə alınıb".

RSXM direktoru deyib ki, zəlzələdən sonra 3 bala kimi aftershoklar olsa da, güclü zəlzələ gözlənilmir. O, əhəlinin narahatlığı üçün heç bir səbəb olmadığını qeyd edib.

Müvafiq qurumlar məlumat verib ki, zəlzələdən sonra dağıntı, binalara xəsarət dəyməsi barədə fakt aşkarlanmayıb. Respublika Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Mərkəzinə heç bir müraciət daxil olmayıb. Gün ərzində yoxlamalar davam edib, bütün körpü və yolötürücülərinə, dəmiryol xətlərinə, yeraltı və yerüstü keçidlərə, tunnelərə nəzarət gücləndirilib.

DİN-in Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, zəlzələ ilə əlaqədar xüsusi tapşırıqlar verilib, polis gücləndirilmiş iş rejiminə keçib, əlavə qüvvə cəlb edilməklə, fasiləsiz xidmət təşkil edilib.

Zəlzələnin dərns vaxtı baş verməsi valideynlərin narahatlığına səbəb olub. Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyi uşaqlara, şagird və valideynlərə höyəcanlanmamağı və narahat olmamağı tövsiyə edib. Təhsil müəssisələrində tədris davam etdirilib.

Zəlzələ zamanı nə etməliyik?

Zəlzələnin baş verəcəyi vaxtı müəyyən etməyə mümkün olmasa da, onun dağıdıcı təsirini azaltmaq imkanları mövcuddur. Təcrübədən məlumdur ki, əsas

təhlükə zəlzələnin özü yox, onun fəsadlarıdır: torpaq süxurlarının ani dəyişikliyi, bina və tikililərin dağılması, mebel və digər ev avadanlıqlarının aşması, şüşə qırılması, sel və qaz sızıntısı və s.

Mütəxəssislər təbii fəlakət zamanı mümkün olduğu qədər sakit davranmağı və düşünərək hərəkət etməyi tövsiyə edirlər. Bu zaman mühüm məqamlardan biri insanın özünü itirməməsi, nə edəcəyini bilməsi, düzgün qərarlar qəbul etməsidir. Zəlzələ zamanı mümkün olduğu təqdirdə binalardan çıxmaq, bu zaman liftdən yox, pilləkənlərdən istifadə etmək lazımdır. Çölə çıxan kimi boş ərazilərə gedilməli, tikili və naqillərdən uzaq dayanılmalıdır.

Yaşayış yerini tərk edə bilməyənlər daxili divarın yanında, otaq küncündə durmalı, stol və ya yataqla kimi təhlükəsiz yerlərdə yumaq formasında uzanaraq əlləri ilə başlarını örtməlidirlər. Mənzildə qaz sızıntısı ehtimalını nəzərə alaraq kibrit yandırılmamalıdır. Təhlükəli miqdarda toz udmaq üçün yalnız əlacsız qısqırdıqda qısqırmalı, ağır nəhiyyəsi əl dəsalməli və ya geyimlə bağlanılmalıdır. Xilasedicilərin zərərəçəkənlərində olduğu yeri müəyyən etmələri üçün boru və ya divara vurmaqla işarə verilməlidir.

Zəlzələ zamanı neqliyyatda olan təqdirdə təkanlar qurtarmayınca onu tərk etmək məsləhət görülmür. Neqliyyat vasitələri binaların, ağacların, estakadaların və elektrik naqillərinin yanında saxlanılmamalı, zədəli olan yollardan, körpülərdən və maili enişlərdən istifadə edilməməlidir.

Ütkər XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Erməni diversant 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib

Kəlbəcər istiqamətində tutulmuş erməni diversant Voskanyan Qaqik Aşotinin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sabuncu Rayon Məhkəməsinin inzibati binasında Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Abdulla Məmmədovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə hökm oxunub.

Hökmə əsasən, təqsirləndirilən şəxs 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

O, cəzasının ilk 5 ilini qapalı, qalanını isə ciddi rejimli cəzaçəkmə müəssisəsində çəkməlidir.

Prokuror təqsirləndirilən Qaqik Voskanyanın 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəmişdi.

dətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəmişdi.

Qeyd edək ki, bu il avqustun 16-da Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Kəlbəcər rayonu ərazisində keçirilən hissəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin kəşfiyyat-diversiya qrupu tərəfindən terror-təxribat əməliyyatları həyata keçirmək məqsədilə

Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədinin pozulması faktı ilə bağlı Baş Prokurorluq tərəfindən cinayət işi başlanaraq ibtidai istintaq aparılıb.

Qeyd olunan qanunsuz əməllərin qarşısını almaq zaman saxlanılmış Ermənistan silahlı birləşmələrinin üzvü Voskanyan Qaqik Aşotinin Cinayət Məcələsinin 206.3.2 (qabaqcadan əl-

bir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silah və döyüş sursatının qaçaqmalçılığı), 214.2.1, 214.2.3 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən odlu silahdan istifadə etməklə terrorçuluq), 228.2.1 (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən qanunsuz olaraq odlu silah əldə etmə, daşıma, saxlama), 283.2.1 (zor tətbiq etməklə milli düşmənçiliyin salınmasına aşkar surətdə yönələn hərəkətlər etmə) və 318.2-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən zor tətbiq etməklə Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədini qanunsuz olaraq keçmə) maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməklə barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuatçıyı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

AZƏRBAYCAN 189

"Biz regiona sülhü artıq gətirmişik"

ABŞ yeni realıqları nəzərə almaqla sülh prosesinə töhfə verə bilər

Prezident İlham Əliyev "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönür. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda iştirak edib

İlham Əliyev Sədr Japarova təbrik edib

Prezident İlham Əliyev "Qarabağ: 30 ildən sonra evə dönür. Nailiyyətlər və çətinliklər" Forumunda iştirak edib

Finlandiya Respublikasının Prezidenti zati-əllibi cənab Sauli Niinistöyə

Azərbaycan Fransanın müstəmləkəçilik siyasətini ifşa edir

AGG-nin yeni platformasında ilk hasilat qeydnaməsi qəbul olunub

AGG-nin yeni platformasında ilk hasilat qeydnaməsi qəbul olunub

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Sirrinə verməyir kimsəyə dünya...

Artıq neçə vaxtdır yenə də planetimizin aqibəti haqqında bir-birindən bədbin proqnozlar verilir. Alimlər, ekologlar dünyamızın sonu haqqında danışır, global fəlakətlərin ardıcılığını sadalayaraq qiyamət gününün əzəli tarixini dəqiqləşdirir və hətta bunları filmlər və videorealitetlər şəklində təqdim edirlər.

Nə qədər heyvətəməz və vahiməli olsa da, yeni bəd dövrünün gələcəyi və Niyəyə şübhəsinin belə, itəcəyi proqnozlaşdırılır. Bəziləri yazırlar ki, Yer bir kilometr ölçüsündə meteoritlə toqquşacaq. Bəziləri də aqiləbatmayan supervulkannın püskürməsindən xəbər verirlər. O da bildirilir ki, bu tipli fəlakətlərlə digər planetlər də üzləşəcək. Məsələn, elə qamma partlayış baş verə bilər ki, planetimizin azon təbəqəsi məhv olsun. "Günəşin parlaqlığı artacaq, okeanlar yox olacaq" kimi bəd gözləntilər də duyulmur. Amma bu hadisələr tezliklə baş verməyəcək. Toxtaqlıq gətirən, üro-yə təsəlli verən nə isə varsa, o da bu hadisələrin bu gün, sabah yox, gələcəkdə baş verəcəyinin söylənməsidir.

Alimlər və ekologlar iqlim dəyişikliklərinin nəticələrini də proqnozlaşdırmağa çalışırlar. Onlara inansa, bizi yaxın illərdə ən güclü istilə, daha doğrusu, illik orta temperatur göstəricisinin 1,5 dərəcə artması gözləyir. Bütün bunlardan sonra gəl rahat ol, görün necə olursan...

Sadalanan təhlükələrin sırasında diqqətçəkən Apofis asteroidi ilə bağlıdır. 46 milyon tonluq bu "çağırılmayan qonaq" 2029-cu ildə peyda ola bilər. Onun diametri 0,5 kilometrdir. Əgər bu "cirdən" təhlükə Yer ilə toqquşsa, o, Günəş sistemində baş verən bütün fəlakətləri kölgədə qoyacaq. Bu yalan-döğru fəlakətlərin bədbin tərəfi odur ki, insan onların qarşısını almaqda acizdir. Hikmətlik doğuran isə odur ki, alimlərimiz, qeyd etdiyimiz kimi, belə fəlakətlərin yaxın yox, uzaq gələcəkdə baş verəcəyini düşünür. Düşünür ki, uzaq gələcəkdə Yer kürəsi Günəşin atdığı qamma şüaların nəhəng axını ilə toqquşacaq və nəticədə böyük ozon dəlikləri yaranacaq, ozon qatının tən yansı yox olacaq. Bunun fəsadları isə qorxulu yuxudur - planetimiz səhralasaq və bütün canlılar məhv olacaq. Alimlərin başqa bir qanqaraldan proqnozu da ondan ibarətdir ki, 1 milyard ildən sonra Yer Günəşin növbəti zərbəsinə Venera kimi yanmış planetə çevriləcək və onun hərələri toksik metalların ərime temperaturuna çatacaq.

Lakin bu proqnozlara Quran ayəsi kimi yanaşmaq da düz deyil. Ona görə gəlin, bu yüzlü illiyin əvvəli üçün verilən proqnozların hansıların reallaşdığını fikir verək. Məsələn, Bibliya XX əsrin son ilini bəşəriyyətin son ili kimi qiymətləndirmişdi. XX əsrin son gününə atom müharibəsinin proqnozunu da verənlər olmuşdu. Astroloqlar, müəncimlər isə bütün dünyada 2000-ci ildə kompüterlərin sıradan çıxacağını, bəşəriyyətin fəlakətlərə düşəcəyini demişdilər. Ümumiyyətlə, 2000-ci ilin sonuna

dünyanın məhvi barədə 3 min proqnoz verilməmişdi. Bu azmış kimi, 2006-cı il iyunun 6-da dünyanın sonu barədə proqnozlar söyləndi. Əgər yadımdadırsa, həmin il Yer kürəsi İkarla toqquşmalı idi. Təbii ki, digərəri kimi, bu da baş vermədi. Amma nə olsun, gələcəyi "görənər" yenə sakitləşmədlər və Yer kürəsinin növbəti sonu 2015-ci il sentyabrın 28-nə proqnozlaşdırıldı. Gördüyümüz kimi, bu da olmadı.

Bütün bunlara baxmayaraq, müəncimlər, astroloqlar və alimlər yenə də dünyanın sonu ilə bağlı proqnozlarını davam etdirirlər. İndi də 2029-cu ildə planetimizin asteroidlə toqquşacağı, 2030-cu ildə buzlaqların ərimesi ilə dünyanın sonunun gələcəyi barədə "fal açırlar". 2036-cı ildə isə sağ qalanları asteroidin yox edəcəyini deyirlər.

Yeri gəlməşkən qeyd edək ki, dünyanın gələcəyi ilə bədbin proqnoz vermək məzəzi təzə deyil. Məsələn, Nyutona inansa, dünyanın sonu 2060-cı, Monax Avelo görə 2892-ci, Nostradamusun fikrincə isə, 3797-ci ildə olacaq. Amma bütün bunlar əsaslandırılmamış və bu səbəbdən tarixboyu özünü doğrultmamış və ayıq adamlar üçün heç bir maraq doğurmayan "proqnoz"lardır. Çünki böyük Səməd Vurğun demişdir: "Sirrini verməyir kimsəyə dünya". Deməli, qiyamət üçün qiyamət qoparmaya dəyməz.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı: www.azerbaijan-news.az

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin 1997-ci il 6 fevral tarixli D-1783 nömrə ilə dövlət qeydiyyatına alınmış Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Təmir-tikinti və quraşdırma idarəsinin mühürü itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ELAN

"Mazarina" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin 05 dekabr 2023-cü il tarixli qərarı ilə Orxan Əhməd oğlu Poluyev cəmiyyətin yeni təsisçisi elan edilib.

Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin 1995-ci il 28 noyabr tarixli D-855 nömrə ilə dövlət qeydiyyatına alınmış Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının təsərrüfat hesablı Avtobazasının mühürü itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Əli, Mobil, Mehman və Rafiq Hüseynovlar, Bəkir Əhmədov, Rza İsmayilov və İlham İbrahimov Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin Aparatının əməkdaşı polkovnik Ağamirzə Dünyamalyevə əziz **İLHAM MEHDİ OĞLU MEHDİYEVİN** Rusiya Federasiyasının Perm vilayətində vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Sumqayıt Dövlət Universitetinin rektorluğu və Hemkarlar İttifaqı Komitəsi universitetin Xarici dillər kafedrasının professoru Ramazan Məmmədova həyat yoldaşı **ELMİRA MƏMMƏDOVANIN** vəfatından kədərli vəziyyətini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İlanatın sənətdə şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl kitab	- 539-43-23,	İctimai otaqlar şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **5270**
Sifariş **3207**

Qiyməti 40 qəpik